

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מור שהולך לפניו לעזרמי
עזמים ולנצח נצחים (אשר בנחל).

למוד יומי
ב'בלי ירושלמי תוספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת שופטים תשפ"ו

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

בארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.662.4888

היכל הקודש

בלומינגדאוו

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
דופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

גדפס ע"י

קרן הדפסה
היכל הקודש

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

חולין. פרק שביעי – גיד הנשה דף קא עמוד א – מתוך מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קפא תוספות

הבי גרסין; מה נפשך, אי קסבר איסור חל על איסור – ליתיה נמי משום
גיד, ואי אין איסור חל על איסור – ליתיה משום טומאת דקרים, ואי קסבר
אין בגידין בנותן טעם – ליתיה משום גיד – כלומר, ואי אין בגידין בנותן טעם,
ומשום חל פטור משום טומאה – ליתיה משום גיד. דהא ליכא למפטירה
האבא משום דאין איסור חל על איסור, דהא
ליכא טומאה. אמר רבא לעולם קסבר אין
בגידין בנותן טעם – לפיכך אין כאן
טומאה. ומשום גיד נמי ליכא, דקסבר אינו
נזהר בטמאה, ועממה, לאו משום דאין
איסור חל על איסור, אלא דמעטיה קרא
בהדיא, דאמר רבי ר.א. הכי גרסין: אמר
ר.ב. יהודה אמר ר.ב. האוכל נהי הנשה של
גבלה – רבי מאיר מחייב שתיים כן; ומודים
הבבסי במוכר גיד של עולה – דהמיך
איסורה או שור הנסקל, ומאי
הומריה? שסורין בהנאה. דמייב שתיים
– וטעמא כדמפרש. ומאן האי תנא –
הבבסי. דבאיסור בולל איסור חל על
איסור לית ליה ואיסור בולל באיסור חמור
אית ליה – הכי גרסין, והיני פירושה
איסור גיד חל משנולדה. וקודם שנתבלה
– ויהי גידה איסור, ויבשרה מותר.
ובשנתבלה – נאסר אף כשרה. ואף על גב
דשם גבלה חוה ליה למיחל נמי על גיד,
משום טעמא דכרכל. שהוא בולל את הבשר
עמו לזיסר. ואיכא למימר: אפילו למאן
דאמר חל איסור חל על איסור, הא איסור
גבלה חייל. דמגו דחיל אבשר דהוה מותר.
חיל נמי אנדי, שכולל עם הבשר – אפילו
הב, אמר רבנן דלא חייל. ואיסור בולל
באיסור חמור לית ליה – ודאיב דאיסור
אחרון אית ביה תרתי. כולל ומוסיף כגון
עולה או שור הנסקל. דמעיקרא כשנולדה
– ויהי גידה אסור, ויבשרה מותר. הקדשה
אין נגחה – נאסר אף כשרה, חרי זה כולל.
והניד הזה. מתחלה היה אסור באבילה
ומותר בהנאה, ומשקדשה – לא עליו
איסור הקדש, לאוסר בהנאה. שאין כאן
איסור חל על איסור, שמה ששייר הראשון
מוסיף השני. וכי הדין דחיל עליה של
הקדש לאוסר בהנאה, על כרחך חל עליו
אף באבילה, שאם אכלו – ויתחייב שתיים.
ואף על גב דבאבילה אסור ועומד הוא, ואין
איסור חל על איסור – הא הווא חייל
להנאה, חייל נמי אף לאבילה. רבי יוסי
הגלילי היא – דשמעין ליה דלית ליה כולל

ורבי שמעון פוטר. – ורבי שמעון, מה נפשך: אי
איסור חל על איסור – ליתיה נמי משום גיד. אי
אין איסור חל על איסור – ליתיה משום טומאה
דקרים! ואי אין בגידין בנותן טעם – ליתיה משום
גיד! אמר רבא: לעולם קסבר, אין בגידים בנותן
טעם, ושאיני תהם – דאמר קרא: "על פן לא יאכלו
בני ישראל את גיד הנשה" – מי שגידו אסור ובשרו
מותר, יתה – זו – שגידו אסור ובשרו אסור. אמר
רב יהודה, שור הנסקל: איסור גיד הנשה של
גבלה – רבי מאיר מחייב שתיים, ותבבסי ואמרין:
אינו חייב אלא אחת. ומודים הבבסי לרבי מאיר
באכול גיד הנשה של עולה ושל שור הנסקל –
שחייב שתיים. ומאן האי תנא דבאיסור בולל –
איסור חל על איסור לית ליה, איסור בולל באיסור
חמור אית ליה? אמר רבא: רבי יוסי הגלילי היא.
דתנן, טמא שאכל קדש, בין קדש טמא בין קדש
טהור – חייב. רבי יוסי הגלילי אומר: טמא שאכל
את הטהור – חייב, טמא שאכל את הטהור – פטור,
שלא אכל אלא דבר טמא. אמרו לו: אף טמא
שאכל את הטהור, כיון שנגע בו – טמא הוא, שפיר
קא אמרי ליה רבנן דרבי יוסי הגלילי ואמרו: רבא
בנזמא הגוף ואחר כך נזמא בשר – כולל עולמא לא
פליגי דחייב, דאיסור ברת דקים. כי פליגי בנזמא
בשר ואחר כך נזמא הגוף. רבנן – אית להו איסור
כולל, דמגו דמחייב אחריות כהורות דעולמא –
מחייב נמי אחריותה כהורות. ורבי יוסי הגלילי –
לית ליה איסור כולל, ד"קמא" לא אמרינן. – ורבי
יוסי הגלילי, נהי דאיסור כולל לית ליה, באיסור קל
נא איסור חמור וחול על איסור קל, ומאי נהי –
טומאת הגוף, שהרי טומאת הגוף בכרת! – אמר רב
אשי: מאן לימא לן דטומאת הגוף חמורה, דלמא
טומאת בשר חמורה, דלית ליה חמורה כמקרא
ורבי

דפטרין בפרק "כל בשר" (תולין קכג) טעם האוכל תרומה טמאה. משום דכרבי יוחנן
בו כי יחללה" – פטר לו מחללת ועומדת, ואם תאמר: חלל פסירי מי נגע בו
טמאה, הדין משכחת טמא שאכל תרומה שיהא במיתה? הא מבי נגע בה טמאה ויש
לומר: כגון שחלל בו חברה. והכא לא פריי חלל רבנן אלא משום דידעי דלא איירי בתוב
לו, כדפרישנו. אי נמי: בשלא נבשרה או בגושלה במי פירות. ועוד: לפי האמת, אפילו
הוכשרה משכחת לו כגון שנטמא הגוף, ואחר כך תאמר: תרומה טמאה, דאמרין רבא,
ואיצטרך קרא דפטר במחללת שנטמא תחלה, ואיצטרך קרא לאשמעין דילפינן
מדתם בעלמא דאין איסור חל על איסור. ולמאן דאמר איסור חל על איסור בעלמא –
שדי תהם, דגלי קרא. וכן שמענו לקמן בפרק "כל הבשר" (שם) וענין עד תוספת
בתורה: חלל דבור המחולל – פטר לו! – ואיסור כולל לית ליה איסור חמור – פירש
בקטנא: ואף על גב דאיסור בה אחת הוא – מאן דלית ליה איסור כולל, לית ליה איסור
בה אחת. ואין תנא דלרבי יוחנן, דקרא, דאמר "ארבעה אחים" (פסול לגב) פריי: השתא
באיסור כולל מחייב תרתי, באיסור בה אחת כמבעיא: אלמא איסור חל על איסור

ורבי שמעון פוטר מאי קסבר אי קסבר איסור חל על איסור כו – הוה מצי למימר: הא
רבי שמעון לית ליה איסור חל על איסור אפילו באיסור כולל, ואפילו חמור על
קל, גבי "האוכל גבלה ביום הכפרים", אלא דבלאו הדין פריך שפיר. מאן דאי תנא
דבאיסור כולל איסור חל על איסור לית – איסור כולל הוא זה בשנתבלה. ואם
תאמר: איסור מוסיף הוא, דמגו דאיסור חל על איסור, וטעמא דתוספת
איסור לגבה כשנתבלה, איסור חל על איסור, איסור חל על איסור, איסור חל על איסור
וש לומר: דסבר כמאן דאמר בריש פירקין (ג.א.)
דדי נמי אסור לגבה.
איסור כולל באיסור חמור אית ליה – הא
דאמרין בפרק "אמר לו" (בריות
ד.א.) אקדשה, מגו דאיסור חל על איסור חמור,
לא נקט לשון "איסור" משום דחשיב בכך
איסור מוסיף, דהא קרי ליה איסור כולל,
אלא כלומר: איסור חל על חמורו. ואן לומר
דאיסור כולל דקאמר רבא – לא דוקא, אלא
איסור חמור חשיב איסור מוסיף, כיון דמעיקרא
הוה שרי בהנאה – דאם כן דאמימייה חבא רבי
יוסי הגלילי, דלא שמעין אלא דלית ליה איסור
כולל באיסור קל, אלא דאית ליה באיסור
חמור, לא אשכחן, אלא סמכא דאמרין דאית
ליה. משום דלא שמעין ליה דפליגי, כי דוכי
דשמעין ליה לרבי שמעון, גבי "האוכל גבלה
ביום הכפרים", וזה חלי לאתויי שרי לית דאית
ליה בפרק "ארבעה אחים" (יבמות ל.א.) אשת
איש ונענית תחתו – וידעו משום אשת איש,
דלית ליה איסור כולל. ואמרין דמודה רבי יוסי
באיסור מוסיף. ועוד, איסור חמור איסור
מוסיף הוא, מאן פריך בסמוך "ורבי יוסי הגלילי,
נהי דאיסור כולל לית ליה, יכא איסור חמור
יחול על איסור קל" – ודלמא לית ליה
איסור כולל אפילו באיסור חמור, ואיסור מוסיף
אית ליה אלא דאי איסור חמור לא חשיב
איסור מוסיף, דאמר חמור בעלמא. וכן
פריך לפרש בסוף פרק "כל הבשר" (תולין קכג.)
גבי אד פריך "וסבר שמואל איסור חל על
איסור".

שפיר קאמרי ליה רבנן דרבי יוסי הגלילי –
ידעין דהו דלא איירי בשחלול לו ובידיו תולך
פוי, מדקאמרי ליה רבי. **בנזמא** הגוף ואחר
כך נזמא הבשר כולל עולמא לא פליגי דחייב
דאיסור ברת דקים – ותו לא קפח. דאין
דאיסור מוסיף הוא – דלא איירי חבא
ליחייב תרתי, אלא לאיחייב תחת טמאה
טומאת הגוף, והא דקאמרי ליה רבנן "כיון שנגע
בו טמאה" – והוה אמרין רבנן דרבי יוסי הגלילי
פטר משום דמחולל ועומד הוא, וגמר מתרומה,
דפטרין בפרק "כל בשר" (תולין קכג) טעם האוכל תרומה טמאה. משום דכרבי יוחנן
בו כי יחללה" – פטר לו מחללת ועומדת, ואם תאמר: חלל פסירי מי נגע בו
טמאה, הדין משכחת טמא שאכל תרומה שיהא במיתה? הא מבי נגע בה טמאה ויש
לומר: כגון שחלל בו חברה. והכא לא פריי חלל רבנן אלא משום דידעי דלא איירי בתוב
לו, כדפרישנו. אי נמי: בשלא נבשרה או בגושלה במי פירות. ועוד: לפי האמת, אפילו
הוכשרה משכחת לו כגון שנטמא הגוף, ואחר כך תאמר: תרומה טמאה, דאמרין רבא,
ואיצטרך קרא דפטר במחללת שנטמא תחלה, ואיצטרך קרא לאשמעין דילפינן
מדתם בעלמא דאין איסור חל על איסור. ולמאן דאמר איסור חל על איסור בעלמא –
שדי תהם, דגלי קרא. וכן שמענו לקמן בפרק "כל הבשר" (שם) וענין עד תוספת
בתורה: חלל דבור המחולל – פטר לו! – ואיסור כולל לית ליה איסור חמור – פירש
בקטנא: ואף על גב דאיסור בה אחת הוא – מאן דלית ליה איסור כולל, לית ליה איסור
בה אחת. ואין תנא דלרבי יוחנן, דקרא, דאמר "ארבעה אחים" (פסול לגב) פריי: השתא
באיסור כולל מחייב תרתי, באיסור בה אחת כמבעיא: אלמא איסור חל על איסור

תלמוד לומר שבת היא יום הכפרים הוא – ואם תאמר: ומאי פריך? שאני בארזי דגלי קראו
ושי לומר: דפריך, וליגמר מיניה. וליבא למיניה: אדאריבה ניגמר מתרומה ודפטרין,
בפרק "כל הבשר" (חולין ק"ג.) מ"מותר בו כי יחללוהו" – דלחומרא מקשיין, ורפלינן ומבא.
והא דאמר ר' חסדא: בעלמא קסבר שמואל אף איסור חל על איסור, וגבי בשר בחלב שגגני רגלי

קאי "דרי" – לרבות חל מותר. ולא יליף מבשר
בחלב לחומרא – דמי שמיש דבשר בחלב חדוש
הוא. איתא פריש' דריסי' דהם' "נגמר מיהיה"
חדוש הוא. "רבי" עקיבא אומר אינו חיוב אלא
אחת – למוציא דפדש כשחור שהוא איסור ב
אחת, וכן אבן במסנא, קשה: דתנן בפרק "דם
שחיטת" (כריתות כ"ג.) התיבת חלב חולין
והתיבת חלב קדש ואכל אחת מהם, ואינו יודע
איה מהם חלב – מביא אהות. ורבי עקיבא
אומר: אף אם שתה. אלמא אתא ליה איסור חל
לעיל, וכל שכן בשר בחלב אחת ומיהו יש
לומר: דקדשים שאני, בדברא מהם בסוף פירקא
דאפילו מן דאית ליה בעלמא דאין איסור חל על
איסור – בקדשים אית ליה. אף הקשה דרב רבינו
שמואל מוורדין: מהא דתנן בפרק "כל הבשר"
(חולין ק"ג.) רבי עקיבא אומר: והנה אכנס מן
הדותר, שנאמר "לא תבשל גדי" שלש פעמים –
פטר חלול ודברא ודברא. ופריך: ובמאי נשך?
קטא, וני אף אפיקטא דהנה ודברא ומשנה
קסבר רבי עקיבא איסור חל על איסור, וחלב מותר
לא "דריך קרא. והבא בשמע דאפילו בבא אחת
לית ליה ואף על גב דאמר הבא "איפרי" – לאו
מבז קשיא אתא אמר דבזי ודני: למאי דפרישנא?
דבבא פריך משום דסלקא דעתך דלא הוי איסור
בא אחת. למאי דמסקי רבא דדחי ב' אחת לא
אמר "איפרי" ורש לומר: דהתם פריך משום
שמואל, דלא אבידא ליה דבשר עקיבא בחיה וקח
וידברא מנאיה היכי דריש' ומשנה: דקסבר שמואל
איסור חל על איסור בלא קראו.
הויד בשבת ודני ביום הכפרים פטור – ואם
תאמר: הוא לרבי עקיבא נמי פטור,
דלא אנו שבי עדיהו, ומיהו הוא על השבת
דחמי, דבסקיליה ליה לומר: דאפילו בא
חזיר ליה יום הכפרים, לפי שהוא יום פטור
ומחילה. **יום** הכפרים דהאי שנת שבתא
הוא – ולא שייך כאן אחת, ואפילו מדידים –
כיון דלא נקבע בעשר ליה, ודאקא אביעית
החדש אמרין ליה. **לאחר** מעשה – פירש
בקנסתו: לאחר אותו מעשה שנאבא עמו לזמן
מורבא בבואו מפנין את הקדש ברוך הוא קראו "ישראל", והא דקאמר לעיל: לא
נקרא "ישראל" כיון – היינו לענין מנות. ופריך: "מהימא שעתא ליחסה, מהימא
דירשאו בני ישראל? ומשנ: היא שעתא לא שעת מעשה היה דנשיית גיד, ולא
שעת מות חוריה. ולא רטיסין "מהימא שעתא ליחסה" – דמשמע מעשה שחיית הגיד,
כמו "לאחר מעשה הקדש באשית יד, ואם נאמר "לאחר מעשה" קאי אברהם שכרבו
המלאך והסכים הקדש ברוך הוא על ידו של מלאך, וכן "מהימא שעתא ליחסה" –
מכל מקום לא הוי כמו "האי שעתא לא שעת מעשה הוי", דקאי אנשיית יד.
ורבי

הגלילי מדפטר ליה שמע מינה לאו איסור בת אחת חשיב ליה, וכי פטר ליה – מיום הכפרים פטר ליה. וזו חזי בשבת – כי בדרוך פטור משערת דלרבי לא
יוסי הגלילי. **למאי דאפכנא** – ומוקמינא דאידו פטר. **שננ בשבת** – ששכח שהוא שבת. והויד **באיסור יום הכפרים** – שדיח יודע שהוא יום הכפרים. **חייב**
– תחת משום שנת שבת. אבל שגג באיסור יום הכפרים, ששכח שהוא יום הכפרים אבל יודע הוא שהוא שבת – פטור משחייתו, וטעמא פטור ואילו, **אמר**
אבי – קסבר רבי יוחנן: דהוואו תחת מדיחיה ליה רבי יוחנן. דאשכח בנשגו בנשגו בזה ובה – דאשכח תחתיה ליה, דאדני קדימה. ואיכא דאמרין: והוא פטר ליה, הלכך,
כי הויד בשבת ושגג ביום הכפרים – פטור לגמרי, דאין מביאין קרבן על מדיחיה. **סוף סוף תריייהו בחי' חרדי קאית** – ואין כאן אחרון, ועל כרחיך כי פטר ליה רבי
יוסי הגלילי, אמר דקסבר: כיון דבבולל איסור אף איסור חל על איסור, באיסור בת אחת נמי לא מחייב אלא אחת, ואי נמי הויד באחד מן – הרי שגגת תיביו שנודת,
והייב. **אלא אמר רבא** – וארז דשלח רב יצחק דאריזין הכפרים מפטר – לאו בפלוגתא דרבי יוסי הגלילי קאי, ומאן דאמר בה רבי יוסי הגלילי – לא הוי דברסי
מעולם, אלא שמא דהוה. וגורל לא לעשות יום הכפרים. **ושלחו מכם יום הכפרים דהאיתא שבתא אמר** – נשעו יום הכפרים בשבת, אף על פי שאינו לא ליתוח
בו, כדילא תשתבח תורת יום הכפרים, והואיכס לא יכינו בו, משום דבכל שבת נמי לא עברי מלאכה, ואהוואו יום הכפרים קאמר רבי יצחק דאם שגג בו והויד
בשבת פטור – דהא לאו יום הכפרים הוא, ואין שגגתו שגגה. **ולא נקראו בני ישראל קד' הרי סיני** – ולקמיה משל ליה. **אלא** – מקרא זה לא נאמר עד משה, אלא
לאחר שקבלו משה בסיונו באל כתובת את הדורות, ובא אחת אהרנה אצל המעשה. **לדעו בו**. **לאחר מעשה** – לאחר אותו מעשה שנאבא עמו לזמן מורבא בבואו
מפנין אתם, דקדושה ברוך הוא קראו "ישראל", דבתיב (בראשית לה) לא יקרא שמך עוד ועקב כי אם ישראל וגו'. **מהימא שעתא** – "ירשאו בני ישראל" ליחסה.

ורבי יוסי ליה ליה **איסור** בולל – ולא חייל איסור טומאת נוף על איסור טומאת
בשר, ואין כאן כרת. אלמא שמענין ליה דלית ליה בולל. הלכך תנא דלעיל דלית
ליה בולל – רבי יוסי הגלילי הוא, ואשמעינן תנא דלעיל דבאיסור חמור אית
ליה בולל. ורפיכין: ובא איסור חמור דבשר, ויחול עליה, דהא איסור מרובה הוא

באיסור מרובה, והבא איתוסף בהי ברתו
ומשנ: דהוואו דאיתוסף דאיתוסף דלית ליה טהרה
במקוה. והוואי דלעיל איכא לאקומה
אליביה, דלא שמעינן ליה באיסור חמור
דלית ליה בולל, ואף על גב דלרבי שמעון
נמי שמעינן בעלמא דלית ליה בולל, דהנאי,
רבי שמעון אומר: האוכל בבלה ביום
הכפרים – פטור מחטאת, שאין יום
הכפרים חל על איסור בבלה, ואף על גב
דאיסורו איסור בולל הוא, שכולל איסור
והויד לאוסין יוד – ואפילו בהי אליביה
לא מצינן לאקומה. משום דהא אף באיסור
חמור אית ליה דלא חייל, דהא יום הכפרים
כרת, ובבלה לאו בעלמא הוא, ואפילו הכי
לא חייל, ותנא דלעיל סבר דבאיסור חמור
אמרינן בולל. שבת **יום הכפרים** – שחל
לדחיה בשבת, שבת היא לה' – בשבת
בראשית תבנה. דמשמע: שבת אף באיסור
אחר כרת, "דתיבני על שמה בפני עצמה,
כדכתיב "היא". וכן גבי יום הכפרים דכתיב
"היא". והני איסור בת אחת ניהו, דהא
בחי דרדי אתו בקדשיה שבת, מיהו אי
אמרת בשלמא אית ליה לרבי יוסי הגלילי
באיסור בולל או מוסף דחילי אשאר
איסורין – אלא למימר: משום שבח ביה
אתרווייהו, דהא אי נמי הויד אפטר דקדימה
דח' לתבירה, הווא אי תבירה וחיל עליה.
ושבת לגבי יום הכפרים – איסור מוסף
הוא. דאי הווא יום הכפרים קדים – וזה
חייב על דוחן מלאכה ביה, וכי אית שבת –
איתוסף ביה מיתת בית דין, ויום הכפרים
לגבי שבת – איסור בולל, דשבת אסורה
במלאכה ומותר באכילה, מיהו דאיתוסף
באכילה משום יום הכפרים, איתוסף ליה
נמי מלאכה משום יום הכפרים, אלא אי
אמרת באיסור בולל ואיסור מוסף לא חייל,
כי אית אחרון אמאי חיליתו תריייהו? שלח
רבינן כן דהאי הצעת המשנה – במקום
שנשנית שם, אבל משבשבת היא, ואיפרי,
והוא דחין דמצי למימר דשכירא ליה לרבי יוסי הגלילי דאף על גב דאיסור בולל
לא חייל, איסור בת אחת חייל. ומיהו רבי יוסי ברבי יצחק סבר דאמר דלית ליה
ליה בולל, לית ליה נמי איסור בת אחת. ופלוגתא היא ביבמות בפרק שליש
(ל"א.) כן נראה בעיני. ואני שמעתי: דשבת חשיב ליה כקדמותה, משום דקדימה
וקדמתה. ויום הכפרים איתוסף, משום דרבי יצחק קדמיה ליה, כדלכמן, רבי
יוסי הגלילי דמחייב תרתי, טעמיה משום בולל. וקשיא לי בגוזה למאי דקא
מחייב רבא לקמן רבי יצחק לכתב דאפכנא "סוף סוף תריייהו בחי' חרדי
קאתר, מאי תיובתיה? הא רב יצחק דלרבי רבי יוסי הגלילי קאמר, ורבי יוסי

הגלילי מדפטר ליה שמע מינה לאו איסור בת אחת חשיב ליה, וכי פטר ליה – מיום הכפרים פטר ליה. וזו חזי בשבת – כי בדרוך פטור משערת דלרבי לא
יוסי הגלילי. **למאי דאפכנא** – ומוקמינא דאידו פטר. **שננ בשבת** – ששכח שהוא שבת. והויד **באיסור יום הכפרים** – שדיח יודע שהוא יום הכפרים. **חייב**
– תחת משום שנת שבת. אבל שגג באיסור יום הכפרים, ששכח שהוא יום הכפרים אבל יודע הוא שהוא שבת – פטור משחייתו, וטעמא פטור ואילו, **אמר**
אבי – קסבר רבי יוחנן: דהוואו תחת מדיחיה ליה רבי יוחנן. דאשכח בנשגו בנשגו בזה ובה – דאשכח תחתיה ליה, דאדני קדימה. ואיכא דאמרין: והוא פטר ליה, הלכך,
כי הויד בשבת ושגג ביום הכפרים – פטור לגמרי, דאין מביאין קרבן על מדיחיה. **סוף סוף תריייהו בחי' חרדי קאית** – ואין כאן אחרון, ועל כרחיך כי פטר ליה רבי
יוסי הגלילי, אמר דקסבר: כיון דבבולל איסור אף איסור חל על איסור, באיסור בת אחת נמי לא מחייב אלא אחת, ואי נמי הויד באחד מן – הרי שגגת תיביו שנודת,
והייב. **אלא אמר רבא** – וארז דשלח רב יצחק דאריזין הכפרים מפטר – לאו בפלוגתא דרבי יוסי הגלילי קאי, ומאן דאמר בה רבי יוסי הגלילי – לא הוי דברסי
מעולם, אלא שמא דהוה. וגורל לא לעשות יום הכפרים. **ושלחו מכם יום הכפרים דהאיתא שבתא אמר** – נשעו יום הכפרים בשבת, אף על פי שאינו לא ליתוח
בו, כדילא תשתבח תורת יום הכפרים, והואיכס לא יכינו בו, משום דבכל שבת נמי לא עברי מלאכה, ואהוואו יום הכפרים קאמר רבי יצחק דאם שגג בו והויד
בשבת פטור – דהא לאו יום הכפרים הוא, ואין שגגתו שגגה. **ולא נקראו בני ישראל קד' הרי סיני** – ולקמיה משל ליה. **אלא** – מקרא זה לא נאמר עד משה, אלא
לאחר שקבלו משה בסיונו באל כתובת את הדורות, ובא אחת אהרנה אצל המעשה. **לדעו בו**. **לאחר מעשה** – לאחר אותו מעשה שנאבא עמו לזמן מורבא בבואו
מפנין אתם, דקדושה ברוך הוא קראו "ישראל", דבתיב (בראשית לה) לא יקרא שמך עוד ועקב כי אם ישראל וגו'. **מהימא שעתא** – "ירשאו בני ישראל" ליחסה.

חולין. פרק שביעי – גיד הנשה דף קב עמוד א – מותר מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" קפה תוספות

ורבי יודה למה ליה קרא ליתי איסור אבר מן החי וליתולל איסור טומאה שכן איסור נהוג בבני נח – פירוש: ברשמינן ליה לעיל (ק) גבי גיד, ומהדואר טעמא דחיל איסור טומאה, ואם תאמר: ודילמא מהבא יליף? ויש לומר: דלא מצי למילף מהבא, דאיסור מוסף הוא, דאיתוסף ביה איסור אבר מן החי לבני נח אבל גיד לא נאסר אלא לבני עקב, ולדא ודאי אלא איסור תחומי. **כ** איצטריך לרבי אלעזר – ואם תאמר: אי קסבר בהמה בחייה לאברים שומדה, אם כן איסור בת איתא דהא, אפילו למאן דלית ליה בתחומי, על קל מדרשו ויש לומר דאיסור טומאה קדים, בעוד שלא נקשרו אברים בגידים.

ורבי מאיר אמר אינו נהוג אלא בבמה טהרה בלבד – הקשה רבינא אפריס: דתנן בריש מסכת טהרות, שלשה עשר דברים נאמרו בנבלת שוף טהור כו, והאובל אבר מן החי מנחה סופת את הארבעים, ומליקה ושושלתה מטהרת טרפתה מטהרת כו, ורבי מאיר ויש לומר: דדברי רבי מאיר לא קאי אבולה מילתא, אלא לענין שחיטה ומליקה נקט ליה, דפליג עליה רבי יודה בנזבחים בסוף פרק "טבול יום" (קכג), דהא דרשני נמי הוה דמטמא טומאת אוכלין כבבציה, ולא אתי כרבי מאיר, ולא אמרינן: מרסיפא רבי מאיר, דמאיר נמי רבי מאיר, ומיוד ליה מה שריפה הולחמד לדרקס: רבי מאיר, מרסיפא רבי מאיר, רישא נמי רבי מאיר, קשה דארבדה, מדמצינעיה דאבר מן החי לאו רבי מאיר, ורישא נמי לאו רבי מאיר, ויש לומר: דדחה מצי למימר "ולישטענין", וקצת קשה לשון הגמרא הוה, דקאמר: מאן שבעת ליה דאית ליה דמליקה ושחיטה מטהרת טרפתה טומאה: רבי מאיר, אמאי צריך לדרקס בענין דהא קרינא נה הדיא "ורבי רבי מאיר?"

אלא לבני נח – דאין שחיטתו מותרת: באבילה לכן כון שפופכסת, גבי נבלת שוף טהור. דקתני רישא "ושחיטתה מטהרת טרפתה מטומאתה", ולא אתי דאין שחיטה מטהרתה, בדקתני יספא, ליה הוה דקא דקא דאמר שחיטה מבשרה לחי לבני נח, מנו דמבשרה לישראל, דליכא מדי דלישראל שחי ורגי איסור. ותימא דחקשתי משה נח אלא אותה רבי יעקב דאמר לעיל בפרק שני (מנא) דאין מומצין גוי בני מעיים ומיוד בלאו הכי אמר לעיל דהנאי דלא הוהיה, וקושיה דמשה אינה פשוטה כל כך.

אבל ארבעים: אין שחיטה מטהרתה. במאי? אלימא מטהרתה. **א**לא לאו כבני נח, מכלל דאסור. רבי מני רב פפוש רמי רישא אפיפא, ומשינ: רישא בישראל, וסיפא: כבן נח. אמר רב: אבר מן החי צריך פזית, מאי טעמא? – אפילה פתיכה ביה. מתיב רב עמרם: אכל אבר מן החי מופנה – אינו סופג את הארבעים ואין שחיטה מטהרתה. ואי סלקא דעתך בעינן פזית, תיפוק ליה דקאכל פזית! – בראמר רב נחמן: במישורו בשר גידין ועצמות. הקא נמי, במישורו בשר גידין ועצמות. תא שמע, דאמר רב: אכל

ומעיקרא רבי יוחנן דהו שומע ליה נמי סיפא כבן נח, ומיזא ליה הוה דיע טעמא. ודור פשה דאפילו למאן דאמר אין נהוג בטמאין, בישראל הוא דקאמר. דקשרי ביה כל שאר שוור מותר, אי אתה מוציא על אבריו. אבל כבן נח – מודה. אבר מן החי צריך כוית – אף על גב דתרי קראי תיבי, חד לאבר מן החי וחד לאבר מן החי, אי תימא דארביר אבר, אף על גב דאין בו שיעור, אלא דאי ש בו שיעור עינין, דאין אבילה בפתות מבזית. **אבל אבר מן החי מנחה – מעיק טמא. אינו סופג –** דאינו נהוג בטמאין, על כרחך בדיאני שיעור, דאיסור אבר מן החי בטהורה עסקינן. דאי לאי שיעור – פשיטא דאינו סופג. ואי סלקא דעתך איסור אבר מן החי בבזית, הוינן מיהא אבילה כוית – אמאי אינו סופג הוא אכא כוית, ואיכא לא דלא (ויאכל) ויאכלו? כי שיקי הוה? (וקראי יא) בישראל רב נחמן – דאין ועצמות – משלימין לכזה, דמשום טומאה לא מחייב. דאין בגידין ועצמות טעם טמא, ומשום אבר מחייב. דלחכי פלגינא קרא לאבר מן החי ובשר מן החי – דמחייב אאבר אף על גב דאין שיעור בשר, ואבשר אף על פי שאינו אבר.

בחייה

לא תאכל הנפש עם הבשר – לא תאכל ממנו בעוד שדגשש עמו, וזו היא אוהרה לאר מן החי. **בטמאין אתה מוציא על דמן** – בכריתות בפרק "דם שחיטה" (באבא). לא יצאו מכלל אוהרתו אלא שריצים ורגצים ותגבים ומחליכי שחים. **לא תאכל הנפש עם הבשר** – משמע: הא אין דם הנפש עמו – אבול. **שכן איסורו**

נות בבני נח – שפא דם הוהדרו עליו, דכתיב: (בראשית ט) **לא בשר בנפש דמו**, וגו'. ורבי יודהא דא שמענין ליה גבי גיד לעיל (קכג) דמוסור האי טעמא דחיל אטמא, שכן איסור נהוג בבני נח. **כ** איצטריך קרא – לאסור, לרבי אלעזר איצטריך, דאסר ליה בטמאה כרבי יודהא. ולית ליה איסור על אסור באיסור תחומי, אי לאו דכתיבה קרא. **ותני נמי הכי** – רבי יוחנן, דרבי אלעזר ורבנן מדאי קרא לפי. **כא שאר אתה מוציא על דמו** – גידים וחבשים, אלא כבבהם מותרה – ולא בחיה ועוק, ואף על פי שהן טהורין. **מבשר ומצאנן** – ומכחי בתריה אבר מן החי. **אבל כן נח מוזהר** – על הכל, דכל דקרינא ביה בשר לזרייה אבול, קרינא ביה אבר מן החי לא תאכל, **אית דאמר** מוזהר – קתני, ואובחמא קאי, כרבי מאיר. ואית דאמר "טוריים" קתני, ואף הדיה קתני במשמע, אף נמי תנינא – ומבסכת טהרות דבן נח מוזהר על הטמאין, והם (פרק א משנה א) קאמר: שלשה עשר דבר נאמרו בנבלת שוף טהור, וכך וכן בנבלת שוף טמא, וזו היא מנה. **אבל אבר מן החי מנחה – בעיק טמא קמייר, אינו סופג –** וקסבר: אינו נהוג בטמאין, כרבנן. הכי גרסינן, ואין שחיטתה מטהרתה – ואעוף טמא קאי, וקאמר דאין שחיטתה מטהרתה, ודא דנקט ליה לשון נקבה – משום דירשא אתחיל לה לשון נקבה, דתנן ביה הכי: **נבלת שוף טמא צריכה מחשבה כו, במאי** – קתני סיפא "אין שחיטתו מטהרתה?" אי נימא בישראל – פשיטא, דהא טמא הוא. אי נימא ליכא לפרושי: מטהרתו מדי טומאת בללות – דעוף טמא אין לו שום טומאה, אפילו בבית הבליעה, ועל כרחך "אין מתיירה באבילה" קאמר, אלא לבן נח קאמר, שאין שחיטתו מטהרתה כן באבילה כל זמן שהוא מופרכס, כדאמרנן בפרק שני (חולין לגא).

דבן כן לאו שחיטה תליא מילתא כו, וגבי טהרה דאין דאמרנן שחיטה מבשרה ליה לכן נח מיג דמבשרה ליה לישראל, דליכא מדי דלישראל שחי, ולגוי אסור. שמענין טמא: דאפילו רבנן מודה דבן נח מוזהר על דמו. **רבי רישא אפיפא** – קתני רישא "אינו סופג" – אלמא, אין אבר מן החי נהוג בטמאין. ודור תני "אין שחיטתו מטהרתה", וליכא לאוקומא אלא באבר מן החי – אלמא, נהוג. **רישא בישראל אכא כבן נח** – ורבנן דאין

ומעיקרא רבי יוחנן דהו שומע ליה נמי סיפא כבן נח, ומיזא ליה הוה דיע טעמא. ודור פשה דאפילו למאן דאמר אין נהוג בטמאין, בישראל הוא דקאמר. דקשרי ביה כל שאר שוור מותר, אי אתה מוציא על אבריו. אבל כבן נח – מודה. אבר מן החי צריך כוית – אף על גב דתרי קראי תיבי, חד לאבר מן החי וחד לאבר מן החי, אי תימא דארביר אבר, אף על גב דאין בו שיעור, אלא דאי ש בו שיעור עינין, דאין אבילה בפתות מבזית. **אבל אבר מן החי מנחה – מעיק טמא. אינו סופג –** דאינו נהוג בטמאין, על כרחך בדיאני שיעור, דאיסור אבר מן החי בטהורה עסקינן. דאי לאי שיעור – פשיטא דאינו סופג. ואי סלקא דעתך איסור אבר מן החי בבזית, הוינן מיהא אבילה כוית – אמאי אינו סופג הוא אכא כוית, ואיכא לא דלא (ויאכל) ויאכלו? כי שיקי הוה? (וקראי יא) בישראל רב נחמן – דאין ועצמות – משלימין לכזה, דמשום טומאה לא מחייב. דאין בגידין ועצמות טעם טמא, ומשום אבר מחייב. דלחכי פלגינא קרא לאבר מן החי ובשר מן החי – דמחייב אאבר אף על גב דאין שיעור בשר, ואבשר אף על פי שאינו אבר.

בחייה

אבל צפור כי הכא נמי במשדה בשר גדיס ועצמות - וכן הכל צריך שיחא אבר
ולא חזי כ'בשרד' דסיפא, דחזי בריה, ודחי משדה ממש. **שארין** ב' כותי ואכלו
ר' רב - פרש בקונטרס, דקסבר דאין אבר מן החי בשלימה, ומיזא אי אכא כות
- הוא חמישי, לכן ענין גבי ענין מן החי דמורייא בביתו, דהא נמי בשר הוא. וקשה
לפירושו: דאמר בסמוך 'אבל אבר מן החי',
ובשר מן הסהרפ - דאין יתכן אמר חייב שתיים. **אכל**
1 ויחזיק לשק אמת איני אבר אלא חרות'. ומוקי
2 לה בבמהה אמת וטורפה ע' יציאת אורח.
3 וקסבר ר' לוי קלש: דלא לאברים עומדת, ולא
4 איני איסור אבר הוא וחילי איסור טורפה.
5 והשתא מכל מקום לחייב שתיים, משום טורפה
6 ובשר מן החי דקאמי ביה דחידו ויש לדחות
7 בשם שאק אבא, הו' בריה בש' דלא חמישי
8 נשנוש מן החי. ודא דרבינא מותר - טורפה
9 היינו בשלחק בשר טורפה אחרת. וחשלים
10 לבית. ודחוק הוא. ועד: דאם בן, אמאי לא
11 חתיל עליה איסור טורפה. כיון דליכא
12 טורפה אלא איני אבר. ודכפר בריה, ויציאת אורח
13 (ג.נ.) ופרש שליש דשביעות (כאב). תניא
14 שביעות עליה אוכל בשר ונבלת עינים
15 ורשעים'. ודיח. ומוקי לא חזי טורפה בשלחק
16 חצי שיעור. אלמא, אף על גב דלא חילי איסור
17 בטענה אבותי, משום מושבות ועומד הוא,
18 מכלי מן הארץ אחיזי טורפה ונראה לפרש: כי
19 הדין לאברים עומדת, היא לא
20 לחיתוב בשר עומדת. ודא דנקט 'צפור שאין
21 ב' כותי' - לרבותא דרי' אלעזר נקט, ואפילו
22 חזי מתיב. ועד טורפה לרבינא יצחק דאפילו
23 לנאמן דאמר לאברים עומדת, מודה דלא
24 לחיתוב בשר עומדת בחייה. דאמר רבי יוחנן
25 בסמוך: דאין חלב מן החי מן הסהרפ - חייב
26 לשלש, ומוקי לה בגמטרה ע' יציאת רובה.
27 ודבמה לאברים עומדת, דאני איסור טורפה
28 וחלב אבר מן החי בריה חדי. והשתא, אמאי
29 חזי טורפה, כלן אבר טורפה אבר בשלחק אבר מן
30 החי, ובשר מן החי. אלא אלא ודאי במהה
31 בחייה. ולא לחיתוב בשר עומדת, לא אתי
32 לחיל על שאר איסורין. **ובשר** בשר טורפה
33 אשר מן החי - מרביבין 'בשרד' דרש.
34 משנשט: שפירש ממקומו, ואף על גב דאסמך
35 לבשר שינא אן חיתו (מ.סו.ט.) כדאמר פירש
36 'ביתמה המקשה' (תלוי חסד). כלולו דרשי
37 מנייה. **אבל** אבר מן החי ובשר מן החי לרבי
38 יוחנן דיהי שתיים - ואף על גב דאין לקוח על
39 אלא כשבללתי - דאני על גב דאין לקוח על
40 בקרא. כמו (שמות ו') 'אל תאכלו כי אם על
41 אשר' ו'מכל אשר יעשה גמול פניו' (מבמר ו').
42 ואמר 'ובשר בשר טורפה', דרמשיני: בשר
43 וטורפה - לא חשיב ליה לא כשבללתי, כמו
44 נא ומבשר, ודחין נא. דרמשיני בקרא - לקי.
45 ובגן אלמנה ודגשה - דלקי כלולו עלמא.
46 **לרבי** יוחנן אינו דייב אחת אחת משום
47 דמחז קרא בפני. ואף על גב דאנא

ומבשר לקי שתיים - שאני הוה רבתי ברי' 'ובשר', דקא אי'אל תאכלו'. ודא נמי,
אין הוה כתיב 'בשרד וטורפה לא תאכלו' - חזי לוקח שתיים לרבי יוחנן, משום בשר מן
החי ובשר מן הסהרפ.

בְּכָל שְׂהוּא, בְּמִיתָתָהּ - בְּכָל שְׂהוּא!
 בְּכָל מִיתָתָהּ - בְּכָל שְׂהוּא!
 וְעֶצְמוֹתָיו, הָאֵל שִׁמְעוּ: וְכָל
 רֵבִי פִּזְרִי, וְרֵבִי אֱלֶעָזָר
 רֵבִי אֱלֶעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן:
 חֵבִיב, עַל בִּזְיוֹתָ - לֹא כָל
 הַכָּל בְּכִנּוּת. עַל כֵּן אָנֹכִי
 לֹא לְאֶרְבֵּי עוֹלָמְתָּ, וְכִי
 מִתְּרָה. רֵבִי לֵוִי עֲלָמָא מִיָּתָא
 לְמֹן: בְּמַשְׁהוּ בִּשְׂר גִּידִים
 וְכִבְשִׁינָה לִּית בֵּיה בִּנְתָא
 לִית בְּמַשְׁהוּ בִּשְׂר גִּידִין
 אִין, בְּקִלְיָתָא. - אִימָא
 הַכָּל בְּכִנּוּת. וְהָא קִלְיָתָא
 טַמְאָה בִּין בְּחִיָּה בִּין
 גִּעוּן קִלְיָתָא. אִמְר רַבָּא:
 מַחֲשַׁבְתָּ אֲוֹכִיץ שְׁמָה
 בְּרַב אֶבְרָ, וְאֶבְרָה פִּלְחָה -
 אִימָא מִיד, דְּאִילוּ אֶבְרָ
 כִּיל לִיה הָא - מִתְחִיב?
 וְהָא לְפִי מַחֲשַׁבְתָּ. וְאִמְר
 רַבִּי אֱלֶעָזָר בְּרַב רֵבִי שְׁמַעוֹן
 הָא, חֵיבֵב לְאֶבְרָה מִתָּה,
 הָא אִימָא: וְכִי אִימָא מִיד,
 חֵיבֵב, וְאֶבְרָ לִיה הָא -
 שְׁכַבְתָּ וְהָא לְפִי מַחֲשַׁבְתָּ.
 הַנֶּפֶשׁ עִם הַבֶּשֶׂר" - וְהָ
 מִתְּרָה לֹא תֵאבְלוּ" - לְפִי
 שְׁמַעוֹן: וְרַבִּי אֱלֶעָזָר
 הַנֶּפֶשׁ" - וְהָ אֶבְרָ מִן
 שְׂדֵה מִרְפָּה לֹא תֵאבְלוּ"
 אֶבְרָ מִן חֵיבֵי וְכִי מִן
 לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן לְקִישׁ
 לְבִשְׂר מִן חֵיבֵי וְכִי מִן
 קִישׁ - חֵבִיב שְׁמִינִי, לְרַבִּי
 אֶבְרָ אֶבְרָ מִן חֵיבֵי וְכִי
 חֵיבֵי שְׁמִינִי. וְרַבִּינָהוּ:
 אֶבְרָ

בחיה בכל שהוא — משום אבר מן החי. אלמא, לא בעינן ביה כוחו במיתתה
 בבית — דבגבלה, אכלה חיבא. וכל איכלה — בכיות, כר מאבר מן החי,
 דרביה קרא וקפיד אאבר לחודיה. טמאא בין בחיה בין במיתתה בכל שהוא —
 חיב, דבריה הוא, ולא צריכה שיעור. בהתן ביאלו קו הלעקן (מכא. נגא) אובל
 נמלה כל שהוא. שהוא חיב משום שהוא
 בכריותה. אלמא, בריה אסורה בכל שהוא.
 אבל לאו דגבלה — ליה לחיבוי משום
 בריה. דשברתה את חיה עליה שם נבלה.
 הלכך אלאו דגבלה לא מייחב עד נבלה
 קתני מיתה בטורה בחיה בכל שהוא; וכן
 צפוי — דהא טורה. רבי פופי — מפשי
 ואילו, דקסבר: אין אבר מן החי בשלימה,
 דלאו "אבר" מקריא. ומיהו אי איכא כות,
 הוה מייחב — דלאו גרע מבשר מן החי,
 דמייחב עליו לביות, דהא נמי בשר הוא.
 ורבי אלעזר ברי שמעון מייב — דקסבר
 שלימה, אין אבר מן החי גדול מזה,
 ואברא לא בעינא כות. חתק אובל —
 כאן אלא איסור נבלה, ואנבלה לא מייחב
 משום בריה, ובית עיני, לא "אבר" עומדת
 — לתתה עומדת. הלכך, לא אבר ואבר
 שבה קריא לא בעינא. וכן כאן משום
 אבר מן החי, דמייחב בכל דהו. ומיהו דהא
 הוה דמייחב, דהוא תראה הוא. לאו
 "אבר" עומדת — עד שתשעה, ואין כאן
 שם "אבר" אלא אם כן הפרשו. אבל דכולי
 עצמה לאבר לא בעינא כות. בדקתה: קי
 דחומה לא אבר ממנה ביה, לא פליג רב
 במשחו שר — הא דקתני "שאן בן כות"
 — בשאן בן כות בשר, לא משה, וניחן
 ועצמות שמעין לביות. מי איכא מידה —
 כל כחש כל קו — דכבוליה ליה בית
 בשר — והוה אור גדול, שבאות מאבריו איכא
 כות במשחו שר, וניחן ועצמות משמין.
 דקתני "על אבר ממנה חייב, ואברא
 דבשר עסקין, וירשט שמינה" "שאן בן כות"
 ומוקמין ליתא כות בשך? קליתא — ונה
 כחש מוא. קליתא כות שם טמא הוא — ונה
 לדיכא איסור נבלה פחות ממוכח, איסור
 טמא מיתה אור, דבריה דהא, דאמר רב
 טמאין בין בחיה ובין במיתתה — בכל
 שהוא. בעין קליתא — עין טורח שהוא
 כחש בעין קליתא. אם מפני לופי — אם
 תמצא באחד מדבריו של רבי בעלמא דאית
 ליה מחשבת אובל, אם חשיב לאובל
 כענין זה, שמת מחשבת — ואולית בתרה,
 חישב לאובל — לצפור זה שאין בן כות.
 אבר אבר — גלי ארעיה לאברים עומדת.
 וכי איכא שלימה, נמי "אבר" קריא —
 אביל ליה אחי לא טיחיה — דלא "אבר"
 מקריא. לחיב עליה בכל שהוא. לאובל
 מות — ודגל דעתיח רבשי על האבר
 עומדת. וכן תאכל נבלה עם הנשר זה לא אבר
 אכל

ער

מִן הַחַי וּבֶשֶׁר מִן הַחַי — וְהָכִי מִשְׁמַע: לֹא תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ, וְלֹא תֹאכַל הַבֶּשֶׁר כֹּל זֶמֶן
וְחֹדֶד הַתְּרָאָה אֲכַלְנָהּ — מִיִּחְיִיב תִּרְתִּי. אֵלֶּא אַחַת — דְּחָד לֹא הוּא. וּכְיֵן דְּבַח
חַיִּיב שְׁתֵּי — דְּבִין לִמְרָ

חייב שתיים — דבין למר ובין למר, מתרי קראי נפקי.

חוליון. פרק שביעי – גיד הנשה דף קג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קפא

— רבכי גרסנטי: אבל אבר מן החי מן הטורף רבי יוחנן אמר חייב ששים בו — דא אפילו הכמהה טרפה מדיים, ואכל ממנה אבר בחייה. לייש לקיש קשיא — דאא אפילו בשרי ללידידה מתרי קראי נפקי, וליחייב תרתוי בשתי בחמות — אבר מן החי מזו, ובשר מן החי מזה — ואף על גב דבחדא אבילה ובחד התראה אבלינהו, דאא

אָבֶל אָבֶר מִן הַחַי מִן הַתְּרֵפֶת, רַבִּי יוֹחֵנָן אָמַר: חַיִּים שְׁמִים, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְשִׁישׁ אָמַר: אִינוּ חַיִּים אֶלָּא אַחֶת. בְּשִׁלְמָא לְרַבִּי יוֹחֵנָן - נִיחָא, אֶלָּא לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְשִׁישׁ קִשְׁיָא אָמַר רַב יוֹסֵף: לֹא קִשְׁיָא, כֵּאֵן - בִּבְהֻמָּה אַחַת, כֵּאֵן - בְּשֵׁתִי בְּהֻמָּה. בְּשֵׁתִי בְּהֻמָּה - מִיִּחְיֵיב שְׁמִים, בִּבְהֻמָּה אַחַת - פְּלִיגִי. - בִּבְהֻמָּה אַחַת בְּמֵאָר פְּלִיגִי? אָמַר אֲבִי: כֵּנֵן שְׁמִינְפֶּה עִם יְצִיאת הַיָּמָה. מִן סִבְר: בְּהֻמָּה בְּחִיָּה לֵאבְרִים עוֹמֶדֶת, וְאִסּוּר טְרֵפָה וְאִסּוּר אָבֶר בְּחֵדִי הִרְדִּי קָאֵת. וְגַם סִבְר: בְּהֻמָּה בְּחִיָּה לֹא לֵאבְרִים עוֹמֶדֶת, וְלֹא אֶתִי אִסּוּר אָבֶר חֵייל אִסּוּר טְרֵפָה. וְאִיעִיעַת אִימָא, דְּכֹוֹל עֲלִמָא - בְּהֻמָּה בְּחִיָּה לֹא לֵאבְרִים עוֹמֶדֶת, וְכִמְיָתִי אִסּוּר אָבֶר מִיחַל אִסּוּר טְרֵפָה קָא מִפְּלִגִי. מִן סִבְר: אֶתִי אִסּוּר אָבֶר חֵייל אִסּוּר טְרֵפָה. וְגַם סִבְר: אֶתִי אִסּוּר אָבֶר חֵייל אִסּוּר טְרֵפָה. וְאִיעִיעַת אִימָא, דְּכֹוֹל עֲלִמָא - בְּהֻמָּה בְּחִיָּה לֵאבְרִים עוֹמֶדֶת, וְכִמְיָתִי לְאַחַר מִכָּא, וְכִמְיָתִי אִסּוּר טְרֵפָה חֵייל אִסּוּר אָבֶר קָא מִפְּלִגִי. מִן סִבְר: אֶתִי וְחֵייל. וְגַם סִבְר: לֹא אֶתִי וְחֵייל. רַבָּא אָמַר: כֵּנֵן שְׁתַּלְשֵׁל מִמָּנָה אָבֶר וְטְרֵפָה בּוֹ. מִן סִבְר: בְּהֻמָּה בְּחִיָּה לֵאבְרִים אִינֵה עוֹמֶדֶת, אִסּוּר אָבֶר וְאִסּוּר טְרֵפָה בְּחֵדִי הִרְדִּי קָאֵת. וְגַם סִבְר: בְּהֻמָּה בְּחִיָּה לֵאבְרִים עוֹמֶדֶת, וְלֹא אֶתִי אִסּוּר טְרֵפָה חֵייל אִסּוּר אָבֶר. אָמַר רַבִּי חֵיָּיב בַּר אֲבָא, אָמַר רַבִּי יוֹחֵנָן: אֲבֶל חֵלֵב מִן הַחַי מִן הַתְּרֵפֶת - חַיִּים שְׁמִים. אָמַר לִיה רַבִּי אֲמִי: וְלִמָּא מִן "שֵׁלֶש", שְׁאֵנִי אוֹמַר "שֵׁלֶש". אִיתְמַר נִמֵּי, אָמַר רַבִּי בַר אֲבָהָה, אָמַר רַבִּי יוֹחֵנָן: אֲבֶל חֵלֵב מִן הַחַי מִן הַתְּרֵפֶת חַיִּים שְׁלֹשׁ. כִּמְיָא מְכִיפִילָּי? כֵּנֵן שְׁמִינְפֶּה עִם יְצִיאת רִיבָה. מֵאֵן דָּאִמַר שְׁלֹשׁ, קִסְבִּר: בְּהֻמָּה בְּחִיָּה לֵאבְרִים עוֹמֶדֶת, דְּאִסּוּר חֵלֵב וְאִסּוּר אָבֶר וְאִסּוּר טְרֵפָה בְּחֵדִי הִרְדִּי קָאֵת. וְזִמָּא דָּאִמַר שְׁמִים קִסְבִּר: בְּהֻמָּה בְּחִיָּה לֹא לֵאבְרִים עוֹמֶדֶת, וְאִסּוּר חֵלֵב וְאִסּוּר טְרֵפָה - אִיבָא, אִסּוּר אָבֶר - לֹא אֶתִי חֵייל. וְאִ בְּעֵת אִימָא: דְּכֹוֹל עֲלִמָא - בְּהֻמָּה בְּחִיָּה לֹא לֵאבְרִים עוֹמֶדֶת, וְכִמְיָתִי אִסּוּר אָבֶר וְחֵייל אִסּוּר חֵלֵב וְאִסּוּר טְרֵפָה קָא מִפְּלִגִי. מִן סִבְר: אֶתִי חֵייל, וְגַם סִבְר: לֹא אֶתִי חֵייל. וְאִ בְּעֵת אִימָא: דְּכֹוֹל עֲלִמָא - בְּהֻמָּה בְּחִיָּה לֵאבְרִים עוֹמֶדֶת, וְכִמְיָתִי לְאַחַר מִכָּא, וְכִמְיָתִי אִסּוּר טְרֵפָה מִיחַל אִסּוּר אָבֶר קָא מִפְּלִגִי. מִן סִבְר: אֶתִי חֵייל, מִיִּדֵּי דִתְהוּ אַחֲבַל. דָּאִמַר מִן: הַתּוֹרָה אָמְרֵת, יֵבֵא אִסּוּר גְּבִלָה יִחַל עַל אִסּוּר חֵלֵב, וְיִבָּא אִסּוּר טְרֵפָה יִחַל עַל אִסּוּר חֵלֵב. וְאִידֵּן - אַחֲבַל הוּא דְחֵיב, דְּהוֹמַר

נגן שעם יציאת רובה נטרפה. ואיסור אבר שבא לבסוף, נהי דחייל איסור ט

אשכול ממנה אבר מן החי פליגי, ומפרש
אולי במאי פליגי - אמאי פטור, והא תרי
הכרזתו? עי' ציצת רובה - בהרד"ק
טרפה. לאברים עומדת - ובשעת טרפה
הל עליו שם איסור אבר ואיסור טרפה. לאו
לאברים עומדת - ולא היה עליה איסור
עבר עד שפרשו ממנה. ורבי סבר טרפה
היא, ואין איסור חל על איסור. אבל בשתי
הבמות ללא למימר הכי, וזו משום טרפה
מכיון שאבר על כשרה. ואין איסור
חל על איסור. בבבלי קטלא לאו לאברים
ואיסור טרפה. וכן בדשעת לידתה - טרפה -
ואיסור טרפה חל. ובפסיו איסור אבר -
שנחתכו קדיל אתרפה אק מפלגי. מר סבר
חל. שכן איסור נודה בבני נד. ומר סבר
לא חל. ואי בקיע ארצא דבולי עומדת
לאברים עומדת - ואיסור אבר - וכן
שנמטרפה לאחר מבאן - ורבי יוחנן סבר
ואיסור חל על איסור, ואין איסור טרפה
חליל אאוסור אבר מוחי. ורש"י אומר
אין איסור טרפה חל על הבמהמה, עד
שתשחט. ואיסור מתלה תלי וקאי. וכן קע
איסור חיות אתי איסור טרפה חליל. כגון
שחלש מר - כגון חית גליהן וזאוריה
לבעלה. רבי יוחנן סבר: מתחלה לאו
לאברים עומדת. ובשחוקן - חלו שניין.
רבי קיש אבר מעיקר הוה בן איסור
אבר. חייב ששים - ואף על גב דאיכא
ולתא איסור אבר, חלל, וטרפה - אף
לזוקא אלא חתי. ולקמן מפרש דא מנייהו
אף פטר חלי. אמר רבי אמי - לרבי
אומר רב אבא: לימא מר שלש, שהיו
שמונה שלש רבי יוחנן שחיבי שלש.
אימר נמי - רבימי, שגשלה חל
איסור חלב, דהא חלל שחיתו, ודכתיב
בבמהמה אכלו, וארמיין (ולקמן טסא,
רבותא את דהיל, דכתיב כ"ל. ואין דאבר
ששים קסבר לאו לאברים עומדת -
ואיסור טרפה חל עליו חל, לידתה, אבל
איסור אבר לא בא עד יום שחופתה, הסבר
לא מצי חיל. מר סבר אמי חיל - על
איסור חל על איסור. מרי דהיי אהל -
כלומר, כי הכי דקין לו דאתי איסור טרפה
חליל איסור חלב. דאבר מר - רבא
אמרנה בובחם בפרי' (טאת העוף' (עא).
והתורה אמרה - ואכול את האכלוהו
(ויקרא ו') למה לי דכתיב, אף בחלב שחור
והתורה אמרה - כל חלב וכל דם את האכלו' (ויקרא
עא) את התורה אמרה, כן, והאי 'ואכול
את האכלוהו' - משום דנבלא אזוריה, ו
אשמועינן דחיל על איסור חלב, ואף על גב
דאיסור חלב קדים משגלה. והכי נמי
על גב דאיכא אסור אבר בחי איסור חלב,
אתי איסור טרפה חליל עליה.

מבוללו

ש עומדת ואיסור אבר ואיסור טרפה ביהו דרדי
 ש עומדת ואיסור טרפה קרים, אל איסור
 יסף הוא, דאסור לבני תן ותמנה: דברקיש טרפה,
 (גכג.) בן "שברעה" עולם אוכל בגלות וטרופה,
 קאמיר רבי יתנן: בגלות דברים המותרים שם
 על דברים האסורים. אלאמא אית לה דאסור כולל,
 ואם כן כל שאתה מזהב על דמא אתה מצוה
 "ארבעה אויך" (יבמות לבג.) ויש לומר: אף על
 גב שפירש רבי יוחנן מתניין דהתם בגבולל,
 לדידיא לא סבירא ליה: וזהו.
וזה סבר סא לא לאבירים עומדת: ואני איסור
 אבר וחילל איסור טרפה — ואם תאמר:
 במאן סבירא ליה, אי כרבי אלעזר דאסור טרפה
 (גכא.) כל שאתה מזהב על דמא אתה מצוה
 על אבריו — אם אן כלייחב נמי הוא טרפה
 משום אבר מן הדא, ואי כרבנן דאמר: כל
 בשבור מותר כו' — אם כן למח' לן טעמא דלאו
 לאבירים עומדות ויש לומר: דרשינן, כל מן
 שבעשר מותר.
דאיסור אבר ואיסור טרפה קודמין
 דרדי איסור אבר איסור טרפה
 דכשנולד חל איסור חלב, דהא חלב שליל
 מותר מ"ל' במהמה האכלו, וקשה דאסור
 חלב יתנן "כרמהה המעלה" (תולין קהא).
 כלש חילן בן שפיער כו' חלב כחלב ביהמה.
 אם כן, איסור חלב קדמין ויש לומר: ומכל מקום
 איסור טרפה אברא חילל איסור אבר, וקל
 שחזרנו מכללו, "וביהו דרדי קאחרי לא דמי"
 אלא משום טרפה ואבר, ומידה קשה: דבסוף דם
 שחיהו: (בכריתות גכג.) אמרין דבקדשים איסור
 חלב קדמין, דרביס "כל חלב כו'" — לרבות
 אמור קדשים כליש, למעילה, דאני איסור
 מעילה חילל איסור חלב, וספיר' למאן דאמר
 אף בקדשים אני איסור חלב על איסור, למד ל'
 כל הכי' נמוקו לן מילדות קדשים, וקסבר
 בדיוותין חן קדושין, וביהו דרדי קאחור. וקסבר
 במאי לרבי יוחנן, דא איסור חלב קרים, דהל'
 אבתי אמו וטראה לפרש: דדוקא נקט "חלב שליל"
 והוציאנו משום חלב דא דמקרי חלב, וקסבר
 ודא דאמר "ידשים הוא דגרמי, ולא אוירא" —
 אירא דבהמה הוא לא בעי, אלא אוירא דרדי
 דאסור, ודאסור נחא, אבר וכולל דרדי חילל
 קאחור, ודא חטאת כשנטרפה עס יציאת רובה'
 — וזה הדין נטרפה במיע אמה, דאני מייחב
 משום טרפה עד שילוד, כל חלב, אלא לא אתי
 אלא משום נטרפה במוציא אצור רובה, ודא
 תאמר: לרובא דאמר לעיל "כגון שלשל ממנה"
 דא טרפה ב', ואלו לאבירים עומדות, דהשתא
 דרדי דרדי קאחור, משמע דאסור אבר נטרפה
 שנשלש האבר — לא אתי איסור אבר וחילל על
 איסור טרפה, אם כן, היכי משכחת לה שלש
 האסור לרבי יוחנן, כיון דלרביס אדמיש, עומד
 ואין איסור אבר חל על איסור טרפה ויש לומר:
 כגון שלשל ממנה אבר וטרפה בו, דמינא דאני
 אסור טרפה, ונחא איסור חלב, חילל נמי איסור
 אבר בעי, ומאן דאמר שותם — חילל לא חילל
 מינא, אלא דוקא איסור דגלי קריא חילל,
 דא איסור אבר, ואם תאמר: להוציא לשבט
 ודאמר לעיל "דובלי' עולמא לא לאבירים עומד",
 ולבי' יתנן משום חלב אבר חילל איסור טרפה,
 אם כן, היכי משכחת לה דלא מייחב אלא
 דקיל, על איסור חלב דחמייר, דבברית לא חילל
 חלוק

חלקו מבחוץ – פירש בקונטרס: כוית אבר מן הדו חלקו לשנים, קדם שיתנו לתוך פיו, ואכל זה לבדו ואחר כך אכל חציו השני. משמע, דאם נתן שני החלקים בפיו ובלען בבת אחת – חייב לבטלו. ועלמא, ואין אראה, דאם כן, נמי קשאי ליה לרש"י לקיש 'היכי' משכחת לה רמזיחא; וז"ל אינו יכול לבטלו כוית בבת אחת; ודאם אמרינן רמזיחא רמזא, הוינא (א) רמזא הלכתינן בנפשו.

מִכְלָלָה. אֵל אֵבֶר, דָּלָא הוּמַר מִכְלָל - לֹא. כִּי אֵתָּא
רַב דִּימֵי אָמֵר, בָּעָא מִיּוּדָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לֵקֶשׁ מִרְבִּי
יֹחֲנָן: חֲלָקוּ מִכְחֵיז מַהוּ? אָמֵר לִיה: פְּטוֹר. מִבְּפִנִּים
מֵמֵי? אָמֵר לִיה: חֵיב. כִּי אֵתָּא רַבִּין אָמֵר, חֲלָקוּ
מִכְחֵיז - פְּטוֹר. מִבְּפִנִּים - רַבִּי יֹחֲנָן אָמֵר: חֵיב. וְיֵשׁ
לֵקֶשׁ אָמֵר: פְּטוֹר. רַבִּי יֹחֲנָן אָמֵר חֵיב - הָרִי נִתְּנָה
גְּרוּנוּ בְּכִנּוּת. וְיֵשׁ לֵקֶשׁ אָמֵר פְּטוֹר - אֵכִילָה בְּמַעֲוֵי
בְּעִינִי, וְלֹא! אֵלָּא, לְרִבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לֵקֶשׁ, חֵיב
מִשְׁתַּח לְדִמְחֵיזָא, אָמֵר רַב הִנָּה: גְּבוּרִימָא
וְעוֹרֵיתָא. וְרַבִּי אֲלֶעזֶר אָמֵר: אִפְּלוּ חֲלָקוּ מִכְחֵיז - נְמוּ
חֵיב, מִחוּסר קִרְיָה, לֹא מִחוּסר מַעֲשֶׂה דְמֵי. אָמֵר
רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לֵקֶשׁ: פְּנִית שְׁאֲמֵרו - חוּץ מִשָּׁל
בֵּין הַשִּׁנִּים. וְרַבִּי יֹחֲנָן אָמֵר: אֵף עַם בֵּין הַשִּׁנִּים.
אָמֵר רַב פַּפֵּא: בָּשֶׁל בֵּין שִׁנִּים - דְּכֹלֵי עֲלֵמָא לֹא
פְּלִיגִי, כִּי פְּלִיגִי - בֵּין הַחֲבִיכִים. מִדּוּ כִּסֵּר - הָרִי
נִתְּנָה גְּרוּנוּ בְּכִנּוּת, וְיֵסֵר כִּסֵּר - אֵכִילָה בְּמַעֲוֵי
בְּעִינִי. אָמֵר רַבִּי אִסִּי אָמֵר רַבִּי יֹחֲנָן: אֵכֶל חֲצִי זֵית וְחֲקִיא,
וְחֹתוּר וְאֵכֶל חֲצִי זֵית אַחֵר - חֵיב. מָאִי טַעֲמָא? אִסִּי:
הָרִי נִתְּנָה גְּרוּנוּ בְּכִנּוּת. בָּעָא רַבִּי אֲלֶעזֶר מִרְבִּי אִסִּי:
אֵכֶל חֲצִי זֵית וְחֲקִיא, וְחֹתוּר וְאֵכֶל, מַהוּ? - מָא
קָא מִבְּעָא לִיה? אִי הָוִי עֵיבּוֹל אִי לֹא הָוִי עֵיבּוֹל,
וְתִבְעֵי לִיה פְּנִית! אֵלָּא, אִי בְּתֵר גְּרוּנוּ אֲוִלִּין אִי
בְּתֵר מַעֲוֵי אֲוִלִּין. וְתַפְשׁוּט לִיה מִדְּרִבִּי אִסִּי! - רַבִּי
אִסִּי גְּבוּרִי אֲעֵקֵר לִיה, וְאַתָּא רַבִּי אֲלֶעזֶר לֹא־גְבוּרִי,
וְהִכִּי קָאֵמֵר לִיה: לְמָה לִּי חֲצִי זֵית אַחֵר, לִמָּא מִדּוּ
בְּדִרְיָה, דִּיאֵבָא לְמַשְׁמַע מִיָּה תַרְתִּי, שְׁמַעֲוִין מִיָּה -
דָּלָא הָוִי עֵיבּוֹל, וְשְׁמַעֲוִין מִיָּה - דְּתַרִּי נִתְּנָה גְּרוּנוּ
בְּכִנּוּת. וְאַשְׁמִין לִיה אָמֵר לִיה וְלֹא מִיד, אָמֵר לִיה:
מִפְּנֵי הָדוּר, אִי יִזְמִין סוּגִיאן אֲבֵרִית קָמִית דְּרַבִּי
יֹחֲנָן, וְאֵמֵר לָךְ: הָרִי נִתְּנָה גְּרוּנוּ בְּכִנּוּת.

הדרך עלך גיד הנשה

כָּל הַבֶּשֶׂר אֲסוּר לִבְשֵׁל בְּחֵלֶב - חוּץ מִבֶּשֶׂר דְּגִים וְחִגְבִּים. וְאֲסוּר לְהַעֲלוֹת עִם הַחִבְיָה עַל הַשֶּׁלֶחָן - חוּץ מִבֶּשֶׂר דְּגִים וְחִגְבִּים.

הגודר

הגודר

משום כבודו: אכלו לאותו עצמו, מהו? כלומר, היזכר מה ששמעת על כך. אישר
 "אנשי מופת המדו". וימנין סניאין אמרת — דבר זה לפני רבי יוחנן, ו

הדרך עלך גיד הנשה

משנה כל הנשר אסור לבשל בחלב — דאף על
למאן דאמר דרבנן. ואסור להעלות — דילמא

תגודר

מבבלו - אצל חיה. חלקו מבחון - לבית אבר מן חיה, נחלק לשנים קודם
 שיתנו לחץ מים, ואכל זה לבדו ואחר כך חצי השני. הנה - מן מצטרפי לחיוביה
 ככל שאר איסורים, דקיימא לן דמצטרפי שיעוריהו חזקא בתוך דבר אבילה
 פברס. כדאמרנן בפרק בתרא דיומא (ז.א.) אין דלמא. כיון דחדשו הוא, דהא גירין
 ועצמות דעלמא לא מחייבי עליהו והבא
 מחייבי, ואיבא אן לך בן חיה חדושה, ובי
 אביל ליה בבת אחת - מחייבי, דסחם
 אבילה בבית אחת משמע, אבל לחצאן -
 בלתי? כמנפנים - לאחר שבא סמוך לבית
 אבילה? בלעל לחצאן. אבילה כמעין -
 כשהוא ויור לחץ מעיה, צריך שיהא בו
 שיעור אבילה. ויחי כשבבחת לא בוליה
 בבית, דהא אי אפשר ללעזא אבילה כחלה
 יחי? בגירוימא וקרימא - עצם קטן שנעל
 כף הידך, שיש בו משחו בשר, וגיד ועצם
 משלמלו בכוחו, ואין אדם ליעזא אלא
 בעלע. מחוסר קריבה - שנתרחקו לו מזה
 מועט. מחוסר קפיעה - נמי, שלא אכל אלא
 חצי זית. חזין משל בין השנים - צריך
 שיהא כיות במה שדואר בולע, דלא הנשאר
 בשנים. בשל בין השנים - אפילו רבי יוחנן
 מודה דלא מחייבי בהדיה, דהא אין נהנה
 אהרנו ולא מעיה. שאין אדם טועם עד
 שיהא סמוך לביט הבליעה, כדכתבין (איוב
 י"ט) "חזק לטעם אוכלי". בן חזקנייה -
 המדבק בחבו, שגרנו נהנה בו ומעיל לא
 נהנה. חייב - ואף על פי דלא בא במעויל או
 שול, לא בבת אחת ולא חזר חזר. חיי
 נהנה גרנו - בטעם שני חצאי זיתים. והא
 דרבי אסי מילגא אדרב דמי רבנן דאמר
 לעיל משמיה דרבי יוחנן: חלקו מרבין -
 פטור. והאי, נהנה גרנו משום דנחנת גרנו
 היינו טעמיה, ודרי טעם שני חצאי זיתים.
 ואף על פי דזה אחר זה פטור - לא איכפת
 לך, והואיל ובדבר אחר חזר חזר. הואי, אבל
 הנאת מעיים אינה אלא במבילי כרס, ואף
 על פי דבדלע שני חצאי זיתים - לא נתמלא
 כרסו אלא בחצי זית, כשבשבעל לזה אחר
 כבר. ואי חיי קיבול - בבליעה, ודוי
 פירשט בעלמא, ואבילה שניה - לא כלום
 היא. תבע ליה כיות - וחלויני שתי
 מלקות. אלא אי כרת גרנו חזר -
 דפטשט ליה דלא עיכול הוא, וקא מביעאי
 ליה: מן מברין דרי נהנה גרנו, או דילמא
 דרי לא נהנה מעי אלא בחצי זית? תפשוט
 ליה מדרבי אפי' דברתי גרנו אוליין. רבי
 אפי' נהיאי אקיק ליה - כלומר, רבי
 לעזא רתוייהו פשיטא שתי, ולא חזקך
 אלא כלום. חזקך שמעיה לרבי אפי'
 ששבח שמועתו ששמו שניהם מפי רבי
 יוחנן, שאפילו חזר ואכל אותו כיות עצמו -
 חיבי. ושמועה לרבי אסי דקא קטע "כית"
 אחר, אבל ההוא - לא, אלמא, חיי עיכול.
 ופאת אבירייה, ושאל לו בלשון בעיא,
 רבי אלעזר - חזקך - גרול חזקך. כמון (ומכריה ז'
 ג'לול בהחזא) עצמו חייב, ויהיה דלברין, ואמר: חזר נהנה גרנו בביתו.

משנה כל הבשר אסור לנשל בהלל – דאף על גב דאמור רחמנא "גדר" – הוא הדין לזוהר ורען, ומיפלא פליגי בה לקטן (ק"ג א), איכא למאן דאמר דאורייתא, ואיכא למאן דאמר דרבנן. ואסור לחטול – דילמא אתי למיכניהו כי חדר, דקא נגעי ובעלי מוהדי, ואף על גב שמוחזר לאכול בשר אחר גבינה, כדאמרין בגמרא.

תגודר

חולין. פרק שמיני - כל הבשר דף קד עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" - (שטיינזולץ) קפה

תנודד מן הכשר – כל תנודד, אין דעתו אלא אחוּר לשוֹן בין אדם, שהוא קורא
שם הדבר כך, ואשמועינן ממתניתין דכל מין כשר, אדם קוריהו "כשר", חוץ ממש
דגים וחובשים. **גמרא** קא שלקא ידעין – האי איסור דמתניתין – מדאורייתא
קאמר. דרב קריבא – במתניתין דהאי פירקא (חולין ק"א). מותר בכשר
דגים (שאין קוריהו "כשר"). **אמר עוף אדור**

הגורד מן הבשר - מותר בבשר דגים וחגבים. **גמרא**
הא עוף אסור מדאורייתא, כמאן - דלא קרבי
עקיבא, דאי רבי עקיבא, האמר: היה ועוף אינו מן
החיה. אימא סיפא: הגורד מן הבשר - מותר בבשר
דגים וחגבים. הא עוף - אסור, אתאן לרבי עקיבא,
דאמר: כל מילי דמטמליד עליה שלח - בר מיניה
הוא. דתניא: הגורד מן הדיק - מותר בדורסו,
ורבי עקיבא אומר. אמרו לו לרבי עקיבא: ותלמי
אומר אדם לשלוחו "קח לנו דרך", והוא אומר: ולא
מציאתי אלא דלועין! אמר להן: מן הדבר, כלום
אומר "לא מציאתי אלא קטנית"? אלא שדלועין
בכלל דרך, ואין קטנית בכלל דרך. וישא רבנן
וסיפא רבי עקיבא: אמר רב יוסף: רבי היא,
ונסיב לה אליבא דתנאי, בנדרים - סבר לה
רבי עקיבא, בבשר בחלב - סבר לה פרננן. כל
אשי אסור: כולה רבי עקיבא היא, והכי אמר: כל
הבשר אסור לכלש חלב, מן מדברי תורה, ומן
מדברי סופרים. חזי מבשר דגים וחגבים - שאינם לא
מדברי תורה ולא מדברי סופרים. ו"אסור להעלות"
[וכו.]. אמר רב יוסף: שמע מיניה, בשר עוף בחלב
- דאורייתא, דאי סלקא דעתך דרבנן - אכילה גופה
גזירה, ואנן גזר העלאתה אצלו אכילה! ומנא תימרא
דלא גזרינן גזירה לגזירה - דתנן: חלת חוצה לארץ
ואכלה

מדאסר עוף בהעלאה משום גזירת אבילה, שמע מינה: איסור אבילה ידידיה
מדאורייתא, ולא כרב אשי. **אבילה גופה נזירה** — אטו בשר בהמה. חלת חוץ
לארץ — אינה אסורה לזרים אלא מדרבנן, אבל חלת הארץ — "תרומה" קרייה
רחמנא, ואסורה לזרים מ"וכל זר לא יאכל דש" (וישרא בב).

צאבלת

דאורייתא, דפירותיהן גדלין בארץ ישראל. ולכך נמי יש לה שיעור, כדמפרש בירוש' ש"בא מדרבנן סופרים, את לה שיעור "מדרב נועד אמרה ולפניה" — ש"בא מדרב

112111 N

ומתחילת חול המועד הידורו בחורף ארץ ישראל, ואז ערשה שלא יאכלוהו כלל, אמרו בן חור
הוא נאכל. "ומלכו אין אכולהו" – אלא צריך הרעב ששמש, אלא החורף בהו בעל בן חור
מגופו שריו רבי יוסי, מרדל חשיב בעל קרי באיסורא דובין חובת. "ואסורה לובין חובת" כי
טבילה – דוקה לעיל קרי, שטחאנה ציראה לו מנפס. חלל מנא טמא – שרבי אלא טבילה
(בבבא ברכא) וכו' ויהא שר לו טה, ומה תועיב טבילה בטמא וכו' ומטמאנו טמא מיתוך וכו'
מחמת כדונתם, מטמאנו, "חריב הרי הוא כחלל" – אן יבוליס כלל לידור. דבשום בית
גביר בפרק "בית דרל" (ג.נ.ג.) וגם לאו דרזיין לידור מטמאנו "חריב הרי הוא כחלל"
ואן סברא כלל שחוקן חובמיס חלל ציראה לארץ שלא יאכלוהו, אלא אם כן ירד ויהא חז
ובבבא, וכו' לידור שחוקן מנא חריבא, אן צריך שר חולת אלא אתם, כדארינן בפ
דחז דפריש ארתנו ונתנה לבזון דרזל, ארשונה שורפה. וזהל של אר נור מדר ועד אמור
מחוס דסמוכין ארץ ישראל, ומתחילתו כחלה ארץ ישראל, בדפרישית, ומשום חיב
טמאנו – עזרן לבזון קטן, שומכבר אדא לבזון דרזל שטבל לקיור, אלא בעינן הרעב ששמש,
חלה, אמר רבינא, הלכה, נדה קרצה לח חלה ואוביל לח כזון קטן, ואז טביל לקיור.
שטבל, ואז לבסבל ברזב מן הרומה, דארינן קרי "עמו" (שם): וזהו חלה לבסבל לו
מנעט הוא, אלא קמיהל ליתנה לבזון קטן, כל שכן אם שר כזון לבסבל לו רוצה לבסבל לו
רומה, שהיא מתבואה ואמין ושמן – אן ליתן לבזון קטן, לפי שהוא מאבדה. ועדי' חל
לבסלה חלה, אן צריך להפריש שניה, אלא תחשובה – כזון ומפרישין אתה מן בחלה
חלה חלה, כי ליבא כזון קטן ואז גדול שטבל, שכלו הוא נשרפה, ולכן קרי להפריש חל
אז רוצה לבסלה ברזב – אן צריך להפריש שניה, אלא תחשובה, כזון שפרישין אתה.
אלא הרומה אתה. לכך ראה שבוכלה יו לחש יורר שלא תחשובה, משום שייכא בכל

[illegible]

27 **חלת** חוצה לארץ נאכלת עם הוד על השלחן
28 — וכן תמנשה עשרה יום, אלא התנאי
29 מביא בקשרו. וכן חלה שנייה בפרת תורה
30 דמסכת חלה (מנשה ה'), אמר רב גמליאל
31 שלש ארצות לחלה. מארץ ישראל עד בבל —
32 חלה אחת. חלה עד תרדו עד אגמון — שתי
33 חלות. אחת לאור ואחת לבקור. של אור, ש
34 לא שיעור. של בקור, של חלה שיעור. מנדר עד
35 לא שיעור. מנדר עד חלה שיעור. מנדר עד חלה

לכחן. של אור, אין לה שיעור. לשר, כן, יש לה שיעור, וטובל וזו אוכלת, רבי יוסי
אומר, אין צריך טבילה. ואסורה לזבים ולזנות ולילדות, ואכלת על חור על
שלחן, וניתנת לבחן שיערה. חזק פירושו: זמבוב עד גזרזר עד אמגם – שהיו
מטובים לאור התעמם, אין יוכלו לשבור עצמם שפתייהם בטורה, והיו הולחיתם
בטאות ושעמנת שרפה. ולכן צריכן להפריש שתי חלות, "אחת לאור" – שהיא חלה
עני שהיא מדברי תורה. "ואחת לבחן" – מדברי סופרים, שלא תשתבח תורת חלה, ולפי
שני שתי חלות – ושתיהן מדברי סופרים. "אחת לאור" – משום דסמכין לארץ ישראל,
מהו, מזה בחלה אור ישראל. "ואחת לבחן" – שלא תשתבח, ויש לה שיעור, לפי
דאורייתא. "רבי יוסי אומר, אין צריך טבילה" – ואפילו בטומאה דקרי, דבטומאה היוצאת
כל טבילה אחרי, דקאמרי להו בירושלמי, לרבי יוסי גבירתי. ונראה לרובנו עני
רבי יוסי, דאמר מריבני נון בטבילא מנא, מה תשקל להו בדוקשה נטא מפרי עד כמיה
הפעמים, כי אי אפשר להם ליחוד בטומאות מה. ונדח דבטומאת מה עצמו צריכן ליחוד
הו ב מן מלעל, נעשה כחלל כל דבטומאת שבתוכו, ואזי נבטאלי על המנה, דארביתין
אין אין גזרזר מגולה עליה, כדמוכח ברש תוספתא דהזיתא, ואם, כן, כולן צריכן חזקה.
ישאלו ולחכי מסתבר – אלא חזקה ונחלת וזו אוכלת וזו אוכלת, אפילו לרבי דרבי יוסי
עד כמיה' (בכורות כ"א), ותננה לבחן קטן ואביל לה. דכי ליבא כחן קטן דזקא קאמר
לפעמים – אינה מותרת לבחן קטן, אלא שלעם גשופת. דזמא דחלת אור ארץ ישראל
לעולם שתיא. כמז, כד ברוקמ, כחן רבבל ידון, ולא תמחויא חלת ידוהו חזקה תרתי
ל' לחזיתיה בן מובחלה של כחן בסמכין לארץ ישראל. וכן כחן בחלתה גזולות בחלתה
קטן חזקה: אמאי קאמר נדונה לבחן קטן, אור אפילו כחן גדול יכול לאכילה אור
ל' ואביל לה ליבא נדונה? ונראה: חזקה חלת חזקה לארץ, לפי שאין לה שיעור ודבר
שירוב חלתה. וכן משמע דאור דמטע הוא. דקאמר איהו דשקל לה ברש שמיה רבי
לה שיעור, כמו בהרמות מעשר, ולכן אין ליחנה לקטן אלא לבחן גדול שטבל אור דעה
ל' דאיבא כחן, קטן, אלא מעיז כחן לתלמוד שהיה צריך לפרש שתי תרומות. ואין
עניה, חלה תשחבת חזקה חלה. אלא תרומא, אורא חלה לבחן גדול שטבל
הו תראה: דגם בסמוכים לארץ ישראל, שמפרישין לעלם שתי חלות, לא חזק מפרישין
ד' מגנולת עיסתה. אבל תרומה – אין גזילן בה אלא בעלי קרקעת ומגזירי הבזאת.
דריא

והבא דליבא כזן קטן, שחורפה ומפריש שניה, ונחנה לבזן טמא, אפילו זה. וזב. דלא מפליג הנה בשום טומאה. ולא מציא חלה שניה בסמוכין לארץ ישראל - ודחתם לשלם צריך להפריש. אבל בדיוקין, אי איבא כזן קטן או גדול שטבל לקציו - אין צריך להפריש וזה שניה כלה. והיא קלה ביותר, אלא אשורה לזרים - דלא אשכחן דשרי לא אלא לבעדם. ונראה שניה וטובלת

— שדרי יש כמה מקומות דלא מפריש לה כלל, ואפילו ליבא כזן קטן. ועל אותו מקומות יש קצת תוספת, אבל לפי שאינה טובלת וצריך לשמרה מהאכלא לזרים, נעזבה מלהפריש. ושנא אפילו אינה מדמעת, ואף על פי שהראשונה נראה קצת תדומעת, מדרגתא בפרק ירבי' ששטמאל' (נעזבה טמא, ודומה גוי בחינה לארץ) אינה מדמעת. ומדמעת גוי דשיראל - מדמעת. כלב מקום השמירה, שהיא קלה ביותר, שנא אינה מדמעת. וכמו שלא נזכר על עזרתה דכאן, כמו כן שטמא לא נזכר בה. כיון שהיא קלה כל כך. ונתינת לכל כזן שירצה - פירש בקונטרס: דאפילו אינו מחזיק בתורה ה', יתנו לו חלה חוצה לארץ, ואין נראה לזכר יצחק: דכאן חזק ודמאי דרמזו דרמזו ששונה אדור משנה זאת, 'ואלו יתנו כל כזן כל שירצה' כו', וחשיב בהדיהו 'חזקו וזהו הולידים וקדוה' ו' ואמרין לקמן בפרק 'הורית' (לגב) שאין ניתנת למי שאינו מחזיק בתורה ה'. לכך נראה לדברי יצחק דהבא מירי בליבא כזן חבא. אי נמי, איבא כזן חבא שהוא עשיר, ואינו רוצה לקבל, ואפילו רוצה לקבל, כיון דאין צריך, וזה עם הרצון עני וצריך, שמצוים להחיות, שאם לא יתנו לו - יצטרפו לתת לו חולין, וקא משמע לן דיכול ליתן, אף על פי שאין כזן בטומאה וטורח, ולא הישגין שטא יאכלנו בימי טומאה. אבל חלה הארץ אינה ניתנת אלא לבזן חבא, ששמירה בטורה. אפילו ליבא עתה כזן חבא - לא יתנה לבזן עם הארץ. אלא יתחזק עי' שידמון לו כזן חבא.

מתוקלת לה דב ששת - לא אמביא קא פריך. אלא ארבי כזן חבירי פריך, כדפריש בקונטרס.

רבי יוסי היינו תנא קטא - אבית הלל לא פריך 'היינו תנא קטא', דהכי קאמר: דהי' זה מחלוקת בית שטאי ובי' הלל, ואין זה חסמה ואחר כך מחלוקת, דבית שטאי במקום בית הלל אינה משנה.

עוף וגיבנה אין בער וגיבנה לא - תימה: דהכי פריך מגיבנה אדור בשר אבשר אדור גבינה, דרב יצחק גבינה ואדור כן בשר אביל, ולא דמי, כדאמר בסמוך: ויש לומר: דהכי פריך, וברייתא אדראמא משמע עוף וגיבנה נאכלין בפסוק, בל נטילת ידים ובלא קיעוה דהפ. אבל שאר בער - אין נטילת קיעוה דהפ.

הדיכי דמי' אי בשר תחלה - אפילו בגטילה וקיעוה לא גזי, על סעודה אחריית, כדאמר בסמוך. אלא לאו אגיבנה תחלה ודא נקט חבא 'בשר וגיבנה' - לא דק, אלא 'גיבנה ובשר', לא. ואגב דמוכרי בביריתא עוף תחלה, נקט נמי חבא בשר תחלה. וברייתא נקט עוף

תחלה - דאפילו עוף תחלה, נאכל באפסוקין. ורבינו עם מפרש, וכן הלכות גדולות: דיאלב בשר, אסור לאבול גיבנה' - היינו, בלא נטילת קיעוה. אבל נטילת קיעוה - שרי. אבל גבינה, מותר לאבול עוף - אין בלא נטילת קיעוה. רמז קעבא, דלא אביל על סעודה אחריית' - היינו, בלא נטילת קיעוה. אי נמי ממיר על עצמו דמי' שדרי חבא ארבי יצחק: וצריך לומר להפריש: דלענין נטילת ידים אין חילוק בין בשר תחלה לגבינה תחלה, ולגבי קיעוה ודוקא יש חילוק. והועלם נהנו שלא לאבול גבינה אחר בשר

כלל, ופריך אדור עוף, ואף על גב דהני טריא' עוף וגיבנה נאכלין באפסוקין, דמשמע עוף תחלה - דילמא משום דסבר בשר עוף בחבל כן רבי הגלילי היו אוחלין בשר עוף בחבל. קשה ברייתא דאגרא, כמאן: אי כרבי יוסי הגלילי - לא אף תחלה בשר ובלא לאבול לו עם חזק, כדאמר לקמן (קטוא) בדמקומו של רבי יוסי הגלילי היו אוחלין בשר עוף בחבל. ואי כרבי קעבא - הנה ליה למיחזי 'חדי' בודי' עוף! ודוקא העשרה בבית שטאי, דאמר: יתקף עולה ויהא נאכל. ומיזה אשכחן נמי לרבי אלעזר ברי כרדי, ונתיב חסותא בבית שטאי. אי נמי כרבי עקיבא, ונקט עוף - משום דשכיח, והוא חרין חיה. דהכי נמי קאמר לעיל: הוה עוף - אסור מדאורייתא, כמאן: דלא כרבי עקיבא, והוה ליה למינקט נמי חיה. ורבינו עם מפרש טעמא דאגרא: משום דעוף אינו נדבק בידים ובשנים והצרכים.

ונתינת עם הדר על השלחן, ונתינת לכל כזן שירצה. אמר ליה אביי: בשלמא אי אשמועינן חלה חוצה לארץ בארץ, דאיבא למיגור משום חלה הארץ דאורייתא ולא גזרינן - איבא למשכמ מיתה. אלא חוצה לארץ משום דליבא למיגור הוא, אבל הכא אי שרית ליה לאסוקי עוף וגיבנה, אתי לאסוקי בשר וגיבנה, ומיכל בשר בחבל דאורייתא. מתקין לה דב ששת: סוף סוף, ציצון בציצון. הוא! אמר אביי: גזירה שטמא עולה באפסוק רותח. סוף סוף כלי שני הוא, וכלי שני אינו מבשלו אלא: גזירה שטמא עולה באפסוק ראשון. משננה העוף עולה עם הגבינה על השלחן, ואינו נאכל, דברי בית שטאי. ובית הלל אומרים: לא עולה ולא נאכל, אמר רבי יוסי: זו מקולי בית שטאי ומחומרי בית הלל. באיזה שלחן אמרו - בשלחן שאוכלו עליו, אבל בשלחן ששודר עליו את התבשיל - נותן זה בצד זה. ואינו חושש. גמרא רבי יוסי היינו תנא קטא! וכי תימא, אכילה גופה איבא ביניהו, דקאמר תנא קטא: בהעלאה קא מיפליג, אכילה לא פליגי, ואמר ליה רבי יוסי: אכילה גופה מקולי בית שטאי ומחומרי בית הלל. והתניא, רבי יוסי ואשוי' ששפה דברים מקולי בית שטאי ומחומרי בית הלל, הו' אחת מהן - עוף עולה עם הגבינה על השלחן ואינו נאכל, דברי בית שטאי. ובית הלל אומרים: לא עולה ולא נאכל! אלא, הא קמשמע לן: מאן תנא קטא - רבי יוסי, קל האומר דבר בשם אומריו מביא גאולה לעולם, שטמאם "האומר אסור למיכל בשם מרדכי". תנא אגרא חמיה דרבי אבא: עוף וגיבנה נאכלין באפסוקין. הוא תני לה והוא אמר לה: בלא נטילת ידים ובלא קיעוה דהפ. רב יצחק פריך: דרב משמישא אפסוקי לבי רב, אשוי' איתו ליה וגיבנה - אבל, איתו ליה בשרא אבל, איתו משא ידיו. אמרי ליה: והא תנא אגרא חמיה דרבי אבא עוף וגיבנה נאכלין באפסוקין, עוף וגיבנה - אין, בשר וגיבנה - לא! - אמר להו: הני מילי - בלליא, אבל בימיא - הא חזינא. תניא, בית שטאי אומרים: מקנה. ובית הלל אומרים: מדיח. מאי מקנה ומאי מדיח?

אלימא

נאכלת - לבזן עם חזר, ולא גזרינן, דילמא שקלו וז' מיתה ואביל, דהא אבילה גופה לא מיתסרא בה אלא משום גזירת אבילת חלה הארץ. לכל כזן שירצה - אפילו לעם הארץ שאין משמרה בטורה, מה שאין כן בחלה הארץ, דכתיב (דברי הימים ב' לא): 'לחת מנת לבעדם' ומהאשכחן בורות ה' - ד' מחזיקים של חנם נהנו, ולא שאין מחזיקין. אלמא, אבילא, בדרבנן לא גזרינן העלאה אטו אבילה. בשלמא אי אשמועינן חלה חוצה לארץ בארץ - שהביאה לארץ, ואשמועינן דאף על גב דיש כאן חלה דאורייתא, ואיבא למיגור הא אטו דמי. ואי מסקת חלה חוצה לארץ (לארץ), אתי לאסוקי חלה הארץ ומיכלת חזר. הנה אבילא למשכמ מיתה מחמתין חזר, גזי לא דאבילא עוף דאורייתא - לא הוה חזר עוף העלאה אטו אבילה, ולא אטו דבהמה. אלא בחיצה לארץ, טעמא משום דליבא למיגור אטו שום איסור דאורייתא הוא. אמר רבא - הכא - אף על גב דלא איבעי לן למיגור העלאה אטו אבילה, איבא למיגור העלאה אטו העלאה ואבילת בשר בחמה. דכי מסיק לזו היינו אבילה דאיתו למיכלת חזר עוף דאורייתא. מתקין לה דב ששת - אפילו אם תמצא לומר: בשר עוף בחבל דאורייתא, דעיי' שבתא, ליה גזירה למיגור. דהא אבילה העלאה דרבנן, משום אבילה, ואבילה גופה דרבנן, אטו אבילה, איבא למיגור העלאה אטו חלה חזר עוף חזר עומק הוא, ואפילו אביל לזו כי חרדי - ליבא איסור דאורייתא, דדרך בישרא אסורה תורה. גזירה שטמא עולה - בשר בחמה עם הגבינה בתוך אפסוק רותח, דהוה ליה בישר. משננה ואינו נאכל - עם הגבינה. אמר רבי יוסי ורבי יוסי תנא קטא! כר' - בגמרא פריך: היינו תנא קטא! בשלחן שאוכל עליו - דאבוי' דמשמשי' ביה דא, אתי לאתנוח זה על גבי זה. גמרא רבי יוסי אומר: ששה דברים הם - על אורות הרבה, אבל באלו ששה לא היו מודים לו בחיוריו שיהיו בית שטאי מקולי ובית הלל מחומרי. כל האומר דבר בשם אומריו - והתנא שכל ולא חזכיר שמן בתחילה, וחזר וחזכיר שמן. באפסוקין - דרך דפקה, שאינו נזכר בהו, ודמפרש. הוא תני - כן קבלה סדרה מרבו. והוא אמר לה - ודא פרישה מסבא של, דמאי "אפסוקין". בלא קיעוה דהפ - שאם אביל זה, ובקש לאבול זה - אין צריך ליה ליה לוקט. אבל בבשר בחמה - בעי עיטול, דכלקמן, שלא יא' נדבק כלום מן הראשון בחיביו. דהא קא חזינן - דייס ריקנותא שאין דבוק בהם כלום.

חולין. פרק שמיני – כל הבשר דף קה עמוד ב – מותר מהדרות "אבן ישראל" (שטיינזלץ)

תוספות

לא שנו אלא בין תבשיל לתבשיל – אמר רבנו שמואל: דמיירי בשניהם של בשר או שניהם של גבינה אבל "בין תבשיל" של בשר "לגבינה" שלשני – חובה, אבל לגבינה של אחריו לא קאמר, דאפילו בגטילת ידים אסור לאכול עד סעודה אחרת, כדאמר לעיל "אכל בשר – אסור לאכול גבינה", ואין נראה לרבינו תם: דרבין תבשיל לגבינה משמע תבשיל תחלה כדאמר לעיל

כמה ישעה בין בשר לגבינה: ולא כלום, ורפיך: "הוא אמר רב וחסדא, אבל בשל – אסור" לאכול גבינה אכל כמה ישעה בין גבינה לבשר, כו', ועוד: "בין תבשיל לתבשיל" בשניהם של בשר או של גבינה, למה שי לו לטול כללל ומפרש רבינו תם: דרבין תבשיל לתבשיל, כו', היינו, בין תבשיל לבשר לתבשיל של גבינה, דכיון דאין הבשר והגבינה בעין, וליכא אילו טעם, לא התמירי שיהא חובה לטול ידיו בניתנים, ואינו אלא רשות, אבל בין תבשיל לבשר לגבינה, להגבינה בעין – חובה, ויתכן פירושו זה אף לדברי האוסרים לאכול גבינה אחר בשר באותה סעודה, אפילו בגטילה וקיעה.

חזונה

סולדת בהן, אבל תיד סולדת בהן – אין גומלין בהן. ואיכא דמתני לה אסיפא: אחרונים אין גומלין אלא בצונן, אבל בתמין – לא. אמר רב יצחק בר יוסף, אמר רבי ינאי: לא שנו אלא שהיד סולדת בהן, אבל אין תיד סולדת בהן – גומלין. מקלל דראשונים, אף על פי שהיד סולדת בהן – מותר. "אמצעיין רשות". אמר רב תנמן: לא שנו אלא בין תבשיל לתבשיל, אבל בין תבשיל לגבינה – חובה, אמר רב יהודה בריה דרב חיאי: מפני מה אמרו מים אחרונים חובה – שפלת סדומית ושו, ששקמא את העינים. אמר אביי: ומשתבח כו קורמא כבורא. אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי: כל מלחא מאי? אמר ליה: לא

מכניא. אמר אביי: מריש תוה אמינא האי דלא מישו מיא בתראי על ארעא – משום והקמא. אמר לי מר: משום דשריא רוח רעה עליהו. ואמר אביי: מריש תוה אמינא, האי דלא שקיל מיד מפתורא כי נקט איניש קמא למשתי – שפא יאיר דבר קלקלה פסעודה. אמר לי מר: משום דקשי לרוח צדרא. ולא אמרן – אלא דשקיל ולא מהדר, אבל משקל ואהדרוי – לית לן בה. ולא אמרן – אלא מיד דצריך לסעודתא, אבל מיד דלא צריך לסעודתא – לית לן בה. מר בר רב אשי קפיד אפילו מאסימא וזכוכי – מיד דצריך לסעודתא. ואמר אביי: מריש תוה אמינא, האי דכשני שפורה – משום מנקיותא. אמר לי מר: משום דקשי לעניינא. והוא גברא דתוה מהדר עליה שרא דעניינא, ולא תוה יכול ליה דקא חזיר אנשורא טובא. יומא חד ברי ליתא אבילי. אמר: השתא ודאי נפל בידיא. בתר דאבילי, אייתי מרא, עקריהו לבלל, שריהו לנהר. שמעיה דקאמר: ווי, דאפקיה ההוא גברא מביתיה! ואמר אביי: מריש תוה אמינא, האי דלא שתי אופיא – משום מאסימא. אמר לי מר: משום דקשי לברסם. משתיה קשה לברסם, מינפא ביה – קשיא לרשא, מרחיה – קשיא לעניינא. מאי תתמיה? לישקיעה שקיעי. לברסם דהמרא – שירא, דשירא – מיא, דמיא – לית ליה תתמיה. והיינו דאמריו אינשי: בתר עניא אולא עניינא. ואמר אביי: מריש תוה אמינא, האי דלא אקיל ויקא מבישא דאסר גינאה – משום דמיוו כרענתותא. אמר לי מר: משום דקשי לכשפים. רב חסדא ורבה בר רב הונא הוו קאלי בארבא. אמרה להו תהיא מטרונותא: אוהבן בתריכו! לא אוהבות, אמרה מלחא – אסרתה לארעא. אמרו אינהו מלחא – שריה, אמרה להו: מאי איבעדי לבן, אמרה קנא לבן בחפסא. ולא קמיל לבן בינא אפניכו, ולא אקיל לבן ויקא מבישא דאסר גינאה. ואמר אביי: מריש תוה אמינא, האי דלא אקיל ויקא דנפל אפסא – משום מאסימא, אמר לי מר: משום דקשה לריח חפה. ואמר אביי: מריש תוה אמינא, האי דלא יתבי תותי מרובא – משום שופכים. אמר לי מר: משום דשכיחי מוצין. הנהו שקולאי דהוו דרו חביתא דחמרא. בעו לאיתפוחי, אוהבות תותי מרובא, פקעה. אתו לקמיה דמר בר רב אשי, אפיק שיפורי, שמתיה. אתא לקמיה, אמר ליה: אמאי תעביד הכי? אמר ליה: דיוכי אעביד, כי אוהביה באנאי? אמר ליה: את דרובקא דשכיחי רבים מאי פועי? אתה הוא דשנית, ויל שלום? אמר ליה: השתא נמי לי קבעה לי מר יומנא, ואפרי. קבע ליה יומנא. כי קמא יומנא, איערב. כי אתא אמר ליה: אמאי לא אתית בומנד? אמר ליה: כל מילי דצריך וחתים לקיל ומני – לית לן רשותא למשקל מיניה, עד דמשפחין מיד דהפקרא. ואמר אביי: מריש תוה אמינא, האי דשרי מיא מפומא דחצבא – משום ציבתא. אמר לי מר: משום דאיכא מים תרעים. ההוא בר שדא דתוה כי רב פפא, אול לאתויי מיא מנרא, איערב. כי אתא, אמרו ליה: אמאי איעבכת? אמר להו: עד דחלפי מים תרעים. ורבינו,

חזונה

מולדת – נבירה, אם הוד סולדת בהן – בטלו ונשתנו מותרות מים. איכא דמתני לה אסיפא – לא שנו דאחרונים בחמין לא. כפלל כו' – מותר דאסר לאחרונים, שרי לראשונים. שפלת סדומית יש – ואמרו הבמים: על כל אפליקא אכול מלת ובין דנגע בבולא, כי הדר ידיו ידיו אעניים – שסמא להו, ולפכר צריך לנטלן. ומשתבחא כי קורמא כבורא – איהא מצויה אלא קורט בבור. כל מילחא – מוד מלת, כמו (שמות טו) "יחידו בעמור": וכלו בעמורא. מאי – צריך לטול אחריו לא? איהא מים ומרובא – שרפון מרובא ורובא מאוסות. לבישתי – בשאדם שותה, אף לקוחין כלום מלפניו. דבר קלקלה – שמא יכנסו השתה, שופין באותו דבר וניטל, וכי יכנסו – יסתכן ויחנק. רוח צדרא – אשדורשיה. חזי לארעא אמות – שמוציא חזי לארבע אמות של שולחן. דבניש ששורא – שנוכחין פוריו אוכלין מן הבית. מנקיותא – לנקר הבית, נקיון. מהדר אבתריה שרא דעניינא – שר המנונה על העניית היה רוחף ללבוה ולהביא ליד עניות. איבלי – על עשבים שבאפר. נפל ליראי – שלא וכל לקט הפירות מכן העשבים, ויהו למודר רגלים, ולאכול בלבן. שמעיה – היתה נבירה להחוא שרא. דקאמר ווי דאפקיה מביתיה – הוציאנו זה ממקום מנוחתו. אסיפא – אשקמיא. לברסם – רירין, הבאין מן החוטם. מרחיה – בידו ללשון. לישקיעה שקיעי – בתוך המעקה, עד שילכה נאול. לברסם דחמרא – שבה לו מחמת אופיא דחמרא. שירא – רפאתו לשותת שבה. לברסם דשירא – שבה מחמת אופיא דשירא. לישתי מיא. בתר עניא – זה שלא היה לו אלא מים לשתות. מכבישא דאסר גינאה – שאין מלחות שום או ברישין מאונדה שאוגרין מוכרי ירק לאכול. כרענתותא – שאין יכול להחזיק עד שיתרנו. לכשפים – הוראה אותו יכול לעשות לו כשפים, והנשמר ממנו – אין כשפים נוחן לחול עלי. מטרונותא – נבירה. אוהבן בהריכו – הושיעו עמכם בספניה. אמרה מלחא – לחש של מכשפות. אמרה לארעא – שלא וזה ממוקמת. אמרי אינהו מילחא – אף הן היו בקאי ברבר, ועשין להעלי עצמם מן המכשול. ואיכא דאמריו שפא שרם, ולא מותרא מילחא. מאי איבעדי לבן – שאין מכשפות שולטת בכב, שאם נשמרן מכל דבר קלקלה, לא קמא לבן מכשפא – אף אתם מקדיחן עצמכם בחרס בבית הכסא, ואין אתם תורגין כינה מבלבשכם. מרובא – ציטר המלקח מים מן הגג. שופכין – שמו ירדו עולי מן המוקלעים מן המשמש המשתמשין על הגג, ושופכין מן שמיש, וכן באין ליצורו. שקולאי – נושאי משאות בשכר. פקעה – ששברה המוק שמתיה – למדק. דאוחביה באנאי – הושיבה באוני, שדחיתו שן שם. דצריך וחתים – כלומר, באחד מכל אלו אין לנו רשות. שדרי מיא – השתה כבד, שופך תחלה מן המים לארץ. משום ציבתא –

קסמין קושן שכל על המים. מים רעים – פעמים ששתה מזה שד, וזו תתקן, דהוה כי רב פפא – שהיה משמש. עד דחלפי מים תרעים – שרתו המוקין מוקן. דאבילו

חולין. פרק שמיני - כל הבשר דף קו עמוד א - מותר מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזולץ) קצצ

תוספות

האבילו בשר חזיר - שהיה חנוני ישראל מוכר בשר שחוטתה לישראל, ומבשל ומאבילם. ושטהוהו בא בתרומה - ובא יודיו אחד לאבול, ולא נטל ידיו, ובסכרו זה שגוי הוא, והאבילו בשר חזיר. **הוציאו** אשה מבקלה והרנו את הנפש - בפרק טלה דיומא בעובדא דכרדור איבא למאן דאמר קטלה, ואיבא

למאן דאמר לא קטלה אבא אפקה. **ויסמיני** - שלא תטעה מי מהם אמר "הוציאו", ומי מהם אמר "הרנו". **אחא** רב ירמי אמר **אפקה אחא** רבין אמר קטלה - הראשון הוציאו, והשני הרנה. אחוה הסיקו באביל שניהם נעשו בה, גירושין והרנה, ושוב לא תטעה. **הדאי** אין להחליף ולומר הראשון הרנה, והשני הוציאו. והם היו יודעין דהא דימי אחא מחזין ישראל מקמי רבין. **חזיר** מהני בן לחומרי - ראשונים - בשר חזיר, כרוב ירמי. **ארוינים** - הרנו, כרכין. **חזיר** חזיר מנבל, ראית ביה חזיר אסורי. **אין** נוטלין מהם - מים הראשונים. **ופליג** אדלעיל, וחזקה תנא הוא. **רבן** נטליא **כרבי** - בנו של רבי, ואוכל טהרות היה. **חזי** מבטריא חזקה אמר אין נוטלין מהם **לדים** אבל מטבילין בהן הדים - אי איבא ארבעים סאה. **כל** גופו טובל בהן - אם נטמא. **ראיתיהן** קו לטבילין כל גופו. **אבל** לא פניו ידיו ורגליו - אם טבל בהם פניו ידיו ורגליו - אין טבילה עולה לידים ואבילה. **השתא** כל גופו כן - הלא אם טבילה עולה לידים יותר מן הטהילה. **בדאמרינן** בחזניה. **גמלי** נוטלין לידים לחולין ולמנערה, ולקדש - מטבילין. **אלמא** טבילת ידים עדיפא, ולכל גופו חזו לטבילה. **לדיו** לא כל שכן. **במקום** - בחיבורן, אם בא לטביל דיו **בתן**, **דבול** עלמא שפיר די - דעם טבילה עליהם, ככל מעינות ומקואות. **משקל** **מציניה** **במנא** - לשפוך על דיו, כן. **הנטילה**, **דבול** עלמא אסור - דכי תקן רבנן טבילה - לאו בחינת תקן, וחזי גרידי. **מחזי** האור, שלא היתה לה שעת הכושר. **דאפסוקיה** **בבת** **בירחא** - חזי קצר, והמים פונים שם, ואין שם שיעור מקוה, אבל מתוברין למקוה, ודריה בעלמא הוא אנו. **מנא** **שנפלו** **משתייה** **במנא** - כגון סרוחין או חמי טבריא. **בפרקע** **בשרין** - להטביל בהן. **לדיו** לא בראק נינהו. **אבל** נטילה לא תקנו רבנן אלא בראק לשתייה במהמה. **אבל** לא פניו ידיו ורגליו - אפילו רבי. **טבילה**, "פניו ורגליו" - משום "ידיו" נקט להו, ואורחא בעלמא נקט. **נטילת** **ידים** **לחליץ** **כפני** **חזיר** **תרימה** - והרבה. **שחדיים** שניות, ופסולת את התרומה. **אבל** **חולין** - לא מהני בהו שני, ומפני סרך תרומה שירגלו חזיר תרומה לטעול בידים. **הנהיה** **בחולין**, **אפילו** **לשמוע** **דברי** **הכסמים** **שחוקיה**. **רבא** **אמר** - דאורייתא הוא מצוה. **כרבי** **אלעזר** **בן** **ערך**. **במנא** **כסבו** - כדמנעיה ואול. **לא** **שפך** - במנא את דיו. **חזיר** **מנעיה** **בזב**, **במנעיה** **אלא** **אבי** **קאמר** - הנוגע בזב, ומי שאינו שוקף את ידיו - שניהם טמאין, ואסתמכתא בעלמא הוא. **ופליג** **רבן** **דאמר** **נבות** **הוא** - ואסור לנהוג עצמו בגסות הדרה, ולאו רשות הוא. **ולא** **יחבו** **לי** **מדי** - שיש חשוי לצרעני עומדים לזמון, דקסבריה. **אין** **מומנני** **על** **פיריהו**, **לומר** "נכר", **ושמע** **מינה** - במרכיב כל חד וחד לחודיה לאחריהו, ולא יצא האחד בברכת חבירו - שמע מינה: בשנים מצוה לחילה, הואיל ואין כאן שלשה.

חזונו דהו שדו מיא מופמא דחצבא - הוא דאריבעל ולא עשה בשמיר, כל שולא דודיעם - לפי שהיה ירא קפידו עליו שאר השדרים, אם היה מודיע, אי נמי אין מועיל אלא אם כן שדי להו הגבר גופיה דשתי. **חמי** האור חזקה אמר אין נוטלין מהם לידים - הוא דתניא לעיל (קטא), מים ראשונים נוטלין בן בחינן בן בעטן - מוקף **חזונו** דהו שדו מיא מופמא דחצבא, **אמר**: **אי** **הוה** **ידענא** **דהנליתו** **למעיבר** **הכי** - **לא** **אעביב**. **כי** **אתא** **רב** **דימי** **אמר**: **מים** **הראשונים** - **האבילו** **בשר** **חזיר**, **אחרונים** - **הוציאו** **את** **האשה** **מבקלה**. **כי** **אתא** **רבין** **אמר**: **ראשונים** - **האבילו** **בשר** **נבלה**, **אחרונים** - **הרנו** **את** **הנפש**. **אמר** **רב** **נחמן** **בר** **יצחק**, **ויסמיני**: **אתא** **רב** **דימי** - **אפקה**, **אתא** **רבין** - **קטלה**. **רבי** **אבא** **מתני** **תרא** **מהני** **והרא** **מהני** **לחומריא**. **איתמר**, **חמי** **הוא**. **חזקה** **אמר**: **אין** **נוטלין** **מהן** **לדים**. **אמר** **רבי** **יוחנן**: **שאלתי** **את** **רבן** **גמליאל** **בגו** **של** **רבי**, **ואוכל** **טהרות**, **ואמר** **לי**: **כל** **דבול** **ליל** **עושינן** **כן**. **חמי** **טבריא**, **חזקה** **אמר**: **אין** **נוטלין** **מהם** **לדים**, **אבל** **מטבילין** **בהם** **הדיים**. **ורבי** **יוחנן** **אמר**: **כל** **גופו** **טובל** **בהן**, **אבל** **לא** **פניו** **ידיו** **ורגליו**. **השתא** **כל** **גופו** **טובל** **בהם**, **פניו** **ידיו** **ורגליו** **לא** **כל** **שפין**? **אמר** **רב** **פפא**: **במקומן** - **דבול** **עלמא** **לא** **פליגי** **דשיר**. **משקל** **מציניה** **במנא** - **דבול** **עלמא** **לא** **פליגי** **דאסיר**. **כי** **פליגי** - **דפסקיהו** **בבת** **בירחא**, **מר** **סבר**: **גורין** **בת** **בירחא** **אפו** **מנא** **וקר** **סבר**: **לא** **גורין**. **כמנא**: **מים** **שנפלו** **משתייה** **במהם**, **בכלים** - **פסולים**, **בפרקע** **כשרין**. **רבי** **שמעון** **בן** **אלעזר** **אומר**: **אף** **בפרקע**, **טובל** **בהן** **כל** **גופו**, **אבל** **לא** **פניו** **ידיו** **ורגליו**. **השתא** **כל** **גופו** **טובל** **בהן**, **ידיו** **ורגליו** **לא** **כל** **שפין**? **אלא** **לאו** **דפסקיהו** **בבת** **בירחא**, **ובהא** **פליגי**: **דמר** **סבר** - **גורין** **בת** **בירחא** **אפו** **מנא**, **וקר** **סבר** - **לא** **גורין**. **אמר** **רב** **אדי** **בר** **אבין**, **אמר** **רב** **יצחק** **בר** **אשיון**: **נטילת** **ידים** **לחולין** **מפני** **סרך** **תרימה**, **ועוד** **משום** **מצוה**. **מאי** **"מצוה"**? **אמר** **אביו**: **מצוה** **לשמוע** **דברי** **הכסמים**. **רבא** **אמר**: **מצוה** **לשמוע** **דברי** **רבי** **אלעזר** **בן** **ערך**, **וכל** **אשר** **יעו** **בו** **הזב** **ידיו** **לא** **שפין** **במים** - **אמר** **רבי** **אלעזר** **בן** **ערך**: **מקנא** **סמכו** **הכסמים** **לנטילת** **ידים** **מן** **החורין**, **אמר** **לבי** **רבא** **לרב** **נחמן**: **מאי** **משמע** - **דכתוב** **"ידיו** **לא** **שפין** **במים"** - **הא** **שפך** **טהור**? **הא** **טבילה** **עני**: **אלא** **הכי** **קאמר**: **ואחר** **שלא** **שפך** - **טמא**. **אמר** **רבי** **אלעזר**, **אמר** **רבי** **אושעיא**: **לא** **אמר** **נטילת** **ידים** **לפירות** **אלא** **משום** **נקיות**. **סבור** **מינה**: **חובה** **הוא** **דליקא**, **הא** **מצוה** **איכא**. **אמר** **הו** **רבא**: **לא** **חובה** **ולא** **מצוה** **אלא** **רשות**. **ופליגי** **דרב** **נחמן**, **דאמר** **רב** **נחמן**: **הנוטל** **ידיו** **לפירות** - **אינו** **אלא** **מפני** **היהוה**. **אמר** **רבה** **בר** **בר** **הנה**: **הוה** **קאימנא** **קמיה** **דרבי** **אבי** **ורבי** **אסי**, **אייתו** **לקמיהו** **פלפלה** **דפיר**, **ואכלו** **ולא** **משו** **דייהו**, **ולא** **יחבו** **לי** **מיד**, **וברוך** **חד** **חד** **לחדריה**. **שמע** **מינה** **תלת**: **שמע** **מינה**, **אין** **נטילת** **ידים** **לפירות**. **שמע** **מינה**, **אין** **מומנני** **על** **הפירות**. **שמע** **מינה**, **שנים** **שאיכלו** **מצוה** **לחילה**. **תניא** **נמי** **הכי**: **שנים** **שאיכלו** - **מצוה** **לחילה**. **במה** **דברים** **אמורים** - **שחיו** **שניהם** **סופרים**, **אבל** **אחד** **סופר** **ואחד** **בור** - **סופר** **מקדך** **ובור** **יציא**. **תנו** **רבנן**: **נטילת** **ידים** **לחולין** - **עד** **הפרק**, **לחתיקה** - עד

אושעיא: **לא** **אמר** **נטילת** **ידים** **לפירות** **אלא** **משום** **נקיות**. **סבור** **מינה**: **חובה** **הוא** **דליקא**, **הא** **מצוה** **איכא**. **אמר** **הו** **רבא**: **לא** **חובה** **ולא** **מצוה** **אלא** **רשות**. **ופליגי** **דרב** **נחמן**, **דאמר** **רב** **נחמן**: **הנוטל** **ידיו** **לפירות** - **אינו** **אלא** **מפני** **היהוה**. **אמר** **רבה** **בר** **בר** **הנה**: **הוה** **קאימנא** **קמיה** **דרבי** **אבי** **ורבי** **אסי**, **אייתו** **לקמיהו** **פלפלה** **דפיר**, **ואכלו** **ולא** **משו** **דייהו**, **ולא** **יחבו** **לי** **מיד**, **וברוך** **חד** **חד** **לחדריה**. **שמע** **מינה** **תלת**: **שמע** **מינה**, **אין** **נטילת** **ידים** **לפירות**. **שמע** **מינה**, **אין** **מומנני** **על** **הפירות**. **שמע** **מינה**, **שנים** **שאיכלו** **מצוה** **לחילה**. **תניא** **נמי** **הכי**: **שנים** **שאיכלו** - **מצוה** **לחילה**. **במה** **דברים** **אמורים** - **שחיו** **שניהם** **סופרים**, **אבל** **אחד** **סופר** **ואחד** **בור** - **סופר** **מקדך** **ובור** **יציא**. **תנו** **רבנן**: **נטילת** **ידים** **לחולין** - **עד** **הפרק**, **לחתיקה** - עד

עד

עד

קצד

חולין. פרק שמיני – כל הבשר דף קו עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"

לחילוק! ויש לומר: דרכי קאמר, "שמע מינה: אין מומצין על הפירות" – פירוש: אין חובה לזמן על הפירות, אפילו כשהן שלשה, מודלא נתנו לו. ואין חילוק בפירות בין שלשה לשנים. ואבתי לא ידעין אם יכול לזמן בשנים כפף, או בפירות אפילו בשלשה, או אסור, כהאן דאמרם אז רצו לזמן – אין מומצין. אלא מדברין כל חד וחד לחודיה, שמע מינה: בשנים חילוק, בפירות אין חילוק.

עד הפרק, קידוש ימים ורגלים במקדש -
עד הפרק, וכל דבר שחוצץ ממכילה בגוף
- חוצץ בגמילת ימים לחולין, ובקידוש ימים
ורגלים במקדש. אמר רב: עד פאן - לחולין, עד פאן
- לתרומה. גשמואל אמר: עד פאן - בין לחולין בין
לתרומה, לחומרא. ורב ששת אמר: עד פאן - בין

6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
84

[illegible]

1 **עַד הַפֶּרֶק** – הַשְׁנִי שְׂבָאֲמַעַע אַצְבְּעוֹת. רִבּוֹן דְּמִשּׁוֹם סֹרֵךְ תְּרוּמָה בַּעֲלָמָא הוּא.
 2 וְיָד אֵם נֶטֶל מִמָּה שְׁנוּעָה בְּמֵאֵל. הִדְיִיעָא רֵאשִׁי אַצְבְּעוֹת. **לִתְרוּמָה עַד הַפֶּרֶק** –
 3 פֶּרֶק הַשְּׁלִישִׁי, הוּא בַּת דִּיד. קִדּוּשׁ יָיִם וְתוֹגִילִם – כִּי. מִכִּיּוֹר. **עַד הַפֶּרֶק** –
 4 הַתְּלָתִי, מִקֹּם חֲבוֹר הִיד וְחוֹרֵעַ. עַד חֲלִילִין – מִרְאָה הִיד בִּידֵי, כִּמוֹ
 5 שְׁפִירְשֵׁתָּ. וְשׂוּמָאֵל אִמֶּר – פֶּרֶק הַחֹרֶץ
 6 וְהַתְּרוּמָה שִׁין, וְהַדְּמוּרָא. בִּפְרָק הַשְּׁלִישִׁי,
 7 הוּא שְׂבַבֵּן דִּיד. מִשּׁוֹם דְּכוּן הוּא – וְרִגְלִי
 8 בְּתִרְמוּמָה. לִפְרִיךְ הַתְּרוּמָה עַד עֲצֻמָּה לְחֹרֶץ
 9 אֶף חֲבוֹלִין כֵּן. כִּדִּי שִׁיחַ רִגְלִי בִּיד. וְסִפְתָּה
 10 – לֵאכִילָהּ, וְכֹלְבֵּד שִׁיחֹר מִלְּטַנְטֵם
 11 וּמִלְּטַנְטֵם

תִּאמֹר: עַד כָּאן - בֵּין
אֲמֹר בֶּר הַדְּרִי: הִנֵּה קְאִימָנָא קְמִיָּה דְרַבִּי אֲמִי, וְאֲמֹר: עַד כָּאן -
דָּר. וְלֹא תִימָא: דְּבִי אֲמִי - מְשֻׁם דְּכֶתָן הוּא, דְּהָא רַבִּי מִיֵּשִׁיא בֶר
אֲמִי לִיְהוּא, וְאֲמֹר: עַד כָּאן - בֵּין לְחִלּוּיָן בֵּין לְתַרְוּמָה, לְחֻמְרָא. אֲמֹר
שְׁחִירָת שְׁמִתָּה עֲלֵיהֶן כֹּל הַיּוֹם כּוּלָּא. אֲמֹר לְהוּ רַבִּי אֲבִינָא לִבְנֵי
מִתְבָּא

אחד מדרך לכולן, ובפרט 'כיצד מנצח' (שם מ.ב.) חנן נבי מוזמנ: דאדור מדרך לכולן
ולו ליתנה, ואלפס מנצחין לה. אבל סוף, שכבר אכלו – לא מעטות, אלא דאדור
הם חובתם, ונתן להן גמלאר שרות לרבי עקיבא לרך, וקפץ וברך ברבא אחת
שבעת המינים – רבן גמלאר אומר: שלם שבתו, ואף על גב דרבי עקיבא כרבנן ביבאר
רם, לחודעי להם הדלהת כרבנן, ומה שאין אנו נתגין עכשיו לרך בתחלה אחד לכולן,
רבן כיצד מנצח' (שם מ.ב.) אף וישיבין – רבן אחד מדרך להם, היסבן – אחד
הוא, ואיכא דאדור: רב בעא היסבן, ורבי חנן אומר מנצח להם היסבן, ומנדי חנן עיקר
המקדיר דאדור: ביכול להמנא אנדר זינקי, רבן דכרבי ריבין וקא מנצחי להו: מנצחי
להו דלא עבי היסבן, דלא נסתפקי אלא לברכת המנוח לכתב דרביהו ועוד: דאי בברכה
זו: משום דמומנר ואור בא להו דהאב בבת אחת, אלא קשה דברדחא תן חתם, אבל תם,
היה להם לפת, מנצחי נמי עילי, דהא נמי משני להם כי פריל להו ברימיתאי אדוריהן,
התניח, דעל כרוץ איירי בברכה דמתחלה, דומאי דין שבתוך המנוח, אבל ברייתא על
כרח, אלא לפת לא בשאר דברים, ובכרבה ובסוף – מנצחי היסבן, אבל ברייתא על
כרח, נמי בברייתא לא מנצחית, – משום דהאב בבת אחת, אלא קשה דברדחא תן חתם, ומה
המקצבין על שום לטעם שבת אחת, כלו אחד שיהיה מניע שיהיה שבת, ואוכל, והיה
המנוח בשנים מצה חילוק, והבתלה אחד מדרך לחיבר – אחד מן מקום מיתוי אדור, דבי
אדור לכולן, כי בריבא ראשונה תן בריבא אחתה – אלא מנצח אדור לכולם דע דקביעי
משה: דהסתפסא דהאב תפסא תפסא פריה כחן – לא להחזין כאלים – חזקיה בנדה וכו'
כדמוכח כליה שמענא, ודחמידי באבילי כמו בטבילי, ודחתם – בנגיעה, ואיירי אף
דחפרין, ודחזני בטבילי, דרובן בסבת מקא דפירושין (שם ר.ב.) אחר שרש, משה ב', וכל
דע דבטבילי אדור אדור אדור, אלא דאדור שרש, אלא דאדור שרש, אלא דאדור שרש, אלא
דע דמראה רב בדין, ופירש בקמטס: ר' עפרין לחזין – אדור שרש שרש, אלא
הדור, ולא רבה לפרש בקמטס ד'פירין לחזין – הא פירא ראשון שרשא אצבעתה,
ד'פירין לחזין לחזונה שרש לחזונה, אלא פליג אבירא אדור, אבל משום דכחן
רבן כי פרילין כי פרילין, לקא'ו ידן לומר: דרב פירש בברייתא פירא דהאראן
אקמור, אלא אדור ושמואל דאדור ד'פירין לחזונה שרש אצבעת ותפסת
בברייתא לחזן שרש: לפירושין ידן לומר לרבן שרש ד'פירין לחזונה – פירא ראשון,
אדור שרש לזקק משמואל, אלא פירא ראשון שרש שרש דרב אבירא, אלא דאדור שרש,
אדור שרש לקא'ו ב'על, ותיבא אדור ספסר חזורי, שכתוב שם: פירא, משמואל, לחזין
משקל רגלי על – רבי יהודה אומר: ממלא אדור חבית, ומנצחין דע דהעצל, ובגלגל
דאדוריה – דע דפירין, בגרמין – אלא פירא ראשון שרש ידן, אלא פירא ראשון שרש,
מקום חזון דהורע דהורע, אלא פירא בקמטס פירא ד'פירין לחזין (שם ר.ב.) אלא קשה
ממנצחיהם, ולא למעלה מאציליהם, אלא אכנא אצילי דיריהם, היינו כנוד קד'א, ששם
למעלה, דלמעלה דין צאר, ואין יתור שם ועוד: ובערבין (שם) אקמור ב' – דע
דבאחלאן פירא (שם ראשון שרש) כי כשמונה רבי'א אדור, קתני ששם בפסח דדי,
'קד'א: פירא חזון, ומרפא עשה, ולא חזון, אלא דעביין (שם) קתני רבי ר' יהודה
ואין לפרש: דקדוש דין דע ב'ת השנה, דהיינו דע דהבן – דהא פירא בערבין:
דאדוריה – בקמור ב' ד'פירין לחזין – ולכתב גמירי לחזן שרש, ד'פירין
כמו ב'תא (ב'תא ר.ב.) 'קדורא דאדור, שרש אדור קמור ותרמין – לחזן אדור ידן
דקדוש, משום דקדוש מפסיק בין נעלה דין לסעודה, ואמר פירא לא ד'פירין: (ברכות
א' א' וכו' מ'עיל תתא אפילו כל דהוה ואמר ויבין וכו') דע דין שרש כשמונה שרשית, ועוד

חולין. פרק שמיני - כל הבשר דף קז עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזולץ)
תוספות

פקדת דעריבות – בקעה של אותה מדינה, ואין מים מצויין להם. **ופליגא דרב** – דשרי אפילו בלא דחק. **הא ארייתא דללא** – צנור ששופכן לו מים מן היאור ברלי. והוא מוליך מים לשדות. **אין נשליין פנני לירי** – לתת ידי לתורב וקלחלו המים לתוכן – וללא מכח גברא אתו, שכבר עבר כח השופך, וזן מקלחון ופליגא, ואמר רבא לא – דללא מים מוליגין – ונשליין.

פקתא דערבנות: ג'גון א
 משו דייכו מצפרא ואתה
 דאמרי: בשעת הרחק -
 לא, ופליגא - דרב, ואי
 הרחק נמי, ותייג דרב.
 דלאי - אין נטילין ממונא
 ואי מקרב לגבי דרב
 ממונא ליידי, אין ביע דרב
 ויגמולו בה אם ידעו
 דלאו מבח גברא אהא, טעילה נמי -
 בצעור לתא, שוא כאן שעור מקוה. ואי
 סיבך נבי דולא - כשהדורח שופך, הרמז
 ג'גון דיו סמון למקום השפיכה, והרמז
 מקלחין מבח השפיכה לתוך דיו - שפיר
 דמי. ואי ביע דולא כבדוס משה -
 כצדקת מכניס משקה, הגדול הוא קצת
 וקטל הדורא מבט רגלא, השופך שופך
 דרך פיו לצעור, והנבך מקלח מאחוריו
 מילא לייף - הצעור עש האורל ע
 דלא, ונטילת בצעור אם ידעו - דלאו

טבילה גמורה וזה, ודיה חבורה זה, ולא
 בעינן כשפותרה הער כדון עירוב מקואות
 דעמלסא, כלי שניקב — לאו אכל ויהא
 דרבנן בלי תקון, אלא לחוד וזה לחי' — לחוד
 רביעית בעינן מתחלה, אבל לאחר, שדיה
 רביעית ונשל דלא חסר, ואחר כך נשל השני
 אף על גב דלא חסר הרביעית בתורת שני —
 שפר דמי, הוואיל ומשירי גמורה אהל
 קפדתיה כשלהם מי רביעית קפדויה אמנא
 — שיהא קלמא? אחוואת — שיהא קלמא
 מראה כמז? אשקורא — רביעית? דרבנן
 משירי שחרה — אבל מעיקרא צריך שיהא
 מי רביעית, ונפלה חב רביעית — על זוכות
 קרי 'נטלא', ודיה וזוהי מוצעת לשער בה כלי
 של כל האדם, שחוקקת לטול דיו, כיוצא
 — של דרס, שתקעה — חקקה קמל רביעית.
 אף על גב דבשפותרה לאו ראשית גמורה
 עבידא, אלא חללה עושה לחוב, הפת
 ובפשיה — מיני נרות של ער וק, שק
 וקופסא — אין מלאכתן למים, דרבנן אין
 מקבלין מים במפה — שיהא נטל דיו,
 מזה לפיכך מפנה על דיו ולא יעל ואוכלין,
 ויבאל? וכשתנו על לרבי צדוק — במסנת
 סוכה שחיתו נתנמן לו צדוק אוכל
 סוכה כפחו מביניה, נטל במפה ואוכל.
 ולא דיה נטל דיו, ולא דיה מצריכו סוכה,
 ולא ברכת המזון, אלא דנקם פחות
 רביעית — חתה וזה נכרבה וזה נטל
 וזה נטל דיו, וזה נטל דיו, וזה נטל דיו,

עבדיו 32 דִּשְׁמוּאֵל אֲשֶׁכְּחִיד לָרֵב

פירוש: ואפילו באין משירי טהרה. דלא בעו רביעית בשנטל בשתי שטיפות, והשוא דלוי כי אתו משירי טהרה, אלא שתוא אותה שטיפה מרובה כשתים. וא"י בדיע דולא בבנטס

[illegible]

דלא שכיחי לכו מיא,
ליהו לכו לא יומא. איבא
שלא בשעת הדחק -
אמרו: אפילו שלא בשעת
רב פפא: האי אריתא
דלא אתו מפה גברא.
ותו מפה גברא - נומלין
בכונם משקה, מילף ליפין
רבא: פלי שניבב בכונם
דאמור רבא: פלי שאין
ליה רבא? איני, ותאמר
אין נומלין ממנו לידים.
ת ביה! לא קשיא, הא
מי רביעית נומלין לידים
ליה רב ששת לאמור:
אחותא? אמר ליה:
אין. איבא דאמרי, הכי
קפדינן, אשיעורא - לא
מלין לידים לאחד, ואפילו
משום דקאתו משורי
פד נמלא בת רביעיתא.
בית רביה. ואמר רבא:
אין ממנה לידים. תניא נמי
נומלין ממנה לידים. חמת
ס לידים. שק וקופה, אף
מלין מהם לידים. איבעיא
הישיבין דלמא נגע, או
לרבי צדוק אוכל פחות
אוכלו חזין לסופה, ואין
לרביה - געי במילי דרם!
הה ובעי ברבא. הא שמע,
אכיל במפה, אמר ליה:
ובבין

מלא שטיפה אחת — צריך רביעית ב
קה מילך לייפי — ואף על גב דלענין
הכונאות וכו' כדמצינו נדון — לא דב

הוא נשאל: "אם כן, למה לא תבצעו את המעשה הזה?"
הוא ענה: "כי אנחנו חושבים שזה יהיה נכון יותר
לעשות זאת בעתיד, כאשר נהיה יותר מוכנים
לזה." (הוא חייך.)

ה'א' אריאת – פירש בקונטרס: צינור ששופכים לו מים מן האדור בדלי, והוא מוליך מים בשדה. אין רצונו לומר שיהא הצינור קרוי "אריאת" – דהא "יאורים" מותרגמנין: אריתי, ובפרק "הפרה" (בבא קמא נב.) אמר: ההוא תורא דנפל לאריאת, ומשמע שם שהוא עמוק עשרה טפחים.

דָּלָא אַתּוּ מַכּחַ גִּבְרָא - פִּרְשׁ בְּהַלְבוֹת גִּדְלוּתָא
 שְׁמִינָהוּ לְתַנְטִיל יָדִים בְּתוֹךְ הוֹבֵלִים
 חֲדָשִׁיבָא דִּיבְרִיחָא וְהִבָּא רֵאזִי מִפְּרָק שְׁנֵי רִבְעִינִי
 (א.ב.א.) דִּיבְרִיחָא לְהַד: לְהַד קִרְשֵׁי דִּיבְרִיחָא
 בְּכִידוֹ, "מַמְנָנ" אִמְרַן רַחֲמָנָא - מֵאֵל לְחֹבֶה.
 מַשְׁמַע דִּקְבָּדוּשׁ שְׁנֵי מַבְעֵי לֵידִם, מֵאֵל דְּרַבְבִּין
 "מַמְנָנ" אִמְרַן בְּנִשְׁלֵט יָדִים - אִפְּלוֹי בְּתוֹכָם
 מוֹתֵה, וְקִשְׁה לְפִירוּשֵׁהוּ: דִּהָבָא אִמְרַן "אֵינוּ טַעַל
 מַמְנָנ, דְּלֹא אִתֵּי מַכּחַ גִּבְרָא" - דְּבַעֲבֵין דְּבַעֲבֵין
 כִּן גִּבְרָא הוֹשְׁפִין מִתּוֹךְ שְׁנֵי לִמְרֵ: מַשְׁמַע טַעַל
 כִּן הִבְלִי, כִּן טוֹבֵל יָדִי בְּהַד הַבְלִי וּבִין מַשְׁפָּק
 הַבְלִי עַל יָדֵי, שְׁכָן טַעַל מִן הַבְלִי, אֲבָל אִבְרָא
 יָדִי דְּחִין לְבַלֵּי, וְכִן דָּבָר קִסַּפ כַּח הַבְלִי כִּשְׂמֵינִי
 בַּלֵּי אֵעִי, הַלְכֵךְ אִין מִן טַעַל מִן הַבְלִי, וְגַם
 בְּנִשְׁלֵט אִתָּא אֶבְרָא, קִישׁ שְׁוֹאֲבִין, וְהָא דִּקְשֵׁי לֵידִם
 אַתּוּ מַכּחַ גִּבְרָא - לֹא אִדּוּ אִתֵּי מַכּחַ גִּבְרָא, אֲלֵא
 שְׁמֵינִי אֲלֵא מַכּחַ לֵבִי - דְּבַעֲבֵין טַעַל מִן
 הַבְלִי, אִין: יָנֵה: מַשְׁמַע דִּבְרִיחָא בְּנִשְׁלֵט דִּיבְרִיחָא
 קִמָּא (מַשְׁנֵה הוּ) "הַבְלִי כִשְׂרִין לִיתֵּן מִיִּם לִידִים,
 אִפְּלוֹי חֲרִישׁ חֲרִישׁ וְקִשְׁן, וּמְנִיחָא בְּתוֹךְ בְּרִיבִי,
 לִידִים, וּמְנִיחָא חֲרִישׁ עַל צִדּוֹ, וְטַעַל, וְטַעַל וְטוֹךְ
 לִידִים, רַבִּי שְׁנֵי חֲבֵט בְּשִׁמְעִין" - פִּרְשֵׁיהּ בְּקִישׁ
 וּבְחִבְתִּי טוֹטֵה עַל צִדּוֹ וְהִמֵּינִי נִשְׁפָּכִים מֵאִלְתֵּי.
 דְּבַעֲבֵי רַבִּי יוֹסִי מַכּחַ גִּבְרָא, וְהִנֵּה קִמָּא לֵבִי אִתֵּי
 אֵלֵא שִׁידָא כַּח כָּלִי, הִשְׁתַּלֵּשׁ שְׁמַעְתָּא דְּנִקְטַי רַבִּי
 גִּבְרָא, אִין: אִתֵּי רַבִּי יוֹסִי, וְהִשְׁתַּלֵּשׁ גִּדְלוּתָא אִין
 אִפְּשֵׁר לְהַעֲבִיד רַבִּי אֶבְרָהָם, וְרִצְרִין לְהַחֲמִיד, כִּיִּן
 דְּרִיחָא דְּשַׁמְעִתִּין בְּרִיבִי יוֹסִי - וְהִנֵּה אִדּוּ טוֹטֵל
 אַתָּה, וְטוֹטֵל מַשְׁפָּקִין בְּרִיבִי יוֹסִי - צִרְיָן לְחִיטוֹל
 וְלִיטוֹל, כִּדְרִאמְרִין בְּפִרְק שֵׁי דִידִים (מַשְׁנֵה ג.)
 טַעַל דִּין אַתָּה וְשִׁפְשֵׁף בְּרַחֲבָה - טַעֲנָה, וְהִנֵּה
 שְׁנֵי חֲרִישׁ וּבְמִיָּם אִין הִדִּיחַ בְּתוֹךְ אֵת הַבְלִים -
 אִפְּלוֹי לְנִשְׁלֵט, אִין הִדִּיחַ בְּתוֹךְ יָדִי - שְׁרִיָּה,
 דְּהִבִּי תָנָן בְּמַסְכַּת יָדִים, וְרִצְרִין לְשַׁפֵּךְ מִיִּם עַל
 יָדִי שִׁלֵּשׁ עַמְּיָנִים: עַמְּיָנִים אֲשֵׁרֹה - כִּן לְהַחֲבִיב
 טַעַל דְּבַעֲבֵין הוֹרִצִין מַעַל יָדִי, וְעַמְּיָנִים עֲנִיָּה - לְטַעַר
 יָדִי, וְעַמְּיָנִים שְׁלִישִׁי - לְטַעַר אֲתוֹן מִיִּם, וְכִן
 מַכּחַ בְּכַזָּה דְּוִכְחִין מַכּחֵי יָדִים שְׁרִיָּה מִיִּם
 אֲרִישֵׁינִי וְשִׁמְיָנִי, וְיִמְדִּיא אֵל אִבְעַס אִתֵּי שְׁרִיָּה
 מִיִּם דְּבַעֲבֵין שְׁרִיָּה בְּרִיבִיעִי - יָדִי טוֹטוֹרֵה
 דְּרָתָן בְּמַסְכַּת יָדִים (פִּרְק שֵׁי, מַשְׁנֵה א:) אִין דִּרֵּא
 שְׁפִישְׁפִּישׁ אַתָּה - שְׁנֵי יָדִי טוֹטוֹרֵה, שְׁנֵי יָדִי שְׁפִישְׁפִּישׁ
 אַתָּה, וְכִן אִתֵּי מַכּחַ גִּבְרָא, וְכִן שְׁפִישְׁפִּישׁ בְּרִיבִיעִי

48 וְלֹא שִׁטְפָה אֶת- עֵצֶר רְבִיעִית בְּשִׁטְפֶיהָ, וְאֵל טַעֲמֵל דָּוָא דִּתּוּת - אֶל עֵצֶר רְבִיעִית,
49 מִלְּקָא לִישִׁי - וְאָף עַל גֵּב לְעֵצֶן טַעֲמִיל כּוּל גִּפּוּ - אֶל מַדְגָּ, מַחֲרִי שְׁמֵי דְעֻמָּא אִתּוּ
50 וְקֻזְאֻתָּא: ִיבִי רְבִיעִית דִּיר - אֶל הַחֲמִישִׁי.
51 אִתּוּ וְשִׁטְפֵת מִדְּרִיק - מִסְּקִילָא, לְמַטָּא יְבִי מֵיל תְּרוּמָה. וְלֵאמֹר, הִיא שְׂמִי הֵמָּה אֶתָּה
52 מִדְּמַת דְּהִיא קִנְיָא קִנְיָא קִנְיָא מִיבִיעִית לְאֹדָא! לֹא יִשְׁמַר: ִדְמַתִּין תְּרוּמָתָא, וְהוּא דִּיק מִינֵיהּ
53 יְבִי תִרְמָה, דְּהִיא שְׂמִינִי שְׂמִירָה. **מִנְיָתָא** יְבִי תִרְמָה תִּשְׁתַּבַּח - פִּירִשׁ קִבְּנִיטֵר: ִשְׁתַּבַּח. טִיבָה
54 לְמֵינֵיהּ, דְּאֵת מַחֲסִין קִשְׁקֶשָׁה, וְהִיא שְׂמִינִי מִלְּמַטָּא. וְשִׁיטְפֵת שְׂמֵי מִסְּטַבָּ.
55 יְבִיעִית דְּהוּא וְלֹא שְׂמִינִי שְׂמִירָה, וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה, וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה, וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה -
56 לְמֵינֵיהּ, דְּאֵת מַחֲסִין קִשְׁקֶשָׁה, וְהוּא שְׂמִינִי מִלְּמַטָּא. דְּפִירִשְׁטִי, **וְלֵאמֹר** רַב
57 לְמֵינֵיהּ, דְּהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה, וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה, וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה, וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה -
58 בְּחִיטָא בְּחִיטָא, וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה, וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה, וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה, וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה -
59 יְבִיעִית - אֶל כָּל שְׂמִינִי מִכָּל מִקְּדָא אֶל שְׂמִינִי לְמֹר, דִּיר, וְנִסְבֵּר כְּתִילָה אֲשֵׁרֵיהּ, וְאָף עַל גֵּב
60 וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה, וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה, וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה, וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה -
61 אֶל כָּל שְׂמִינִי שְׂמִירָה, וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה, וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה, וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה -
62 וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה, וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה, וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה, וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה -
63 וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה, וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה, וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה, וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה -
64 וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה, וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה, וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה, וְהוּא שְׂמִינִי שְׂמִירָה -

בלב

כלם ליה אומנא - פירוש ופת עמה. **התם** משום שיבתא - פירש בקטנותי. רח רעה שורה על הדיס על גמול נטל שחיותי. ורובי תם מפרש: דבלא תנית פת לחינוק מותר לטול ידי שחיות ביום הכפרים. דלא טרע ממולכותות בטיט ובצואה. דאמרין שרוחין כדרכו ואינו חושש. ואין כל מולכותות יותר מהן שאין יכול לגעז בפיו ובעינו בתרומתו ובאונתו. דברולו אמרין בפרק "שטונה"

שרצים" (שבת קטא) תחזיקו ידו. משום בת מלך. ושיבתא דרבא יש לפרש: כמו שפירש רבנו תנאל, שיהא רוח רעה חוררת על האוכל בשבא ליתן חפת לחנק בן הרבע דחוש שנים. ודונתא אותו אם לא נטל ידיו באותה שעה. אף על פי שנטל שחיותי. ומה שאין אנו נוהגים בעשיו מזה - לפי שאין אותה רוח רעה מטויה בעינו. כמו שאין אנו נזהרין על הוונת ועל הגליל.

בעין תפיסה אחת - ואם יש דבר מנפס - לא ידע תפיסה אחת כהנא דמסתב עובדא ורה בפרק "דבי ישמעאל" (כא). גבי באר מרקוליס. דאמר: כאן - תפיסה אחת. כאן - שתי תפיסות. ויהא כגון דבאי, עובא בני ובני. ולפיכך נזהרין בעשיו. כשהא אוכל בשר לא אוכל בגינה על שלוח אחד - מניחין להם או קקן או שאר כלים. להפסיק בעיניהם. או אוכל על מהלך אחת. ויהי ענין שתי תפיסות. ויש מפרשים: דלא אסרו אלא בתפיסה אחת - כלומר, שכן בהנחיה אחת. כגון אדם שקט אחרון בתפיסה הבית, ודיש נחלין. (בבא בתרא קל"ב). ופרקי "תפיסה אחת סלקא דעתך" - מה לו בהנחיה אחת. ומה לו בשתי הנחיות, אם מבדילין זה את זה? ומשנה: "בעין תפיסה אחת" - דהיינו, שמבדילין זה את זה. ולפרש: זה לא איירי כלל שיהא מותר לאכול על שלוח אחד בשביל הפסק שבתניים. טיפת

עבדיו ברין? אמר ליה: דעתי קצרה עלי. פי סליק רבי ויזא, אשפחיתו לרבי אמי ורבי אסי דקאכלי בבליא קמתות. אמר: תרי גברי רברבי בותיכו לטעון בדרב ושמאול! הא "דעתי קצרה" קאמר. אשפחיתו ליה הא דאמר רב תחליפא בר אביומי אמר שמואל: התירו מפה לאוכלי תרומה, ולא התירו מפה לאוכלי תרומה, ורבי אמי ורבי אסי בתיבם הוו. איבעיא להו: אוכלי מפת מנאכלי צריך נטילת ידים או לא? תא שמע, דרב מנאכלי רב כחוריה הוה קמיה דרב המנונא, כלם ליה אומנא ואכל. אמר ליה: אי לאו דרב המנונא את, לא ספינא קף. מאי טעמא, לאו משום דהורו ולא נגע? - לא, דהורו קדים, ומשי ידיה מעיקרא. תא שמע, דאמר רבי ויזא אמר רב: לא יתן אדם פרוסה לתוך פיו של שמש, אלא אם כן יודע בו שנטל ידיו, והשמש מברך על כל פוס ופוס, ואינו מברך על כל פרוסה ופרוסה. ורבי יוחנן אמר: מברך על כל פרוסה ופרוסה. אמר רב פפא: ששלא דרב ורבי יוחנן לא קשא, הא - דאקא אדם חשוב, הא - דליכא אדם חשוב. מכל מקום תא קאמר "אלא אם כן יודע שנטל ידיו" - שאני שמש, דמירד. תני רבנן: לא יתן אדם פרוסה לשמש, בין שהבוס בידו בין שהבוס בידו של בעל הבית, שפא יאדע דבר קלקלה בפעודה. והשמש שלא נטל ידיו - אסור ליתן פרוסה לתוך פיו. איבעיא להו: מאכלי, צריך נטילת ידים או אינו צריך? תא שמע, דתני רבי מנשה, רבן שמעון בן גמליאל אומר: אשה מדיחה את ידה אחת במים, ונותנת פת לבנה כקן. אמרו עמיו על שפא הוקן שלא רצה להאכל בידו אחת, וגזרו עליו שישאיל בשתי ידיו. אמר אביו: התם משום שיבתא. תא שמע: דאבא דשמואל אשפחיה לשמואל דקא כבי. אמר ליה: אפאי קא כבית? - דקוחין רבאי. - אפאי? - דאמר לו: קא ספית לבראי ולא משיית ידיו. - ואפאי לא משיית? אמר ליה: הוא אכל ואנא משינא? אמר ליה: אשפחיתו דלא גמור, משהא נמי מחי! והלכתא: אוכלי מפת מנאכלי - צריך נטילת ידים, מאכלי - אינו צריך נטילת ידים. **משנה צור אדם בשר וגבינה מנתפפת אתה, וכלכל שאל ידו ונגעין זה בזה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: שני אכסנאן אוכלין על שלוח אחד זה בשר זה וגבינה, ואין חוששין. **גמרא** וכי נוגע זה בזה מאי הוי? צונן בצונן הוא! אמר אביו: נהי דקליפה לא פער, דהתהא מי לא בעי! "רבן שמעון בן גמליאל אומר שני אכסנאן אוכלין על שלוחין" וכו'. אמר רב הון בר אמי, אמר שמואל: לא שנו - אלא שאין מבדילין זה את זה, אבל מבדילין זה את זה - אסור. תניא נמי הכי, רבן שמעון בן גמליאל אומר: שני אכסנאנים שנתאחרו לפונדק אחד, זה בא מן הצפון וזה בא מן הדרום, זה בא בתחילתו, וזה בא בגבינתו - אוכלין על שלוח אחד זה בשר זה וגבינה, ואין חוששין. ולא אסרו אלא בתפיסה אחת. - תפיסה אחת קלא דעתך? אלא: קעין תפיסה אחת. אמר ליה רב ימר בר שלמיא לאבוי: שני אחין ומקפדין זה על זה, מהו? אמר ליה: יאמרו כל השריקין אסורין ושריקי ביייתוס מותרין. ולשמעיה, הא דאמר רבי אסי, אמר רבי יוחנן: מי שאין לו אלא חלק אחד - מותר לקבסו בחולו של מועד, יאמרו**

עבדיו ברין - וכו' עושין כל לאכול בלא נטילה? **דתי קצרה** - אטעני אני, דאף על פי שנטלת ידי, אי אפשר לאכול בידו. **בבליא קמתות** - ומוכרין, ומוכרין ידיון בהם, ואוכלים בלא נטילת ידים. **לישני ברב** [ושמואל] - כסבורים אתם דהא דאשפחיה שמואל לדרב דאכלי בבפא, משום דלא נטל ידיו הוא? **והא דעתי קצרה קאמר ליה** - אמל, נטל ידיו. התירו

מפה לאוכלי תרומה - דהכתובים וריזין הן, ולא נגעו. ולא התירו - לאוכלי תרומה כשהיה, לפי שאינם למוזין לחשב כמו בהנכם. אוכלי מפת מנאכלי - אדם שאוכל מניטל חבירו התורה לתוך פיו - צריך האוכל נטילת ידים אם לא נטל ידיו. **כלם ליה אומנא** - חתך לו חתיכת בשר. כלם - בשרם סתומה, כמו (תהלים לב) "ערוי לבלוס", שהמנהג ודרכן מתחבין ערוי (לבלוס) של סוס. ולי נראה: "כלם ליה אומנא" - לשון הטמנה בגמלים. כמו (בבבא בתרא) "פיו בלוס" גבי מומין של בבור, שפיו סגור, שאין יכול לפתחו אלא מעט, ורגליו מובלמות. **אי לאו דרב המנונא את** - דאם רבא חורר, כדמפרש ואולי, לא הוינא ספינא לך בלא נטילה. **אמר** - חוכמתיה? **לאו** דהורו ולא נגע - אלא, אין צריך נטילת ידים, ולבד נטילת ידיו לא - דהוה קאמר ליה אי לאו דרב המנונא את, ויודע אני כי שנטלת ידך. ורבי ערף מזהיר, וזה - שידע להורר בשעת מעשה שלא יעבור על המצוה, וזה - דהורא את הורלי, ומתקן עצמו שלא יבא לידי כך. ויהי דאמרין בעבודה דיה (כ"ב). ודורות מביאה לידו ודורות. השמש מברך על כל פוס ופוס - לפי שאין טעם לשתות השמש, שאינו יודע אם יתנו לו עוד. הלכך, אסר דעתיה מן השתיה. ואינו מברך על כל פרוסה ופרוסה - דבטוח הוא שלא יגענו ממנו לחם. **אי אכא אדם חשוב** - כשהורה, בטוח השמש שיתן לו לחם כל הצורך. **דשריד** - לשמש את המסובין, ושוכח שלא נטל, ונוגע באוכלין שאכלו, ואף על פי שנוגע בכל הסעודה - לא איכפת לו, שלא העירכו נטילה לנגועין אלא לאוכלין. לא יתן אדם פרוסה לשמש - באחד מן האורחים קאמר, שלא יכעס בעל הבית כשהוא שותה, וחונק לו יין ומוקף לו. ובלאו כשנוגע נמי, מותן שחש שלא יטעם החלם לאורחים, וזאת מבט ומציק במה שזה נותן, ודבוס נשמי דעמי. והאפילו הבוס ביד השמש, שנוטל ששפכו. **אשה מדיחה ידה במים** - בזים הכפרים. דאף על פי שאסור ברחיצה, התירו לאלה לרחוץ ידיו אחת ולעני כפת שלא רצה להאכל בידו אחת - אפילו יד אחת לא רצה לרחוץ כדי ליתן פת לחינוק בזים הכפרים, ומתעב מהאכליו. אלא, מאכלי צריך נטילה. **התם משום שיבתא** - רח רעה שורה על ידים שלא נטלו שחיותי. הא נטל ידיו שחיותי, ולא נזהר בהן, ובא לאכול את חבירו - אין צריך נטילה. ואם אמרין דאסתם נותן לתוך פיו תקון רבנן נטילה. **דמחין רבאי**. קספית לבראי בלא משיית - האכלת את בני לא רחצת ידים ותחלו לא מסתייה לא נגיד - לא ידו כל

שאנו בקי בהלכות נטילה שמואל אכל צריך לטול. **משנה** שני אכסנאן - אין לחוש שישאכל זה משל חבירו. **גמרא** זה בא מן הצפון ב' - אלמא, דקא בשאן מבדילין זה את זה קאמר. ולא אסרו - דהעלות בשר עם הגבינה על השולחן. אלא בתפיסה אחת - בכרך אחד. תפיסה אחת סלקא דעתך - הא בלא שלוח אוכל עליו נמי אסורו מזה - כיון דמקפדין, שאין זה אוכל משל זה - מותר או לא?

ורועין בחורשין.

אפילו שבט יהודה בשבט נפתלי, ונותנין לנפתלי מלא חבל לדרומו של ים, שנאמר (דברים לג, כג):
 ים ודרום ירשה. דברי רבי יוסי הגלילי.

רבי עקיבה אומר: ים – זה ים של סמכו. ודרום – זה ים של מבריה.

ומסתלקין לצדיין. רב יהודה בשם רב: אפילו שדה מליאה פרבוס.

מה? נותן דמים, או לאו? מן מה דמר רב יהודה: אפילו מליאה פרבוס, הדיא אומר, נותן דמים.

אמר רבי לא: מפיון דמר רב יהודה: אפילו לשדה מליאה פורבוס, הדיא אמרה: אין נותן דמים!

ואינו יכול לרחוק את עצמו יותר מדאי? נישמעינה מהדיא: מעשה ברבן גמליאל ורבי יהושע שהיו
 מהלכין בדרך, וראו את יהודה בן פפוס משתקע וקא בנגדן. אמר רבן גמליאל לרבי יהושע, מי זה
 שפראה עצמו באצבע? אמר לו: יהודה בן פפוס הוא, שכל מעשיו לשום שמום.

רבי שמואל בשם רבי יונתן: הרוצה לבנות עיר פתחילה – נותנין לו ארבעה דרכים לארבע רוחות
 העולם.

רבי חנינה בעי קומי רבי מנא:

[דף י"ז ע"א]

מה? מארבע אמות עד שמנה, או משמנה עד שש עשרה? אמר לו: משמנה ועד שש עשרה, כדי
 שיהא קרוץ הולך, וקרוץ בא.

הלכה ב' מתני' הקונה שני אילנות בתוך של חברו – הרי זה לא קנה קרקע. רבי מאיר אומר: קנה
 קרקע. הגדילו – לא ישפה. העולה מן הגזע – שלו. ומן השרשים – של בעל הבית. ואם מתו – אין
 לו קרקע.

קנה שלשה – קנה קרקע. הגדילו – ישפה. העולה מן השרשין – שלו. ואם מתו – יש לו קרקע.

גמרא דבי רבי ינאי אמרי: הרוצה את הצל – זה שורש. הרוצה את החמה – זהו גזע.

רבי חמא בר עוקבה בשם רבי יוסי: העולה משרשיו ומגזעו – זהו שורש. מגזעו ולא משרשיו – זהו אילו.

אמר רבי יוחנן: הקנה שלשה אילנות – קנה קרקע שביניהן, ותהיה הן, והוצה להן במלוא אורה וסלו.

אמר רבי לעזר: ודרך אין לו, ומלוא אורה וסלו יש לו הוצה לו?

הלכה ג' מתני' המוכר את הראש בבהמה גסה – לא מכר את הרגלים. מכר את הרגלים – לא מכר את הראש.

מכר את הקנה – לא מכר את הכבד. מכר את הכבד – לא מכר את הקנה.

אבל בבהמה דקה, מכר את הראש – מכר את הרגלים. מכר את הרגלים – לא מכר את הראש. מכר את הקנה – מכר את הכבד. מכר את הכבד – לא מכר את הקנה.

גמרא רבי יצחק שאל: מכר חצי הראש – מכר חצי הרגלים? מכר חצי קנה – מכר חצי כבד?

מכר חצי קנה – נישמענה מהדא: מכר לו יד פמות שהיא, ראש פמות שהוא, בני מעיים פמות שהן – נותנן לפהו, ואינו מנכה לו מן הדמים. לקחון במשקל – נותנן לפהו, ומנכה לו מן הדמים!

הלכה ד' מתני' ארבע מידות במוכרים. מכר לו חופים יפות, ונמצאו רעות – הלוקח יכול לחזור בו. רעות, ונמצאו יפות – המוכר יכול לחזור בו.

[דף י"ז ע"ב]

רעות ונמצאו רעות, יפות ונמצאו יפות – אין אחד מהן יכול לחזור בו.

שחמתית ונמצאת לבנה, לבנה ונמצאת שחמתית. עצים של זית ונמצאו של שקמה, של שקמה ונמצאו של זית. זין ונמצא חומין, חומין ונמצא זין – שניהם יכולין לחזור בהן.

המוכר פירות לחבירו, משך ולא מדד – קנה. מדד ולא משך – לא קנה. אם היה פיקח – שוכר את מקומו.

הלוקח פשתן מחבירו – הרי זה לא קנה עד שימלטלנו ממקום למקום. ואם היה במוכר לקרקע ותלש כל שהוא – קנה.

המוכר וזן ושמון להבירו, והוקרו או שהזלו, עד שלא נתמלאת המידה – למוכר. משנתמלאת המידה – ללוקח.

היה כרסור ביניהן, נשברה החבית – נשברה לפרסור.

חייב להשיף לו שלש טיפין. הרפינה ומיצת – הרי זה של מוכר.

והתנווני – אינו חייב להשיף לו שלש טיפין.

רבי יהודה אומר: בלילי שבת עם חשיכה – פטור.

גמרא והיכי? אם בשחיתת המידה למוכר – חזקה למוכר. אם היתה ללוקח – חזקה ללוקח!

רבי יהודה בשם שמואל, רבי לא בשם רבי יהודה ברבי: כיני מתניתא: בשחיתת המידה לאדם אחר.

תני: רבי יודה אומר: לילי שבת עם חשיכה – פטור, מפני שהוא רשות. וחכמים אומרים: בין כך ובין כך – חייב. מאי טעמא? אמר רבי יודן: אם שכיר הוא, בא בשכרו (שמות כב).

הלכה ה' מתני' השולח את בנו אצל התנווני, ומדד לו באיפר שמן, ונתן לו את האיפר. שבר את הצלוחית ואיבד את האיפר – התנווני חייב. ורבי יהודה פטר, שעל מנת בן שילחו.

ומדין חכמים לרבי יהודה, בזמן שהצלוחית ביד התינוק ומדד התנווני לתוכה – התנווני פטור.

הפיטון מקנה מידותיו – לשלשים יום. ובעל הבית – אחת לשנים עשר חדש.

רבן שמעון בן גמליאל אומר: הילוף הדברים.

התנווני מקנה את מידותיו – פעמים בשבת, וממחה את משקלותיו – פעם אחת בשבת, ומקנה מאזנים על כל משקל ומשקל.

אמר רבן שמעון בן גמליאל: במה דברים אמורים? בלח, אכל פיכש – אינו צריך. וחייב להכריע לו ספה.

[דף י"ח ע"א]

היה שוקל לו עין בעין – נותן לו גירומים, אחד לעשרה – בלח, ואחד לעשרים – פיכש.

מקום שנהגו למוד בדקה – לא ימוד בגסה. בגסה – לא ימוד בדקה. למחוק – לא יגדוש. לגדוש – לא ימחק.

גמרא אמר רבי בא בר מרזל: בעשירות – חייב להכריע לו טפה.

בתיב (ויקרא יט, לו): מאזני צדק אבני צדק – מיכן אמרו חכמים, כל מצוה שמתן שכרה בצידה – אין בית דין מוזהרין עליה.

יהיה לך (שם) – מנה לך אנגרמוס על כה, ותימר הכן?

אמר רבי בון בר חייא: ביני מתניתא, כל מצוה שמתן שכר בצידה – אין בית דין נענשין עליה.

רב, מנייה ריש גלותא אנגרמוס, והוה מחי על מכילתא, ולא על שיעוריא. חכשיה ריש גלותא.

עאל רב קרנא גביה, אמר ליה: אנגרמוס שאמרו – למידות ולא לשיעורין! אמר ליה: והא תנית: אנגרמוס – למידות ולשיעורין! אמר ליה: פוק, אמר לון: אנגרמוס שאמרו – למידות ולא לשיעורין. נפק ואמר לון: בר נש דתנה בכשה דאחינו, חכשין ליה?

הדרן עלה פרק המוכר את הספינה

פרק שישי

הלכה א' מתני' המוכר פירות לחבירו, ולא צימחו, אפילו זרע פשתן – אינו חייב באחריותו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: וירעוני גינה שאינן נאכלין – חייב באחריותו.

המוכר פירות לחבירו – הרי זה מקבל עליו רובע מינופת לפאה. תאנים – מקבל עליו עשר מתלעות למאה.

מרתף של זין – מקבל עליו עשר קוסמות למאה. קנקנים בשרון – מקבל עליו עשר פיססאות למאה.

המוכר זין לחבירו וחקמיין – אינו חייב באחריותו. ואם יודע שיינו מחמיין – הרי זה מקח טעות.

אם אמר לו: "זין מבושם אני מוכר לך" – חייב להעמיד לו עד עצרת. "ישן" – משל אשתקד. "מיושן" – משל שלש שנים.

[דף י"ח ע"ב]

גמרא תני: המוכר פירות לחבירו ולא צימחו, אפילו זרע פשתן – אין חייב באחריותו. ואם התנה עמו מתחילת הזרע – חייב באחריותו.

מהו נותן לו? דמי זרעו. ויש אומרים: נותן לו דמי יציאותיו.

הכא – מקבל עליו. ברם תמן – ימגעט.

הכא – ובלבד טנופת. ברם תמן – מין.

הכא – ובלבד בדרך מעעו. ברם תמן – ובלבד בדרך משואו.

הכא – רבי שמעון מודה. ברם תמן – רבי שמעון אומר: שני מינין הן ואין מצטרפין.

רבי חייא בר בא שאל: סאה חיטין שנפלה לתוך מאה של חולין, כהן וישראל מהו שיהלכו את השבכה?

רבי יצחק בר טבליי שאל: סאה של חיטין שנפלה לתוך מאה של שעורים, מוכר ולוקח מהו שיהלכו את השאר?

אמר רבי בון בר חייא: נישמעניה מהדא, הבורר צורות מתוך כרייו של חבירו – חייב לשפות לו.

רבי בון בר כהנא אמר: באומר: צבור ואקנה. אבל אם היו צבורין משענה ראשונה – לא בדא.

תני: "מאה חביות אני מוכר לך" – חייב להעמיד לו זין יפה ברוב תיין הנמכר באותו מקום.

"מאה חביות זין אני מוכר לך" – חייב להעמיד לו זין יפה ברוב תיין הנמכר באותו חנות.

[דף י"ט ע"א]

"מאה חביות אלו אני מוכר לך" – אפילו חומץ הגיעו.

רבי חייא בר ווא: בשחיו חנקננים ללוקח, יכול מימר ליה: לשתייה מכרתיו לך.

בדק חבית להיות מפריש עליה וחולף, עד שלשה ימים – ודאי. מיכן וחילף – ספק.

רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: שלשה ימים הראשונים – ודאי זין. האחרונים – חומץ. אמצעיים – ספק.

אמר רבי אבהו: אני שמעתיך ממנו, מה מעבד, ומר רבי יוחנן: עד שלשה ימים – ודאי, מיכן והילך – ספק.

רבי לא בשם רבי לעזר, רבי יסא בשם רבני, דעלין ושמעין מבי מדרשא, דבר עיטין במחט, כהדא דרבי יהושע בן לוי ברחבית.

איבד מחט שופה, וכא ומצאה חלודה? רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: שלשה ימים הראשונים – וודאי ממאה. אחרונים – טהורה. אמצעיים – ספק.

אמר רבי אבהו: אוף שמעתיך ממנו, מה מעבד, ומר רבי יוחנן: עד שלשה ימים – ודאי, מיכן והילך – ספק.

רבי חייא בר ווה שאל: בא בסוף שבוע ומצאו חומין – ברור? או מיכן ולחבא?

רבי יצחק שאל: עבר הפרק בסוף ארבעים יום – בוחו של פרק ביטל כח של ארבעים יום? או כח ארבעים יום ביטל בוחו של פרק?

רבי קריספה שאל: בכל שנה בודק, או אחת לשלשה שנים?

גישמעיןה מהדא: המוכר יין לשנה – חייב באחריותו עד חג. אמר רבי יודן: תיפתר, כגון אילין גלילאי דלא קטפין כרמיהון אלא בתר חגא. ולית שמע מינה כלום.

ויידא אמרה דא, ישן משל אשתקד, מיושן של שלשה שנים! נימר: משם הדא ממנועיתה.

מה? חבית אחת הוא בודק? בולחון תלויות בה? כל אחת ואחת הוא בודק ואין מחמיצות?

אמר רבי שמי: אית בני נש, מקשין על גרבא מדלעיל, וידעין מה דאית ביה מלגיו.

הלכה ב' מתני' המוכר מקום לחבירו לעשות לו בית. וכן המקבל מחבירו לבנות לו בית תתנות לבנו, בית אלמנות לבתו – בונה ארבע אמות על שש; דברי רבי עקיבה. רבי ישמעאל אומר:

[דף י"ט ע"ב]

רפת בקר הוא זו.

הרוצה לעשות רפת בקר – בונה ארבע אמות על שש.

בית קטן – שיש על שמונה. גדול – שמונה על עשר. מריקלין – עשר על עשר. רימו – פחצי ארבו ופחצי רחבו, וראייה לדבר – היכל וכתליו.

רבן שמעון בן גמליאל אומר: בבבלין היכל.

גמרא תני: קנטור – חייב להעמיד לו שתיים עשרה על שתיים עשרה.

רב המנונא ספרא שאל לרבי חנינה: כתוב אחד אומר (מלכים א' ב) קומתו שלשים אמה. וכתוב אחד אומר, קומתו עשרים אמה? ולא תוה דשמעה ולא אמרין ליה בלום.

שאל לרבי ירמיה: אמר ליה: מן הפרקע ולמעלן – שלשים אמה, ומן הדביר ולמעלן – עשרים אמה. אמר רבי אבהו: מפפליה דביר? דביר היה עומד מן הפרקע ועד הקורות, דכתיב, וספון בארז מן הפרקע ועד הקורות!

אלא, מן הפרקע ולמעלן – שלשים אמה. מן הכריב ולמעלן – עשרים אמה.

אמר רבי תנחומא: מסורת אנדה היא, שאין מקום דביר עולה מן המגין.

אמר רבי לוי: ולא מקום ארון עולה מן המגין.

אמר רבי לוי: ותני בן בשם רבי יודה בי רבי אלעאי: ארון עומד באמצע, וחולק הבית עשר אמות לכל רוח.

הלכה ג' מתני' מי שיש לו בור לפניו מביתו של חבירו – נכנס בשעה שדוד בני אדם נכנסין, ויוצא בשעה שדוד בני אדם יוצאין. ואינו מכניס בהמתו ומשקה מבורו, אלא ממלא ומשקה מבהוין. זה עושה לו הותחת, וזה עושה לו הותחת.

מי שיש לו גינה לפניו מגינתו של חבירו – נכנס בשעה שדוד בני אדם נכנסין, ויוצא בשעה שדוד בני אדם יוצאין. ואינו מכניס לתוכה תגרים. ולא יכנס מתוכה לתוך שדה אחרת. והחיצון – זורע את הדור.

נתנו לו דרך מן הצד מדעת שניהן – נכנס בשעה שהוא רוצה, ויוצא בשעה שהוא רוצה. ומכניס לתוכה תגרים. ולא יכנס מתוכה לתוך שדה אחרת. וזה וזה – אין רשאים לזרעה.

גמרא תני: החיצון – אין זורע את הדור, דו אמר ליה: מעלל אנא שרע.

הפנימי - אין זורע את הדרה, דו אמר ליה: את היום על ידיך ודייש על ידי.

[דף כ' ע"א]

הלכה ד' מתני' מי שהיתה דרה הרבים עוברת בתוך שדהו, נמלה ונתן להן מן הצד, מה שנתן - נתן, ושל - לא הגיעו.

דרה תיחיד - ארבע אמות. ודרה הרבים - שש עשרה אמה. דרה המלך - אין לה שיעור. ודרה הקבר - אין לה שיעור.

המעמד, דיני ציפוי אמו: בית ארבעת קבין.

המוזכר מקום לחבירו לעשות לו קבר, וכן המקבל מקום מחבירו לעשות לו קבר - עושה תוכה של מערה ארבע אמות על שש, ופותח לתוכה שמנה פוכין, שלשה מיכן ושלשה מיכן ושנים מכנגדו.

והפוכין - ארבע ארבע אמות, ורומן שבעה, ורחבן ששה.

רבי שמעון אומר: עושה תוכה של מערה - שש על שמנה, ופותח לתוכה שלש עשר פוד, ארבעה מיכן וארבעה מיכן ושלשה מכנגדו. ושנים, אחד מימין הפתח, ואחד מן השמאל.

ועושה הצר על פי המערה, שש על שש במלא המיטה וקובריה. ופותח לתוכה שתי מערות, אחת מיכן ואחת מיכן. רבי שמעון אומר: ארבע לארבע רוחותיה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: הכל לפי הפלע.

גמרא רב חייה בר יוסף אומר: עושה אותן כמין נגרינן! אמר ליה רבי יוחנן: והלא הכלבים אינן נקברין בן! ביצד עושה? בונה מלפנים כבוחין. ואין העוברת נוגעת בו! אינו עבר, בני תדא מדלעיל ותדא מלרע.

הדרן עלה פרק המוזכר פירות

פרק שביעי

הלכה א' מתני' האומר לחבירו: "בית בור עפר אני מוכר לך", היו שם נקעים עמוקים עשרה טפחים, או סלעים גבוהים עשרה טפחים, - אין נמדדין עמה. פחות מיכן - נמדדין עמה.

ואם אמר לו: "בבית בור", אפילו היו שם נקעים עמוקים יותר מעשרה טפחים, או סלעים גבוהים יותר מעשרה טפחים – הרי אילו נמדדין עמה.

גמרא רבי יסא בשם רבי יוחנן: ובלבד במעויטי שדהו, במובלעים בה, ובסלע ששילחו בית רובע – אין נמדד עמה.

שבאמצע – נמדד. שבצד – אין נמדד.

אי זהו צד, ואי זהו אמצע? דבית רבי ינאי אמרי: כל שמחרישה סובבתו – זהו אמצע. אין המחרישה סובבתו – זהו הצד.

אתא רבי יוסי בשם רבי יוחנן: הוה רובה מצד אחד, שאם תפזרנה ויש לה מיעוט – נמדד עמה.

[דף כ' ע"ב]

רחבין כמה? רבי חגי אמר: עד ארבע אמות. רבי יוסי בי רבי בון אמר: עד עשרה טפחים.

היה שם נקע אחד עמוק עשרה טפחים ואין בו ארבעה, מהו? נישמעניה מהדא דמר רבי יסא בשם רבי יוחנן: ובלבד במיעוט השדה, ובמובלעין בה, ובסלע ששילחו בית רובע – אין נמדד עמה. היה חלוק – נמדד עמה. הוה אמרה: היה רובה מצד אחד, שאם תפזרנה ויש בה מיעוט – אין נמדד עמה.

היה שם נקע אחד ארוך, והוא מסתלק לבית רובע?

רבי חייא בר ווא שאל: היה עשוי כמין מקלות – נמדד עמה אי לא?

רבי יודן בר ישמעאל שאל: היה עשוי כמין טבליות של שייש – נמדד עמה אי לא?

רבי יצחק בר טבליי שאל: היה עשוי כמין קתדריות – במקום דופנו הוא מוֹדד, או במקום שיפועו מוֹדד.

רב הונא בשם רב חייא בשם רבי יוחנן: והוא – שיהא שם בית ארבע בור עפר!

הלכה ב' מתני' "בית בור עפר אני מוכר לה, מידה בחבל", פחת כל שהוא – ונכה. הותר כל שהוא – ויחזיר. ואם אמר לו: "אם חסר ואם יתר", אפילו אם פחת רובע לפאה, או הותר רובע לפאה – הניעו. יותר מיכן – יעשה חשבון.

ומהו מחזיר לז? מעות. ואם רצה – מחזיר לו קרקע. ולמה אמרו מחזיר לו מעות? לפות פוחו של מוכר. שאם שויר בשדה בית תשעה קבין, ובגינה בית חצי קב, ובדברי רבי עקיבה בית רובע – מחזיר לו את הקרקע. ולא את הרובע בלבד הוא מחזיר לו, אלא את כל המותר.

גמרא חקא את מר: הגיעו. וחקא את מר: לא את הרובע בלבד מחזיר לו, אלא כל המותר! אמר, מכיון שאת מוציא,

[דף כ"א ע"א]

לפחות מחבל, מחזירו את למידה בחבל.

הלכה ג' מתני' "מדה בחבל אם חסר אם יתר" – ביטל אם חסר אם יתר מדה בחבל.

"הן חסר הן יתר מדה בחבל" – ביטל מידה בחבל את הן חסר הן יתר; בדברי בן ננס.

"בסימניו במצוריו", פחת משתות – הגיעו, עד שתות – ינפה.

גמרא תני רבי חייה: המוכר עבד לחבירו, נמצא גנב או קוביוסמוס – הגיעו. נמצא ליסמים או מוכתב למלכות – לא הגיעו.

רבי הונא אמר: השתות עצמו מנפה.

הלכה ד' מתני' האומר לחבירו: "חצי שדה אני מוכר לך" – משמנין ביניהן, נוטל חצי שדה.

"הציייה בדרום אני מוכר לך" – משמנין, ונוטל הציייה בדרום.

והוא מקבל עליו מקום הגדר, והחריץ, ובין חריץ.

וכמה הוא חריץ? ששה טפחים. ובין חריץ? שלשה.

גמרא תני: האומר לחבירו: "חצי שדה אני מוכר לך, ופלוגי מקיפה, ופלוגי מקיפה, וחצי פלוגי מקיפה" – רב הונא ורב יהודה ורבי ירמיה. חד אמר: נותן לו כמין פגדור.

וחד אמר: נותן לו כמין מטלית. וחד אמר: נותן לו כמין פסיקא.

הדרן עלף פרק האומר לחבירו

[דף כ"א ע"ב]

פרק שמיני

הלכה א' מתני' יש נזחלין ומנחילין. נזחלין ולא מנחילין. מנחילין ולא נזחלין. לא נזחלין ולא מנחילין.

אילו נזחלין ומנחילין: האב את הבנים, והבנים את האב, ואחין מן האב – נזחלין ומנחילין.

האיש את אמו, והאיש את אשתו, ובני אחיות – נזחלין ולא מנחילין.

האשה את בנה, והאשה את בעלה, ואחי האם – מנחילין ולא נזחלין.

והאחין מן האם – לא נזחלין ולא מנחילין.

סדר נחלות כך הוא: איש כי ימות וכן אין לו, והעברתם את נחלתו לבתו (במדבר כו, ו). הבן – קודם לבת, וכל יוצאי יריכו של בן – קודמין לבת.

הבת – קודמת לאחיו, וכל יוצאי יריכו של בת – קודמין לאחיו.

האחין – קודמין לאחי האב, כל יוצאי יריכו של אחין – קודמין לאחי האב.

זה תפלל: כל הקודם בנחלה – יוצאי יריכו קודמין.

והאב קודם לכל יוצאי יריכו.

גמרא פתיב: איש כי ימות וכן אין לו, והעברתם את נחלתו לבתו. תני רבי ישמעאל: שינה הפתוב נחלה זאת מכל נחלות שבתורה. שבכולן פתוב: ונתתם, וכאן פתוב: והעברתם. עיבור הדין הוא שתהא הפת יורשת.

חכמי העכו"ם אומרים: בן ובת שוין באחת. דאינון דרשי: וכן אין לו, הא אם יש לו – שניהן שוין.

התיבון: והכתיב: ואם אין לו בת, הא אם יש לו – שניהן שוין! ואתון מודין דליתי בר, אף תבא לייתי בר.

הצדוקין אומרים: בת הבן והבת – שניהן שוין. דאינון דרשי: מה בת בנו הבאה מבית בני – יורשתני, בתי הבאה מביתו – אינו דין שתירשני! אמרו להן: לא! אם אמרתם בבת הבן – שאינה באה אלא מבית האחים,

[דף כ"ב ע"א]

תאמרו בבית – שאינה באה אלא מבית הזקן? תלמוד לומר (במדבר לו): וכל בת ירשת נחלה ממטות וגו'. וכי היאך איפשר לבת לירש שני מטות? אלא תיפתר: אביה משכנת זה, ואמה משכנת אחר.

עד בידון בן את האב. האב את הבן? מה אם הבן שאינו בא אלא מבית האב – הרי הוא יורשו, האב שאין הבן בא אלא מביתו – אינו דין שיורשו? אמר קרא (במדבר כז, יא): קרוב – קרוב קודם.

עד בידון בת. בן? מה אם הבת שהורעתה כוחה בנכסי האב – ייפיתה כוחה בנכסי האם. בן שייפיתה כוחו בנכסי האב – אינו דין שייפפה כוחו בנכסי האם! נמצאת, הבת – למידה מן הכתוב, והבן – מקל וחומר.

בן קודם לבת? רבי שמעון בן לעזר אומר משום רבי זכריה בן המקצב: כך היה רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: אחד הבן ואחד הבת – שווין במטה האם!

רבי מלוד בשם רבי יהושע בן לוי: הלכה כרבי זכריה.

רבי ינאי קפודקניא הנה ליה עובדא, ויהו דיינין: רב הונא, ורבי יהודה בן פזי, ורב אחא. אמר לון רבי אחא: אחינו שפחוצה לארץ – תדיומות הן, והן מועין את ההלכה! ועוד, דאינון סמכין על הדא דרבי מלוד בשם רבי יהושע בן לוי, ולית הוא בן.

רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: אין הלכה כרבי זכריה.

רבי בא ברביה דרבי חיה בשם רבי יוחנן: אין הלכה כרבי זכריה בן המקצב.

רבי לעזר אבוי דרבי יצחק בר נחמן בשם רבי הושעיה: אין הלכה כרבי זכריה.

רב ינאי ורבי יוחנן הווין יתבין, עאל רבי יודן נשייא ושאלי: וכל בת ירשת נחלה ממטות, מהו? אמר ליה: מקיש מטת האב למטה האם. מה מטת האב – אין לבת במקום הבן, אף מטת האם – אין לבת במקום בן.

אז הילול! מה מטת האם – יש לבת במקום בן, אף מטת האב – יש לבת במקום בן.

אמר ליה רבי יוחנן: איתא מן תמן, לית אהן גוברא בעי מישמע מילה דאורייתא.

והאיש את אמו, והאיש את אשתו. לא הוא האיש את אמו, הוא האיש את אשתו?

רבי יצחק בעי מימר פנסטה ולא אשפה. ומר הדא הילכתא תיגיתא: בן – אין לי אלא בן. בן בת מניין? תלמוד לומר: בן – מפל מקום.

בת, אין לי אלא בת. בן בת, בת בן, בת בת, בן בן, מניין? תלמוד לומר: בת – מפל מקום.

אחים, אין לי אלא אחים. בני אחים, בנות אחים, בני בנות אחים מניין? תלמוד לומר: לשאירו תקרוב – מפל מקום!

[דף כ"ב ע"ב]

הלכה ב' מתני' בנות צלפחד נטלו שלשה חלקים בנחלה: חלק אביהן שהיה מיוצאי מצרים, וחלקו עם אחיו בנכסי חפר, ושהיה בכור נטל שני חלקים.

גמרא בנות צלפחד אמרו לפני משה רבינו: אם אנו בנות צלפחד – נירש את אבינו. אם אין בנות צלפחד – תתייבם אמינו!

מיד, ויקרב משה את משפטן לפני ה' (במדבר כו, ה). אמר לו הקדוש ברוך הוא: בן בנות צלפחד דוברות, תן להן אחיות נחלה, תן להן בקרקעות, תן להן במשטמלין. תן להן חלק אביהן בתוך אחי אביהן.

רבי יאשיה אמר: ליוצאי מצרים נתחלקה הארץ. דכתיב (במדבר כו, נה): לשמות ממות אבתם. ואם בן, מה תלמוד לומר לאלה? אלא, מפני הנשים ומפני הקטנים.

רבי יוחנן אמר: לבאי הארץ נתחלקה הארץ, שנאמר (שם, נג) לאלה תחלק. אם בן מה תלמוד לומר: לשמות ממות אבותיו? משונה נחלה זו מפל נחלות שבועולם. שכל נחלות שבועולם – חיים יורשין מתים, וכא – מתים יורשין חיים.

תני: רבי יהושע בן קרחה אומר: ליוצאי מצרים ולעומדים בערבות מואב, נתחלקה הארץ.

ביצד? מי שהיה מיוצאי מצרים ומעומדים בערבות מואב – נטל שני חלקים.

מיוצאי מצרים ולא מעומדים בערבות מואב, מעומדים בערבות מואב ולא מיוצאי מצרים – נטל חלק אחד.

בנות צלפחד – נטלו חמישה חלקים. חלקן עם יוצאי מצרים. וחלקן עם העומדים בערבות מואב. ושהיה בכור – נטלו שני חלקים. וחלק אביהן בתוך אחי אביהן.

אמר רבי יוסי: מתניתא לא אמרה כן, אלא, נתן תמן להם אחות נחלה בתוך אחי אביהם. הך היא דכתיב (יהושע יז, ה): ויפלו חבלי מנשה עשרה.

יהושע וכלב – נטלו שלשה חלקים. חלקן עם יוצאי מצרים, וחלקן עם העומדים בערבות מואב, ונטלו חלק מרגלים. הך היא דכתיב (במדבר יד, לח): ויהושע בן נון וכלב בן יפנה היו מן האנשים וגו'.

אבל חלק מתלוננים ועדת קרח – נפל לאמצע. ובניהם, בזכות אבי אביהן ואמותיהן. הך היא דכתיב (במדבר כו): ובני קרח לא מתו.

רבי, מושל, משל למה הדבר דומה? לשני אחים שותפין שיצאו ממצרים, לזה תשעה בנים, ולזה בן אחד, וירשו בית עשרת בורין, כל אחד ואחד נוטל לתד. ההזירים לאבותיהן וחלקום, נמצא, בן זה נוטל מחצה, ובני זה נוטלין מחצה.

רבי דוסתאי בן יהודה מושל, משל למה הדבר דומה? לשני אחים כהנים שותפין שהיו עומדין על הגורן, לזה תשעה בנים, ולזה בן אחד, ונטלו בית עשרה קבין. ההזירים לאבותיהן וחלקום, נמצא, בן זה – נוטל מחצה, ובני זה – מחצה.

[דף כ"ג ע"א]

רבי יוחנן מתיב: והבאתי אתכם אל ארץ אבותיכם וגו' (שמות ג, ח). אם מתנה למה ירושה? ואם ירושה למה מתנה? אלא מאחר שנתנה להן לשום מתנה, חזר ונתנה להן לשום ירושה.

אמר רבי הושעיה, כל מקום שנאמר מורשה, לשון דיהא.

התיבון, והפתיב (דברים לג, ד): מורשה קהלת יעקב? אמר: לית דיהא סוגין מיניה, מן דו לעי – היא משבח פולה.

הלכה ג' מתני' אחד הבן ואחד הבת בנחלה, אלא שהבן נוטל פי שנים בניכסי האב, ואינו נוטל פי שנים בניכסי האם.

והפנות ניוזנות מניכסי האב, ואינן ניוזנות מניכסי האם.

גמרא – פתיב (דברים כא, יז): בבל אשר ימצא לו וגו'. ביצד יורש בראוי ככמוחזק? מת אביו בתי אביו אביו – נוטל פי שנים מניכסי אביו, ואין נוטל פי שנים מניכסי אביו אביו. ואם היה אביו בכור, בשם שנטל מניכסי אביו – כך נוטל מניכסי אביו אביו.

ריש לקיש בשם אבא בר דליליה: נאמר משפט לעניין בפילה, ונאמר משפט לעניין פשוטה. מה לעניין פשוטה – את רואה את הבן בילו קיים ליטול פשיטות אביו, אף לעניין בפילה – את רואה את הבן בילו קיים ליטול בפילת אביו.

הלכה ד' מתני' האומר: "איש פלוני בני בכור, לא יטול פי שנים". "איש פלוני בני, לא יירש עם אחיו" – לא אומר כלום, שהתנה על מה שכתוב בתורה.

המחלק נכסיו על פיו, ריבה לאחד ומיעט לאחר, השווה להן את הבכור –

[דף כ"ג ע"ב]

דבריו קיימין. ואם אומר: "משם ירושה" – לא אומר כלום.

כתב בין בתחילה, בין באמצע, בין בסוף: "משום מתנה" – דבריו קיימין.

גמרא רבי לא, השווה את הבכורה לאחיו. אומר לון רבי חגי: ולא קרייא היא: לא יוכל לבכר? אומר רבי לעזר: העבודה! שיכול, אלא שאינו רשאי. אי בן יכיל, משם מתנה.

כתב בין בתחילה בין באמצע בין בסוף משם מתנה, דבריו קיימין. אומר רבי הושעיה: "וינתן לאיש פלוני ירושה שהורשתיו". "יירש איש פלוני מתנה שהורשתיו". "יירש פלוני ירושה שנתתי לו".

"בתבו ותנו שדה פלוני לפלוני", רבי לעזר ורבי שמעון בן יקים אעליו עובדא קומי רבי יוחנן, אומר לון: אם לזכרון דברים – כתבו ותנו. אם לזכותו בכתב – כל עמה מודו שאין אדם מזהב בכתב לאחר מיתה.

שמואל שאל לרב חונה: מתנה שכתוב בה בלשון מכר מהו? אומר ליה: ארבעיה אתרי ריכשי ברקי.

אמר רבי חזקיה: לא אמרין, אלא מיתני ספקון חזירין ומכריבין על תריהון, ודין אזלא בדא, ודין אזלא בדא, ומשתבח לא צייד כלום:

הלכה ה' מתני' האומר: "איש פלוני יירשני", במקום שיש בת. "בתי תירשני", במקום שיש בן – לא אומר פלוס, שהתנה על מה שכתוב בתורה.

רבי יוחנן בן ברוקה אומר: אם אומר על מי שראוי ליורשו – דבריו קיימין. ועל מי שאין ראוי לו ליורשו – אין דבריו קיימין.

[דף כ"ד ע"א]

גמרא אומר רבי יוחנן: לא אומר רבי יוחנן בן ברוקה אלא על בן בין הבנים, ועל בת בין הבנות. בת בין האחין, אה בין הבנות – לא.

אמר רבי יוחנן: הלכה פרבי יוחנן בן ברוקה.

רבי, שאל לרבי נתן בר בא: אומר, אכן שאילה: מאי טעמא דרבי יוחנן בן ברוקה?

רבי זעירא אומר: הן שאילה: מה ראו לומר הלכה פרבי יוחנן בן ברוקה?

אמר ליה: ואת לא שניתה לנו בן? אינן ירתין. ביני מתניתא, אינן יטלון.

אמר לו: ואפילו כמאן דאמר ירתין, כח בית דין מיופה. כמה דתימר תמן: אין אדם מזהב בלשון מתנה. והכא – מזהב! ודכוותה, אין אדם מזהב בלשון ירושה, והכא – מזהב.

תמן תנינן: רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם מתה – יירשנה, שהתנה על מה שכתוב בתורה.

רב ירמיה בשם רב: מפני שהתנה על הכתוב בתורה, והמתנה על הכתוב בתורה – תניין בטל, בתנאי שאינו של ממון, וכא – בתנאי ממון נן קיימין.

מה טעמא דרב? פסוף הוא זכה. אומר רבי יוחנן: הלכה פרבי יוחנן בן ברוקה.

דמר רבי יוחנן: מכרה ונתנה, בדין הוא להיות קיים, ולמה אמרו מכרה בטל? שלא תהא מכרה נכסיה מבגלה, ואומרת: "שלי הן".

[דף כ"ד ע"ב]

רבי יוסטיני הוה ליה עובדא קומי רבנן, וחיובניה. קם קומי ריש לקיש, אומר: זיל חות לניכסד. רבי ירמיה בעא קומי רבי זירא: אומר רב: פסוף הוא זכה בקון.

מסכת בבא מציעא פרק שישי

ו,א אין פוסקין על הפירות עד שיצא השער, אפלו ישנות הולכות מארבע - אין פוסקין על החדשות מארבע, עד שיצא השער לחדש ולישן. יצא שער לאחרים, אף על פי שאין לו - מתר לקרן הימנו. במה דברים אמורים? בזמן שמוצא לקח באותו השער, אבל אם היו לקוטות והולכות מארבע, והוא אינו מוצא לקח, אלא משלשה - הרי זה אינו פוסק עד שיצא השער ללוקט ולמוכר, ופוסק עמו על הגדיש של תבואה, ועל העביט של ענבים, ועל המעטים של זיתים, אף על פי שלא יצא השער. אבל אחרים לא יקיצו על גביו. ופוסק עמו על הזבל באשפות כל ימות השנה, אף על פי שאין לזה - יש לזה.

ו,ב אין פוסקים על הביצים של יוצר, אלא עד שיעשו. אמר רבי יוסי: במה דברים אמורים? באלו העושים בעפר לכן, אבל באלו העושים בעפר שחור, כגון כפר חנניא וחברותיה, כפר שיחין וחברותיה - מתר לקרן. שאף על פי שאין לזה יש לזה. אין פוסקין על החלב ועל הגזין, אלא עד שיעשו. התחיל לחלב - מתר לקרן. התחיל לגז - מתר לקרן. אין פוסקין, לא על האפרוחין ולא על הפרגיות, ולא על הדגים בטבריא, ולא חבילי קש. אבל פוסקין על הביצים, ועל הצפרים, ועל הדגים, שבשאר כל מקומות, ועל חבילי עצים. זה הכלל: כל שיש לו גרן - קוצץ עמו כשער גרן. וכל שאין לו גרן - קוצץ עמו כל שעה שירצה.

ו,ג היו לפניו מאה צאן, ואמר לו: הרי גזיהם של אלו עשויות עליך במאה של זהב - מתר. מליטרא כף וכך - אסור. אם יש לו - מתר לגז ולתן לו. היו לפניו מאה כר, אמר לו: קמה זו עשויה עליך במאה

של זהב - מתר. בכור כף וכך - אסור. ואם יש לו - מתר לקצר ולתן לו. ואמר אדם לחברו: הילך מאתים וזו על מה ששדך עושה, ובלבד שלא יאמר לו מארבע בסלע, מסאתים בסלע, מלוה אדם את אריסיו מארבע בסלע, מסאתים בסלע, במה דברים אמורים? בזמן שלא ירד לתוך שדהו, אבל אם ירד לתוך שדהו - הרי הוא ככל אדם. פוסק אדם עם אריסיו לזרע להוצאה - הרי זה אסור. ולא עוד, אלא אפלו זרע והוסיף בסאתים - לא יוציאם לאמצע לתוך שדהו, עד שיעשה עליו דמים, פסק הימנו חטין, ונתן לו שעורין, שעורין ונתן לו חטין - אסור. לא יאמר לו: הילך מנה וצא קח לך מן השוק, אלא לוקח ונותן לו. ואמר אדם לחברו: הלויני חבית אחת של יין, עד שיבא בני, או עד שאפתח את הדות. היתה לו חבית בתוך הדות, ונפתח הדות ונפלה ונשברה, אף על פי שחייב באחריותה - מתר. והלל אוסר. למה זה דומה? לנותן מעות לחברו לתן לו פרות בגרן, ונגנבו, או אבדו - חייב באחריותן. אם פחתו או הותירו - חייב להעמיד לו.

ו,ד לקח הימנו לגין וחצי לגין, רביעית ושמינית - רשאי שיאמר לו: תן לי מיד בפחות, ואינו חושש משום רבית. כיוצא בו, הלוקח מקח מחברו על מנת לתן לו מכאן ועד שנים עשר חדש, רשאי שיאמר לו: תן לי מיד בפחות, ואינו חושש משום רבית. המוכר יין ושמן לחברו כל ימות השנה - חייב להעמיד לו כדרך שהעמיד בקוטלזין², ולא יהא מוכר את החבית בשלשה שערים, ואם היה מסבב והותיר - מוכר את השאר באיזה מהן שירצה. אגרי-

² שוק למכירת יינות.

¹ לפעוקן

מִמּוֹן³ הָיָה בִּירוּשָׁלַיִם, וְלֹא הָיוּ מִכּוֹנִים עַל הַשְּׁעָרִים, אֲלָא עַל הַמְּדוֹת, כְּשֶׁהָיְתָה חֲבִית נִמְכָּרָה בִּירוּשָׁלַיִם בְּשִׁלְשָׁה שְׁעָרִים, פִּיהָ שׁוּלְיָהּ וְאַמְצָעָהּ.

וְהָאֹמֶר אָדָם לַחֲבֵרוֹ: יֵלֶךְ חֲמֹרֵי עֶמֶק הַיּוֹם, וְשִׁלְךְ עִמִּי לְמַחֵר. תַּחֲרֹשׁ פְּרָתִי עִמָּךְ הַיּוֹם וְשִׁלְךְ עִמִּי לְמַחֵר. אֲבָל לֹא יֹאמֶר לוֹ: חֲמֹרֵי עֶמֶק הַיּוֹם לְמִזְרַח וְשִׁלְךְ עִמִּי לְמַחֵר בַּמַּעֲרָב, תַּחֲרֹשׁ פְּרָתִי עִמָּךְ הַיּוֹם בַּמִּזְרַח וְשִׁלְךְ עִמִּי לְמַחֵר בַּמַּעֲרָב, וְאִם הָיָה שָׂכָר שָׁוָה – הָרִי זֶה מִתָּר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל יָמֵי הַגָּרִיד אֶחָד, וְכָל יָמֵי הַרְבִּיעִיָּה אֶחָד. הָאוֹמֵר לְפֹעֵל: 'הֵילֶךְ מִנָּה זֶה, וְיֵהָא בִּידֶךְ שֶׁתַּעֲשֶׂה עִמִּי בַּפְעֻלָּה בְּגֵרֶן מְדִינַת לְיוֹם', וְהָיָה יָפָה סֹלַע בְּיוֹם – מִתָּר. הַנּוֹתֵן מַעוֹת לַחֲבֵרוֹ לִתֵּן לוֹ פְּרוֹת בְּגֵרֶן – חַיִּב לְהַעֲמִיד לוֹ בִּשְׁעַר בִּינוּנִי. וְאִיזָה שְׁעַר בִּינוּנִי? הַיּוֹלֵכֹת מִשְׁמוֹנָה וְתִשְׁעָה וּמַעֲשָׂרָה – נּוֹתֵן לוֹ מַתְשָׁעָה. בִּשְׁעַר הַזּוֹל – נּוֹתֵן לוֹ בִּשְׁעַר הַזּוֹל. בִּשְׁעַר הַיָּקָר – נּוֹתֵן לוֹ בִּשְׁעַר הַיָּקָר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לְעוֹלָם נּוֹתֵן לוֹ כְּשֶׁעַר הַזּוֹל. לֹא יֹאמֶר לוֹ: 'תֵּן לִי כְּשֶׁעַר הַזּוֹל', אֲלָא אוֹמֵר לוֹ: 'תֵּן לִי מַעוֹתִי שְׁלֹקָה אֲנִי בָּהֶן כְּשֶׁעַר הַזּוֹל'. בְּמָה דְּבָרִים אֲמֹרִים? בְּזִמָּן שֶׁמוֹצֵא לָקַח בְּכָל מַעוֹת שֶׁנָּתַן לוֹ, אֲבָל אֵינוֹ מוֹצֵא לָקַח אֲלָא כּוֹר אֶחָד בְּסֹלַע – נּוֹתֵן לוֹ כּוֹר אֶחָד בְּסֹלַע, וְהַשָּׂאָר נּוֹתֵן לוֹ כְּשֶׁעַר בִּינוּנִי.

וְרַבִּי נַחֲמִיָּה וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב פּוֹטְרִין בְּלִבְלָר, וּפְטְרוּ אֶת הַמְּלָוָה מִלְּלִקוֹת מִפְּנֵי שֶׁהָיָה בִּיקוּם עֲשָׂה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בּוֹא וּרְאֵה כַּמָּה סְמוּיּוֹת עֵינֵיהֶם שֶׁל מַלְוֵי רַבִּית. אָדָם קוֹרֵא לַחֲבֵרוֹ "עוֹבֵד כּוֹכָבִים וּמַגְלָה עֲרִיּוֹת וְשׁוֹפֵף דִּמִּים" – מִבְּקֵשׁ שִׁפּוֹל עִמּוֹ לַחַיִּים, וְהֵלָה מְבִיא אֶת הַלִּבְלָר, וְאֵת הַקְּלָמוֹס, וְאֵת הַדִּיר, וְאֵת הַשֶּׁטֶר וְאֵת

הַעֲדִים, וְאוֹמֵר: בּוֹאוּ וְכַתְּבוּ עָלַי שְׂאִין לוֹ חֶלֶק בְּמִי שֶׁפּוֹקֵד עַל הַרְבִּית, וְכוֹתֵב וּמַעֲלָה בַּעֲרֹכָאִים, וְכֹפֵר בְּמִי שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם, הָאֵל לְמַדָּתָּ, שְׁמַלּוֹי בְּרַבִּית כּוֹפְרִין בַּעֲקָר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִעֶזֶר אוֹמֵר: יִתֵּר עַל מָה שֶׁמְרוּיָחִין – הֵן מִתַּחֲבִיבִין, שֶׁהֵן עוֹשִׂין אֶת הַתּוֹרָה פְּלִסְטָר, וְאֵת מֹשֶׁה טָפַשׁ, וְאוֹמְרִין: אֵילּוּ הָיָה מֹשֶׁה יוֹדֵעַ שֶׁכָּךְ אָנוּ מְרוּיָחִין – לֹא הָיָה כּוֹתֵבוֹ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: קֶשֶׁה רַבִּית, שְׂאָף שְׂאֵלֶת שְׁלוֹם רַבִּית. כִּיצַד? וְהוּא שְׂאֵל שְׂאֵל בְּשִׁלּוּמוֹ מִמִּי, עַד שִׁלּוּהָ הִימָנוּ, הַקָּדִים לוֹ שְׂאֵלֶת שְׁלוֹם, הָיָה אָף שְׂאֵלֶת שְׁלוֹם – רַבִּית.

רַבִּי שְׁמַעֲיָה אוֹמֵר: כָּל שֵׁישׁ לוֹ מַעוֹת וְאֵין מְלֻוָּה אוֹתָן בְּרַבִּית, עָלָיו הַכְּתוּב אוֹמֵר (תְּהִלִּים טו, ה'): "כִּסְפוֹ לֹא נָתַן בְּנִשְׁךְ עוֹשֶׂה אֵלֶּה לֹא יִמוּט לְעוֹלָם", הָאֵל לְמַדָּתָּ, שְׁמַלּוֹי רַבִּית מִתְמוֹטְטִין וְהוֹלְכִים מִן הָעוֹלָם. מִטְּמוּט זֶה אֵינִי יוֹדֵעַ מָה הוּא, כְּעִנְיָן שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי כד, יא): "הֵצֵל לָקַחִים לְמוֹת" וְגו'.

מִסֻּכַּת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק שְׁבִיעִי

ז,א הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֲלִים, בֵּין שֶׁהִטְעוֹ אֶת בַּעַל הַבַּיִת וּבֵין שֶׁבַעַל הַבַּיִת הִטְעָה אוֹתָן – אֵין לָהֶם זֶה עַל זֶה אֲלָא תַרְעוּמוֹת. בְּמָה דְּבָרִים אֲמֹרִים? בְּזִמָּן שֶׁלֹּא הִלְכוּ, אֲבָל שָׂכָר הַחֲמֹרִין וְהַלְכוּף וְלֹא מִצָּאוּ; שָׂכָר אֶת הַפּוֹעֲלִים וְהִלְכוּ וּמִצָּאוּ אֶת הַשָּׂדֶה כְּשֶׁהָיָה לָחָה – נּוֹתֵן לָהֶם שְׂכָרָם מִשְׁלָם, שְׂאֵינוֹ דּוֹמָה הָעוֹשֶׂה מְלָאכָה לְיוֹשֵׁב בֵּטֶל, וְאֵינוֹ דּוֹמָה הַבָּא טַעוֹן לְבֹא רִיקָן. בְּמָה דְּבָרִים אֲמֹרִים? בְּזִמָּן שֶׁלֹּא הִתְחִילוּ, אֲבָל אִם הִתְחִילוּ – הָרִי אֵלּוֹ שְׁמִין לָהֶם. כִּיצַד? קִבְּלוּ הִימָנוּ קָמָה לְקַצֵּר בִּשְׁתֵּי סֻלְעִים, קִצֵּר חֲצִיָּה וְהִנִּיחַ חֲצִיָּה. טְלִית לְאַרְגַּב בִּשְׁתֵּי סֻלְעִים, אֲרַג חֲצִיָּה וְהִנִּיחַ חֲצִיָּה – הָרִי אֵלּוֹ שְׁמִין לוֹ, אִם הָיָה מָה שֶׁעָשָׂה יָפָה שֶׁשָּׂה דִּיגְרִין – נּוֹתֵן לוֹ סֹלַע, אוֹ יִגְמֹר מְלֹאכְתּוֹ. וְאִם הָיָה יָפָה סֹלַע – נּוֹתֵן לוֹ סֹלַע. רַבִּי דּוֹסָא אוֹמֵר: שְׁמִין עַל מָה שֶׁעָתִיד לְהַעֲשׂוֹת, אִם הָיָה מָה

³ יש כמה שגורסות כאן כמילה אחת: איגראנאמין או אנדרמין – ופירושו: הממונים להלקות את מעוותי המדות.

שעתיד להעשות יפה חמשה דינרין - נותנין לו שקל, או יגמר מלאכתו. ואם היה יפה שקל - נותנין לו שקל. במה דברים אמורים? בדבר שאינו אבוד, אבל דבר האבוד - שוכר עליהן או מטען. כיצד? אומר לו סלע פסקתי לך, הריני נותן לך שתיים, הלך ושוכר ממקום אחר - בא ונוטל מזה ונותן לזה. במה דברים אמורים? בזמן שפוסק עליו במקום שאינו מוצא לשכר, אבל ראה חמרין מממששין ובאין, ואמר לו צא ושכור לך אחד מאלו - אין לו עליו אלא תרעמת.

זב השוכר את הספינה ופרקה עליו באמצע הנמל - אין לו עליו אלא תרעמת. השוכר את הפועל ומת לו מת, או שאחזתו חמה - הרי אלו שמיין לו. כיצד שמיין לו? אם היה שכיר חדש - נותנים לו לפי שכירותו. קבלן - נותנים לו לפי קבלנותו. השוכר את הפועל להביא שליחות ממקום למקום, והלך ולא הביא - נותן לו שכרו משלם. השוכר את הפועל להביא קנים ודוקרנים לכרם, והלך ולא הביא - נותן לו שכרו משלם. השוכר את הפועל להביא ענבים ותפוחים ודרמסקנות לחולה, והלך ומצאו שמת, או שהבריא, לא יאמר לו: 'טול מה שהבאת בשכרך!', אלא נותן לו שכרו משלם.

זג השוכר את הפועל לחרש - לא יאמר לו: בא ונכש. לנכש - לא יאמר לו: בא וחרוש. לחרש בשדה זו - לא יאמר לו: בא וחרוש בשדה אחרת. לנכש בשדה זו - לא יאמר לו: בא ונכש בשדה אחרת. שכרו לנכש וגמר את שדהו - לא יאמר לו: בא ועדר שתי גפנים. שכרו לעדר וגמר את שדהו - לא יאמר לו: בא ונכש את שתי גפנים. גמר בחרישו היום - לא יאמר לו: בא וחרוש בשדה אחרת, שיאמר לו: פרנס לי מלאכה מתוך שלך או תן לי שכרי במה

שעשיתי. גמר נכוש בחצות היום - לא יאמר לו: בא ונכש בשדה אחרת, שיאמר לו פרנס לי מלאכה [מתוךך] שלך או תן לי שכרי במה שעשיתי, וכן הוא שגמר חרישו בחצי היום - לא יאמר לו: הריני חורש בשדה פלוני. גמר את נכושו בחצי היום - לא יאמר לו: הריני מנכש עמך בשדה פלוני, ואם התנה עליה מתחלה על מנת כן - הרי זה מתר. רשאי בעל הבית לשנותו למלאכה קלה, אבל לא למלאכה חמורה. הא כיצד? שכרו לנכש בשדהו, וגמר את שדהו, אומר לו מדעתו: בא ועדר שתי גפנים. שכרו לעדר, וגמר את שדהו, אומר לו על כרחו: בא ונכש שתי גפנים.

זד השוכר את הפועלים לעשות בתוך שלו, וטעו ועשו בתוך של חברו - הוא נותן להם שכרן משלם, וחוזר ונוטל מבעל הבית מה שההגנו אותו. הראם בתוך שלו, והלכו ועשו בתוך של חברו, הוא אין נותן להם כלום, והן הולכין ונוטלים מבעל הבית, מה שההגנו אותו.

זה השוכר את החמור והבריקה או נשתתה - אינו חייב להעמיד לו חמור. מתה או שנטלתה אנגריא - חייב להעמיד לו חמור. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אם בדרך הליכתה נטלה - אינו חייב להעמיד לו חמור. אם שלא בדרך הליכתה נטלה - חייב להעמיד לו חמור. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: האומר לחברו שכור לי חמור וארכב עליה מכאן ועד מקום פלוני והבריקה או נשתתה - חייב להעמיד לו חמור. השוכר את הפועל ונודמנה לו אנגריא, לא יאמר: הרי זה לפניך! אלא נותן שכרו במה שעשה. המשכיר בהמה לחברו - לא ישנה לו את הבהמה. השכיר לו חמור - לא ישיבנו על הפרד. פרד - לא ישיבנו על הסוס. סוס - לא ישיבנו בקרון.

זו השוכר את החמור להביא לתך חטין והביא ששה עשר שעורין - פטור. אם הוסיף על משאו - חייב. וכמה יוסיף על

4 פרי הבא מעיר דמשק ונקרא על שמה.

לך, והוא אומר: שתיים אמרת לי, כל זמן שאצל אמן - בעל הבית צריך להביא ראיה. אצל בעל הבית ובתוך זמנו - אמן צריך להביא ראיה. אחר זמנו - גרדי נשבע ונוטל.

ז, הנותן כליו לאמן לעשות לו ונגמרה מלאכתו, ונגנב או שאבד עד שלא נתקבל שכרו - הרי הוא כנושא שכר. משנתקבל שכרו - הרי הוא כשומר חנם. אימתי? בזמן שתבעו ואמר לו: בא וטול את שלך. לא תבעו ולא אמר לו: בא וטול את שלך, אף על פי שמתקבל שכרו - הרי הוא כנושא שכר. האומר לחברו: השאילני ואשאילך, שמור לי ואשמר לך - הרי הוא כשומר חנם, ואינו עליו כנושא שכר. אבא שאול אומר: מתר אדם להשכיר משכונו של עני בפחות, ושל עשיר - אין רשאי ליגע בו.

מסכת בבא מציעא פרק שמיני

ח, הא שוכר את הפועל לשמור לו את הפרה, לשמר לו את התינוק - אין נותן לו שכרו של שבת. לפיכך - אין אחריותו עליו בשבת. ואם היה שכיר שבת, שכיר חדש, שכיר שנה, שכיר שבוע - נותן לו שכרו של שבת, לפיכך אחריותו עליו בשבת. ואם היה שכיר שבת - לא יאמר לו: תן לי שכרי של שבת, אלא אומר לו: תן לי שכרי של עשרה ימים.

חב, אין הפועל רשאי לעשות מלאכתו בלילה ולהשכיר את עצמו ביום, לחרש בפרתו ערבית ולהשפירה שחרית, לא יהא מרעב ומסגף את עצמו ומאכיל מזונותיו מפני גזל מלאכתו של בעל הבית. רשאין פועלין לאכל פתן בציר כדי שיאכלו ענבים הרבה. ורשאי בעל הבית להשקותו יין, כדי שלא יאכלו ענבים הרבה, רשאי בעל הבית להרעב ולסגף את פרתו, כדי שתאכל הרבה בשעה שדשה. ורשאי השוכר להאכילה פקיעין עמיר כדי שלא תאכל הרבה בשעה שדשה.

משאו ויהא חייב? סומכוס אומר משום רבי מאיר: קב לכתף, שלשה סאין לעגלה וספינה לפי מה שהיא. השוכר את החמור להרכיב איש - לא ירכיב אשה. אשה - מרכיב איש. להרכיב אשה - מרכיב אשה עליה, בין מעברת בין מיניקה. השוכר את החמור לרכב עליה - בעל הבית נותן כסותו ומזונותיו וכל כלי תשמישו. יתר על כן - חמר מעכב על ידו. חמר נותן שעורים ותבן ומזונותיו עד שמגיע ללינה, יתר על כן - בעל הבית מעכב על ידו. השוכר את החמור וטענו דברים האסורים, נטלם ממנו חרמין או מוכסין - חייב, ואם הודיעו שהוא מוכס בדרך המוכסין - פטור.

ז, שירא שהיתה במדבר, ונפל עליה גיס וטרפה - מחשבין לפי קומן ואין מחשבין לפי נפשות. ואם שלחו תיר לפנייהם - אף מחשבין לפי נפשות, ואין משנין ממנהג הולכי שירא. ספינה שהיתה באה בים, ועמד עליה נחשול והקלו ממשהא - מחשבין לפי משאוי ואין מחשבין לפי נפשות, ואין הספנין משנין ממנהג הולכי שירא. המשכיר לחברו ספינה או קרון - מחשבין לפי משאוי ולפי נפשות, ואין מחשבין לפי קרון.

זח, גרדי שהניח גר בצד הבגד ודלק - חייב לשלם, מפני שהוא כנושא שכר. נפלה עליו מפלת, עד שלא נגמר מלאכתו - חייב. משנגמרה מלאכתו, אם הודיע לבעליו - פטור. ואם לאו - חייב. גמרו ונגנב או אבד, אם הודיע בו לבעליו - פטור. ואם לאו - חייב.

זט, אמר לו: 'חלוק אמרתי לך'. והוא אומר: 'טלית אמרת לי' - על בעל הבית להביא ראיה. רבי יהודה אומר: אם היה עושה אצל בעל הבית - יקבל בעל הבית את שלו. אצל אמן ובעל הבית נכנס ויוצא עליו - יקבל בעל הבית את שלו. אצל אמן ואין בעל הבית נכנס ויוצא עליו - אמן צריך להביא ראיה. אמר לו: סלע אמרתי

חג, חמור וגמל אוכלין ממשאוי שעל גבן בדרך הליכתן, ובלבד שלא יטול בידו ויאכילם. ה"ה משמר ארבעה וחמשה מקשאות - לא יהא ממלא כרסו מאחת מהן, אלא אוכל מכל אחת ואחת לפי חשבון. רבי יוסי בן רבי יהודה אומר: מה "דיש" מיוחד, דבר שעושה בידיו וברגליו ובגופו, יצא עושה בידיו אבל לא ברגליו, ברגליו אבל לא בגופו. מה "דיש" מיוחד, דבר שלא נגמרה מלאכתו, יצא הלש והמקטף והאופה שנגמרה מלאכתו. מה "דיש" מיוחד, דבר שגדוליו מן הארץ, יצא החולב והמחבץ והמגבן, דבר שאין גדוליו מן הארץ. מה "דיש" מיוחד דבר התלוש מן הקרקע, יצא המנכש בשום ובבצלים - דבר המחבר בקרקע. מה "דיש" מיוחד, דבר שלא נגמרה מלאכתו למעשרות, יצא הבודל בתמרים ובגורגרות, דבר שנגמרה מלאכתו למעשרות, כל שאינו כיוצא בו בא לעונת המעשרות, אסור אחר גרם לו. שָׁכְרוּ סֵתָם - פודה ומאכיל, מעשר ומאכיל, ואם קצץ עמו - הרי זה אינו אוכל. כל שהוא כיוצא בו אינו בא לעונת המעשרות - הותר אחר גרם לו. שָׁכְרוּ סֵתָם - הרי זה אינו אוכל, ואם קצץ עמו - הרי זה אוכל.

ח,ד אוכל פועל עד שלא יתחיל במלאכה אשכול אפלו בדינר, וקשות אפלו בדינר, וכותבת אפלו בטריסית, משום רבי אלעזר חסמא אומר: לא יאכל פועל יתר על שָׁכְרוּ, וחכמים מתירין.

ח,ה האוכל מן התורה - לא יקלף בתאנים ולא ימצץ בענבים. העושה בכל גופו - אוכל בכל שעה שירצה. רבי יהודה אומר: אינו אוכל אלא בשעה שפורק, ובשעה שטוען, מפני גזל מלאכתו של בעל הבית.

ח,ו המרכס⁵ בתבואה אינו משום "כל תחסם", אבל מפני מראית העין מביא קרצטלין ותולה בפיה. ישראל הדש בפרתו של עובד כוכבים - עובר משום "כל תחסם". ועובד כוכבים הדש בפרתו של ישראל - אינו עובר משום "כל תחסם". דש תרומה ומעשר - עובר משום "כל תחסם". כיצד הוא עושה? מביא קפירות ותולה בצנארי בהמה ונותן לו לתוכה חלין מאותו המין. החוסם את הפרה - לא יפחות לה מששת קבין. החוסם את הפרה, והמזוג את הפרה - פטור, אין לו שהוא חיב, אלא הנהוג והמנהיג בלבד. אימת אמרו שומר חנם נשבע ויוצא? בזמן ששמר בדרך השומרין, נעל כראוי נתנו במקטורין לאחריו בפנדתו ופיה למעלה, בשדה ובמגדל ונעל בפניו ואבד - הרי זה נשבע ויוצא. אם יש עדים שעשה כן - פטור מן השבועה. נעל שלא כראוי, קשר שלא כראוי, נתנו במקטורין והפשילו לפניו בפנדתו ופיה למטה, נתנו בפרפונדתו, או שנתנו בראש גגו ונגנב או שאבד - חיב. נתנו במקום שנתן את שלו, אם ראוי לשמירה - פטור. ואם לאו - חיב. איזהו שוכר? שָׁכְרָה מִמֶּנּוּ בַּהֲמָה, שָׁכְרָה מִמֶּנּוּ בָּלִים, איזה הוא נושא שָׁכְרָה? שָׁכְרוּ לְשֹׁמֵר לוֹ אֶת הַבְּהֵמָה, שָׁכְרוּ לְשֹׁמֵר לוֹ אֶת הַכֹּלִים, וְהִלְכָה לְמָקוֹם גְּדוּדֵי חֵיה וְלִיסְטִים, טרפתה חיה או שנטלוה לסטים - הרי זה אנס. הוליקה למקום גדודי חיה וליסטים, טרפתה חיה או שנטלוה לסטים - אין זה אנס. מתה בדרךכה - הרי זה אנס. סגפה ומתה - אין זה אנס. עלתה לראשי הצוקין ונפלה - הרי זה אנס. העלה לראשי הצוקין ונפלה - אינו אנס. אלו הן אונסין

⁵ שורים שעורים במים ומייבשים אותן בתנור

והפרשות דשות עליו כדי להסיר קליפתן.

⁶ כל

⁷ היינו הישראל אינו עובר...

ששומר שִׁכָּר פֶּטוּר בִּהְיוֹן כְּגוֹן שֶׁהוּא אוֹמֵר (א"י א, טו): "וּתְפַל שָׁבָא וּתְקַחֶם" וגו'. זָאב אֶחָד - אֵינוֹ אֲנֵס. שְׁנֵי זָאבִים - אֲנֵס. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בִּשְׁעַת מַשְׁלַחַת זָאבִים - אֵף זָאב אֶחָד אֲנֵס. גִּנְבֵּי אֶחָד - אֵין אֲנֵס. שְׁנֵי גִנְבִּים - אֲנֵס. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הָיָה מִזֵּין - אֵף גִּנְבֵּי אֶחָד אֲנֵס. רוּעָה שֶׁהָיָה סוֹמֵא וְכָא זָאב וְטָרֶף, אָרִי וְדָרֶס - פֶּטוּר. הַנִּיחַ מִקְלוֹ וּתְרַמִּילוֹ עָלֶיהָ - חֵיב. רָעָה שֶׁהִנִּיחַ צֹאנוֹ וְנִכְנַס לַעִיר, וְכָאוּ לִסְטִים וְנִטְלוּם, רוֹאֵין אוֹתוֹ כְּאִלוֹ הוּא שֵׁם, אִם יָכוֹל לְהַצִּיל - חֵיב. וְאִם לֹא - פֶּטוּר.

ח,ז מִתְּנָה שוֹמֵר חֲנָם לִהְיוֹת כְּשׁוֹאֵל, וְהַשׁוֹאֵל לִהְיוֹת כְּשׁוֹמֵר חֲנָם, וְהַשׁוֹאֵל לִהְיוֹת כְּנוֹשֵׂא שִׁכָּר, וְהַשׁוֹכֵר כְּנוֹשֵׂא שִׁכָּר, וְהַשׁוֹכֵר לִהְיוֹת כְּשׁוֹאֵל. הַשׁוֹאֵל אֶת הַפֶּרָה וְכָא וְהָעֲמִידָה עַל אֲבוֹס בַּעֲלֶיהָ, וְנִגְנְבָה אוֹ אֲבָדָה, אִם הוֹדִיעַ בָּהּ לְבָעָלִים - פֶּטוּר. וְאִם לֹא - חֵיב.

ח,ח הַשׁוֹאֵל אֶת הַפֶּרָה, וְשָׂאֵל בַּעֲלָה עִמָּה. הַשׁוֹכֵר אֶת הַפֶּרָה וְשִׁכָּר בַּעֲלָה עִמָּה, שָׂאֵלָה וְשָׂאֵל בַּעֲלָה, שִׁכָּרָה וְשִׁכָּר בַּעֲלָה, שָׂאֵלָה וְשִׁכָּר בַּעֲלָה, שִׁכָּרָה וְשָׂאֵל בַּעֲלָה וּמִתָּה אוֹ נִשְׁבְּרָה, אֵף עַל פִּי שֶׁהַבָּעִלִּים עוֹמְדִין וְחוֹרְשִׁין בְּמָקוֹם אַחֵר, נִפְלָה וּמִתָּה - פֶּטוּר, שֶׁנֶּאֱמָר (שְׁמוֹת כב, יא): "אִם בַּעֲלִיו עִמּוֹ לֹא יִשְׁלֹם". שָׂאֵלָה וְאַחֵר כֶּף שָׂאֵל בַּעֲלֶיהָ, שִׁכָּרָה וְאַחֵר כֶּף שִׁכָּר בַּעֲלֶיהָ, שָׂאֵלָה וְאַחֵר כֶּף שִׁכָּר בַּעֲלֶיהָ, שִׁכָּרָה וְאַחֵר כֶּף שָׂאֵל בַּעֲלֶיהָ וּמִתָּה אוֹ נִשְׁבְּרָה, אֵף עַל פִּי שֶׁהַבָּעִלִּים עוֹמְדִין וְחוֹרְשִׁים עַל גִּבָּהּ, וְנִפְלָה וּמִתָּה - חֵיב, שֶׁנֶּאֱמָר (שְׁמוֹת כב, יא): "בַּעֲלִיו אֵין עִמּוֹ שְׁלֹם יִשְׁלֹם". הָרִי הִיא מִשְׁאֲלַת לֶף הַיּוֹם שֶׁתִּשְׁמַר לִי חֲבֵרְתָּהּ לְמַחֵר, הָרִי חֲבֵרְתָּהּ מִשְׁאֲלַת לֶף הַיּוֹם שֶׁתִּשְׁמַרְנָה לִי לְמַחֵר, מִשְׁאֲלַת לֶף עַד חֲצוֹת שֶׁתִּשְׁמַרְנָה לִי מִחֲצוֹת וּלְמַעֲלָה, הָרִי הִיא מִשְׁאֲלַת לֶף עַד חֲצוֹת שֶׁתִּשְׁמַר לִי חֲבֵרְתָּהּ מִחֲצוֹת וּלְמַעֲלָה, הָרִי חֲבֵרְתָּהּ מִשְׁאֲלַת לֶף עַד חֲצוֹת שֶׁתִּשְׁמַרְנָה לִי מִחֲצוֹת, הָרִי הִיא מִשְׁאֲלַת לֶף מִחֲצוֹת וּלְמַעֲלָה שֶׁתִּשְׁמַר לִי

חֲבֵרְתָּהּ עַד חֲצוֹת - הָרִי הֵן כְּשׁוֹמְרֵי חֲנָם, וְאֵינוֹ אֵלָּא כְּנוֹשֵׂא שִׁכָּר, בֵּין שֶׁשָּׂאֵלָה הַיּוֹם וְשִׁכָּרָה לְמַחֵר, בֵּין שֶׁשִׁכָּרָה הַיּוֹם וְשָׂאֵלָה לְמַחֵר, אוֹ שֶׁהָיוּ שְׁתֵּים, אַחַת שָׂאִילָה וְאַחַת שִׁכּוּרָה, זֶה אוֹמֵר אֵינוֹ יוֹדֵעַ, וְזֶה אוֹמֵר אֵינוֹ יוֹדֵעַ - יִחְלְקוּ. זֶה אוֹמֵר שָׂאִילָה, וְזֶה אוֹמֵר שִׁכּוּרָה - הָרִי זֶה נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל, וְאֵינוֹ מִשְׁלֵם, שְׁכָל הַנִּשְׁבָּעִים שֶׁבִּתְּוֹרָה נִשְׁבָּעִים וְאֵין מִשְׁלָמִין; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: הַמוֹצִיא מִחֲבֵרוֹ עָלָיו הָרָאִיָּה. הַמוֹכֵר פֶּרָה לְחֵבְרוֹ, וְנִמְצְאָה מִעֲבֵרַת וְיִלְדָּה, זֶה אוֹמֵר בְּרִשּׁוּתִי יִלְדָּה, וְהָלָה שׁוֹתֵק - זָכָה. זֶה אוֹמֵר אֵינוֹ יוֹדֵעַ, וְזֶה אוֹמֵר אֵינוֹ יוֹדֵעַ - יִחְלְקוּ. זֶה אוֹמֵר בְּרִשּׁוּתִי, וְזֶה אוֹמֵר בְּרִשּׁוּתִי - הָרִי זֶה נִשְׁבַּע וְאֵינוֹ מִשְׁלֵם, שְׁכָל הַנִּשְׁבָּעִין שֶׁבִּתְּוֹרָה נִשְׁבָּעִין וְלֹא מִשְׁלָמִין; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לְעוֹלָם הַיּוֹלֵד בְּחֻזְקַת הַמוֹכֵר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: הַמוֹצִיא מִחֲבֵרוֹ עָלָיו הָרָאִיָּה. וְכֵן הַמוֹכֵר שִׁפְחָה לְחֵבְרוֹ וְנִמְצְאָה מִעֲבֵרַת וְיִלְדָּה, זֶה אוֹמֵר בְּרִשּׁוּתִי יִלְדָּה וְהָלָה שׁוֹתֵק - זָכָה. זֶה אוֹמֵר אֵינוֹ יוֹדֵעַ, וְזֶה אוֹמֵר אֵינוֹ יוֹדֵעַ - יִחְלְקוּ. זֶה אוֹמֵר בְּרִשּׁוּתִי וְזֶה אוֹמֵר בְּרִשּׁוּתִי - הָרִי זֶה נִשְׁבַּע וְאֵינוֹ מִשְׁלֵם, שְׁכָל הַנִּשְׁבָּעִין שֶׁבִּתְּוֹרָה נִשְׁבָּעִין וְלֹא מִשְׁלָמִין; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵין נִשְׁבָּעִין לֹא עַל הָעֲבָדִים וְלֹא עַל הַשְּׁטָרוֹת וְלֹא עַל הַקֶּרְקָעוֹת.

ח,ט שִׁירָא שֶׁהִיָּתָה בָּאָה בַּמִּדְבָּר, וְנִפְלָה עָלֶיהָ גִּיס, וְעָמַד אֶחָד מֵהֶן וְהַצִּיל - מָה שֶׁהַצִּיל, הַצִּיל לְאִמְצָע. וְאִם הִתְנַה עִמָּהּ בְּבֵית דִּין - מָה שֶׁהַצִּיל, הַצִּיל לְעִצְמוֹ. חֲמֵרִין שֶׁהָיוּ מִהַלְכִין בְּדֶרֶךְ, וְנִפְלוּ עָלֵיהֶם לִסְטִים, וְעָמַד אֶחָד מֵהֶן וְהַצִּיל, מָה שֶׁהַצִּיל, הַצִּיל לְאִמְצָע. וְאִם נִתְּנוּ לוֹ רִשּׁוֹת - מָה שֶׁהַצִּיל, הַצִּיל לְעִצְמוֹ. הַשְּׁתַּפִּין שֶׁמִּחְלוּ לָהֶם הַמוֹכְסִים - מָה שֶׁמִּחְלוּ, מִחְלוּ לְאִמְצָע. וְאִם אָמְרוּ: 'בְּשִׁבִיל פְּלוֹנִי מִחְלֵנוּ' - מָה שֶׁמִּחְלוּ, מִחְלוּ לוֹ. הַגִּבְעָאִין וְהַמוֹכְסִין - תִּשְׁוֹכְתֵּן קֶשֶׁה, וּמִחְזִירִין לַמַּכִּירִין, וְהַשָּׂאֵר - עוֹשִׂין בִּהְיוֹן צָרְכֵי רַבִּים.

אלא מעמיד את התנור במקום הראוי לו, ואת הכירה במקום הראוי לה. הוזבל היוצא מן החצר, מה שהוא קולט באויר - הרי הוא שלו, שברפת ושבחצר - הרי הן של בעל חצר.

ח,ג המשפיר בית לחברו ונתננע, אומר לו: הרי שלך לפניך, הקדישו - הדר בו מעלה שכן להקדש. השוכר בית מחברו, מעמיד בו רחים של חמור, אבל לא רחים של יד, ולא מרתף מפני שמכחישים את הכתלים. ולא יגדל בו את התרנגולים מפני שהן מחטטין את הכתלים. ולא יעשה בתוכו מכתשת קבוצה מפני שמזיע את הכתלים. ולא יעשה רפת בקר ולא אוצר של תבואה.

ח,ד המשפיר בית לחברו בשנים עשר זהובין לשנה - הרי זה מחלקן כל ימות השנה עד אדר. נתעברה שנה, זה אומר עד אדר ראשון, וזה אומר עד אדר שני - חולקין ביניהן. עד סוף אדר, זה אומר עד סוף אדר ראשון וזה אומר עד סוף אדר שני - חולקין ביניהן. המשפיר בית לחברו, ונפל - חייב להעמיד לו בית. היה מקרה באדום - לא יקרנו בשקמים. בשקמים - לא יקרנו באדום. היו בו חלונות - אינו רשאי שלא לפתח בו חלונות. לא היו בו חלונות - אינו רשאי לפתח בו חלונות. אימתי? בזמן ששכרו לזמן מרבה, אבל שכרו ממנו לזמן מעט - אומר לו הרי שלך לפניך.

מסכת בבא מציעא פרק תשיעי

ט,א השוכר את השדה מחברו, והיה בה תבואה לקצר, ענבים לבצר, זיתים למסוק - הרי אלו שמין אותה. ושמן לו תבואה קצורה, ענבים בצורות, זיתים מסוקין - אין שמין לו. הניחה ויצא, והיה בה תבואה לקצר, ענבים לבצר, זיתים למסוק - הרי אלו שמין לו. כיצד שמין לו? אם היה שכיר - נותנין לו לפי שכירותו, קבלן לפי קבלנותו.

ח,י השוכר חנות מחברו - אין פחות משנים עשר חדש. אומר רבי יהודה במה דברים אמורים? שחל שנים עשר שלו להיות למוצאי החג, אבל אם חל שנים עשר חדש להיות למוצאי הפסח - נותנין לו שלש רגלים עד שיגבה כל הקפו. רבי שמעון בן גמליאל אומר: של נחתומין ושל צבעים שלש שנים, מפני שעסקן מרבה, כשאמרו שלשים יום וכשאמרו שנים עשר חדש, לא שידור בו שלשים יום ולא שידור בו שנים עשר חדש, אלא שיודיענו קדם שלשים יום, שיודיענו קדם שנים עשר חדש. וכשם שאין השוכר רשאי לפנות עד שעה שיודיענו, כך אין המשפיר רשאי לפנות עד שעה שיודיע. גת - כל שעת הגת. בד - כל שעת הבד. וצירה - אין פחות משנים עשר חדש. אומר רבי נחמיה: במה דברים אמורים? באלו העושין בעפר שחור, אבל באלו העושין בעפר לבן - כונס את גרנו ומסתלק.

ח,יא השואל פנדק מחברו ללינה - אין פחות מיום אחד. לשביתה - אין פחות משני ימים. לנשואין - אין פחות משלשים יום. השואל מחברו חלוק לילך בו לבית האבל - כדי שילך ויחזור. לבית המשתה - כל היום. לבית האבל ולבית המשתה שלו - אין פחות משבעה ימים. רבי שמעון אומר: אין פחות מן שתי שבחות, מפני שבית חמיו באין אצלו שבת שניה. וכן היה רבי שמעון בן גמליאל אומר: האומר לחברו השאילני חלוקה, ואלך ואבקר את אבא שהוא חולה, והלך ומצאו שמת - קורע ומשלם את נזקה. שאלו הימנו סתם - אין רשאי לגע בו.

ח,יב השוכר בית מחברו - ממחה בידו על מקום התנור, ואין ממחה בידו על מקום הכירה. שוכר הימנו חצר - אין ממחה בידו, לא על מקום התנור ולא על מקום הכירה,

* בית היוצר, מקום שעושים שם כלי חרס.

טב, החוכר שדה בית השלחין מחברו - אין פחות משנים עשר חדש, שדה בית הבעל - כונס את גרנו ומסתלק, שדה בית השלחין אני שוכר ממך, שדה בית האילן אני שוכר ממך, יבש המעין נקצץ האילן - חייב להעמיד לו מעין אחר, וחייב להעמיד לו אילן אחר, שדה בית השלחין זה אני שוכר ממך, שדה בית האילן זה אני שוכר ממך, יבש המעין נקצץ האילן - מנפה לו מן חפורו. השוכר שדה מחברו והיו בו אילנות, מקום שנהגו להשכיר אילנות עם השדות - הרי הן של שוכר. בפני עצמן - הרי הן של משכיר.

טג, הלוקח שדה קיצה⁹ מחברו, והיו בה תפוחין ורמונים. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כל שלא היה בכלל הקצין - הרי הוא של מוכר. עשה בדרך אחר עד שלא כלה הקצין - הרי הוא של לוקח. משיכלה הקצין - הרי הוא של מוכר. השוכר שדה ירק מחברו, והיה בו שורה של ירק אחר - הרי הוא של לוקח, ואם היה מקצה בפני עצמו - הרי הוא של מוכר. החוכר שדה מחברו - לא יהא נרה שנה וזורעה שנה, אלא נר חציה וזורע חציה, כדי שיהא לו מאין לגבות. השוכר שדה מחברו, והיה נרה שנה וזורעה שנה אחת - לא יאמר לו לגרן, תן לי חכירי של שתי שנים, אלא נותן לו של שנה שנה בפני עצמה. השם קמתו של חברו בעשרת כורין חטין, ועשתה בפחות או ביותר - נותן לו שומו. רבי יהודה אומר: עשתה בפחות - נותן לו שומו. ביתר - נותן לו כל מה שהשדה עושה. רבי יוסי אומר: עולה ויורד עמו, וכשם שהלקיחה בכסף בשטר ובחזקה, כך שכירה בכסף בשטר ובחזקה.

טד, המקבל שדה מחברו, מקום שנהגו לתן פול בשעורין - נותן פול בשעורין שעורים כפלים בחטים - נותן כפלים

בחטים, וכל דבר שמתקבל לאוצר. רבי יהודה אומר: עדשים וכרשינים - הרי הן כחטין. וכל דבר שמתקבל לאוצר. מקום שנהגו להושיב שומר למחצה לשליש ולרביע - יושיבו. ואין משנין ממנה המדינה.

טה, המקבל שדה מחברו משזכה בה הוכירה - שמין אותה כמה ראוייה היא לעשות ונותן לו, ואין שמין אותה כנגד שדות שבצדה, שמא זו נירה וזו אינה נירה זו, מזבלת וזו אינה מזבלת, זו מטיבה וזו אינה מטיבה, אלא שמין אותה כמה היא ראוייה לעשות, ונותן לו, שכותב לו: "אם אוכיר ולא אעביד אשלם במיטבא". המקבל שדה מחברו ולא עשתה, אם יש בה כדי להעמיד כרי - חייב לטפל בה, שכך הוא כותב לו: "אנא אניר ואזרע ואדוש ואקצר ואוקים כריא ואת תיתי ותיסב פלגא בעבורא ובתבנא ואנא בעמלי ובנפקת ידי פלגא". וכשם ששדה הזרע אם יש בה כדי להעמיד כרי - מטפל בה, כך שדה בית האילן, אם יש בה כדי להעמיד יציאותיו - מטפל בה. ואם לאו - אין מטפל בה. המקבל שדה מחברו - קוצר ומעמר ודש וזורח. הפלילין¹⁰, והחפורות¹¹, הסנטר¹², והאנקולמוס¹³ - באים ונוטלים מן האמצע. הביר¹⁴, והבלן¹⁵, הספר,

¹⁰ המודדים את השדות.

¹¹ חפירת בורות.

¹² הממונה מן העיר להגיד ולהראות תחומי השדות

של מי זה ושל מי זה.

¹³ מופר ממונה לכתוב מספר הבתים והשדות וכמה

מס יש לגבות מהם.

¹⁴ ממונה על בארות מים לרהיצה.

¹⁵ מחמם מרחצאות.

⁹ מכר לו את השדה לפירות קיין שבת.

וההפך¹⁶, בזמן שבאין מכח בעל הבית - נוטלין מכח בעל הבית. מכח אָרִיס - נוטלים מכח אָרִיס. ואין משנין ממנהג המדינה.

טו, המקבל שדה מחברו, ומת, לא יאמר לבניו: "תנו לי מה שאכל אביכם". וכן הן לא יאמרו לו: "תן לנו מה שעשה אבינו", אלא שמין לו. המקבל שדה מחברו, ורעה שנה ראשונה ולא צמחה, כופין אותו לזרעה שניה, שניה ולא צמחה - אין כופין אותו לזרעה שלישית.

טז, המוכר זרעוני גנה לחברו זרעים שאינן נאכלין, זרען ולא צמחו - חייב באחריותן. זרעים הנאכלים, זרען ולא צמחו - אין חייבין באחריותן. ואם התנה עליו מתחלה לזרע - חייב באחריותן. מה נותן לו? דמי הזרע. ויש אומרים: כל יציאותיו. המקבל שדה מחברו לטע - הרי זה מקבל עליו עשר ביראות לבית סאה. יתר על כן, מגלגלין עליו את הכל.

טזח, המקבל שדה מחברו לטע, מקום שנהגו להיות נוטע על ארבע ארבע, ועל חמש חמש, ועל שש שש, ועל שבע שבע, ואין משנה ממנהג המדינה. המקבל שדה מחברו לטע. עד מתי חייב לטפל בנטיעות? עד כדי שיחולו. רבי שמעון בן גמליאל אומר: בתאנים משיעכבו המחרשה. המקבל כרם מחברו - חייב לטפל בו, עד שיעשנה יין זיתים, עד שיעשם צבור פשתן, עד שיעשנו קורצין - חולק ונותן לו. זה מכניס חלקו לעיר, וזה מכניס חלקו לעיר. המקבל שדה תאנים מחברו, מקום שנהגו לעשותן קציעות - עושה אותן קציעות, גרוגרות - עושה אותן גרוגרות. דבלה - עושה אותן דבלה. ואין משנין

ממנהג המדינה. המקבל שדה ירק מחברו, מקום שנהגו למכור בשוק - מוכר בשוק. בשדה - מוכר בשדה, ואין משנין ממנהג המדינה. החוכר שדה מחברו, אפלו לא חכרו הימנו אלא לזיתים, לא יאמר לו אין לך בה אלא זיתים בלבד, אלא כל הפרות שעושה - הרי אלו שלו.

טט, החוכר שדה מחברו לזרע - אין לו באילן, בין שיאמר לו: אכור שדה זו, אורע שדה זו, אעשה שדה זו, אבל אם אמר לו: חכר שדה זו, זרע שדה זו, עשה שדה זו - כל הפרות שעושה, הרי אלו שלו. החוכר שדה ניר מחברו, והיה נרה שנה אחת וזרעה שנה אחת, עמד עליו בשעת הניר, ואמר לו: תן לי חכירות של שתי שנים - אין שומעין לו, אלא ימתין עד שתגיע גרן. החוכר שדה מחברו - לא יהא נרה שנה אחר שנה, חכרה הימנו לזמן מרבה, נרה שנה אחר שנה, וזרעה שנה אחר שנה. החוכר שדה מחברו - לא יהא נר חציה וזרעה חציה, ולא זרעה שני מינין. החוכר ממנו שתי שדות, נר אחת וזרע שני מינין. החוכר ניר מחברו, נר חציה וזרע חציה, וזרע חציה, מינין הרבה. החוכר שדה תבואה מחברו, לא יאמר לו איני בא עד שתכלה, ואינו רשאי לזרעה פעמים. החוכר שדה אילן מחברו, לא יאמר לו: 'איני בא עד שיכלו פרות מתוכה', ואינו רשאי לאכלה פעמים.

טי, המקבל שדה מחברו, נרה ולא זרעה - נותן לו חכורו, אף על פי כן שמין לו, שאינו דומה מניחה נרה למניחה שלף¹⁷. החוכר שדה מחברו לשחת וגזזה, כל הפרות שעושה - הרי אלו שלו. חכרה לזרע וגזזה לשחת, לא יאמר: 'הריני ממתין עד שיכלה אותו המין מתוכה', אלא כל הפרות שעושה - הרי אלו שלו.

¹⁶ או זה שממונה לשמוק זרם מים אחרי העבודה כדי לשמוק את הויעה. ויש גורסים והספן, שמעביר את המגיעים לשדה בכפינה על גבי נהר.

¹⁷ אחר קצירת התבואה ממנה.

ט, יא המקבל שדה מחברו שנים מועטות - אין לו בקורות שקמה. לפיכך הזמורות והקנים שלו. קבלה ממנו שבע שנים, מקום שנהגו לזרעה פשתן, אפלו חמש שנים - זרעה שנה שניה פשתן, ויש לו בקורות שקמה. המקבל שדה מחברו לזרעה שעורין - לא יזרעה תלתן, תלתן - לא יזרעה מקשה, מקשה - יזרעה תלתן. תלתן - יזרעה שעורין. חטים - לא יזרעה פשתן. פשתן - יזרעה חטים. המקבל שדה מחברו לזרעה חטין - לא יזרעה שעורין. שעורין - לא יזרעה פשתן. פשתן - יזרעה חטין.

ט, יב השוכר שדה מחברו, ועמד השוכר והשכירה לאחר - רשאי בעל הבית, שיאמר לו: אין לי חשבון עם כל אדם אלא עמך. עמד בעל הבית והשכירה לאחר - רשאי השוכר שיאמר לו: אין לי חשבון עם כל אדם אלא עמך. עמד בעל הבית ומכרה - מחשבין עם בעל הבית, וכדרך שהערים השני ונהנה משלם לראשון. עמד בעל הבית והקדישה - אינה מקדשת עד שתחזיר לרשותו. וכל מה שנהנה הימנה - הרי הוא הקדש. עמד השוכר והקדישה - הרי זו מקדשת עד שתצא מרשותו, ומעלה שכן לבעלים, ומעלה שכן להקדש.

מסכת בבא מציעא פרק עשירי

יא, המלוה את חברו סתם - אין פחות משלשים יום. ובמדינה שהיא נוהגת פחות מכן או יתר על כן - אין משנין ממנהג המדינה. שכיר שעות ביום - גובה כל היום. שכיר שעות בלילה - גובה כל הלילה וכל היום. שכיר שבת, שכיר חדש, שכיר שנה, שכיר שבוע, יצא ביום - גובה כל היום. יצא בלילה - גובה כל הלילה. ועל כן, אינו עובר עליהן אלא לילה הראשון בלבד. הכובש שכר שכיר - עובר משום חמשה לאוין. משום "בל תעשק", ו"בל תגזל", ו"בל תלין פעלת שכיר אתך עד בקר", "ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו

השמש כי עני הוא". אחד שכר אדם ואחד שכר בהמה ואחד שכר כלים - עובר משום שמות הללו. רבי יוסי אומר: שכר אדם - עובר משום שמות הללו, שכר בהמה ושכר כלים - עובר משום כל תעשק. גר תושב - עובר משום כל תעשק ומשום ביומו תתן שכרו. המחזהו אצל חנוני ואצל שלחני - הן עוברין עליו והוא אין עובר עליהן. ואם התנה עמו מתחלה על מנת כן, אף הם אין עוברין עליו והוא אין עובר עליהן. ואם אמר לאחר לשכר לו - זה אינו עובר עליו.

יב, השכיר - נשבע בזמנו ונוטל. עבר זמנו - אין נשבע ונוטל. אם יש עדים שתבעו בתוך זמנו, ואפלו לאחר זמנו - הרי זה נשבע ונוטל. אמר רבי יהודה: במה דברים אמורים? בזמן שאמר לו 'נתתי לך שכרך', והוא אומר: 'לא נתת לי'. אבל אם אמר: 'לא נשכרתי', והוא אומר: 'לא! שכרתיך'. סלע אמרתי לך, והוא אומר שתים אמרת לי - המוציא מחברו עליו הראיה. הנותן כליו לאמן לעשות, וגמרה מלאכתו, אפלו הוא אצלו שלשה ימים - אינו עובר עליו. החזירו לו בחצות היום, כיון ששקעה החמה - עובר עליו.

יג, המלוה את חברו - אינו רשאי למשכנו. ואם משכנו - צריך לחזר לו, ועובר על כל שם ושם שיש בו. שלח בית דין הבא למשכן, הוא עומד מבחוץ והלה מוציא לו את המשכן, שנאמר (דברים כד): "בחוץ תעמד" וגו'. משכנו בשני כלים, אחד שצריך לו ואחד שאין צריך לו, זה שצריך לו - נוטלו ומחזירו. וזה שאין צריך לו - נוטלו ואין מחזירו. ואם מחזירו עד עולם, למה הוא נוטלו? רבי אומר: אומר אני, שמה תבוא שמיטה ותשמיטנו, או שמה מות הלה ונמצאו מטלטלין ביד היורשין. אלמנה, בין שהיא עניה בין שהיא עשירה - אין רשאי למשכן, שנאמר (דברים כד): "לא תחבל בגר אלמנה"; אחת עניה ואחת עשירה; דברי רבי יהודה. רבי שמעון

יא, ד היתה למעלה מחצרו של חברו, לא יאמר לו 'הריני מיסד עמך מפגנך חצרי למעלה, אלא מיסד עמו מלמטה ועולה'. היתה למעלה מגגו של חברו - אין זקוק לו מביא אדם אבניו ומפרקן על פתח ביתו ברשות הרבים להעלותן לראש הדימוס, ואם לשהותן - הרי זה אסור. ואם בא אחר והזק בזה - הרי זה חייב:

יא, ה מסרן החצב לגמל - הגמל חייב. גמל לסתת - הסתת חייב. סתת לסבל - הסבל חייב. העלן לראש הדימוס ונפלו - בלן חייבין. מסרן גמל לסתת והזק בזה בין באבן ובין בסתת - הסתת חייב. סתת לסבל והזק בסתת - הסתת חייב. באבן - הסבל חייב. ישבה על גבי דימוס או שהיה מפפפק בה, ונפלה - אדריכל חייב. מביא אדם עפר וצוברו על פתח ביתו לרשות הרבים - לשרותו לטיט, ואם לשהותו - הרי זה אסור. ואם בא אחר והזק בו - הרי זה חייב. ולא יהא מגביל בצד זה ובונה בצד זה, אלא מגביל במקום שהוא בונה. נפל הכתל מחמת הזועות, ומחמת הרוח, ומחמת הגשמים, אם בנאו כדרכו - פטור. אם לאו - חייב. נתנו לו זמן, נפל בתוך זמן - פטור. לאחר זמן - חייב. וכמה הוא זמן? אין פחות משלשים יום. מוציא אדם זבלו וצוברו על פתח ביתו ברשות הרבים להוציאו לזבלים. ואם לשהותו - הרי זה אסור. ואם בא אחד והזק בו - הרי זה חייב. רבי יהודה אומר: בשעת הוצאת זבלים - מוציא זבלו וצוברו על פתח ביתו ברשות הרבים, כדי שישוף ברגלי אדם וברגלי בהמה שלשים יום, שעל מנת פן הנחיל יהושע לישראל את הארץ:

יא, ו לזה חצר סמוכה לכאן ולזה חצר סמוכה לכאן - זה סומך לחצרו וזה סומך לחצרו. רבי יהודה אומר: לא הורשו אלא שלשים יום, הזק בתוך שלשים יום - פטור. לאחר שלשים יום - חייב. רבי שמעון אומר: לא הורשו אלא שלשה

אומר: עניה - אין רשאי למשכן. עשירה - נוטל ואין מחזיר, שלא יהא הולך וקא אצלה שלא להשיאה שם רע. חבל בו זוג של מספרים צמד של פרות חייב על זה בעצמו ועל זה בעצמו שנאמר (דברים כד): "לא יחבל רחים ורכב"; מה רחים ורכב מיוחדים שני כלים המשמשין מלאכה אחת וחייב, על זה בעצמו ועל זה בעצמו, אף כל שהן שני כלים המשמשין מלאכה אחת - חייב על זה בעצמו ועל זה בעצמו. היו לו חמשה רחים - אין רשאי למשכן אפלו אחת מהן, אם אין עושה מלאכה אלא באחת מהן - אין חייב אלא על אותה בלבד.

מסכת בבא מציעא פרק אחד-עשר

יא, א הבית והעליה של שנים שנפלו - שניהן חולקין בעצים ובאבנים ובעפר. כמה דברים אמורים? בזמן שהיו שוין, אבל אם אחד מהם גדול ואחד קטן - זה נוטל לפי שלו וזה נוטל לפי שלו, ורואין את העליונות כאלו הן ראויות להשבר:

יא, ב הבית והעליה של שנים, ורצו שניהם שלא לבנות - התחתון נוטל שני חלקין והעליון שליש. הבית והעליה של שנים, והרי בעל העליה מבקש לעשות דיוטא אחרת, ואין בעל הבית מניחו - מקום שנהגו לעשות שני דיוטות - עושה. שלש - עושה. ואין משני ממהג המדינה. הבית והעליה של שנים, נפחתה מעזיבה; רבי יוסי אומר: מנחם בני אומר, התחתון נותן את התקרה והעליון נותן את המעזיבה, כגון חניות הפתוחות לסטיו, שהתחתון נותן את התקרה והעליון נותן את המעזיבה:

יא, ג היתה חרבתו בצד גגתו של חברו, ועמד וגדרה - מגלגלין עליו יציאותיו של כתל כדרך שהוא בונה, היתה סמוכה לחצרו של חברו, אף על פי שלא נתן את הקורה לאותו הרומ - נותנין לו יציאותיו של כתל בשעה שהוא בונה:

אמות בלבד. חלק ביתו לפנים מביתו, וגגה לפנים מביתו, וגגה לפנים מגגתו - אין לו בחצר אלא ארבע אמות בלבד. ולא יפתחם לחצר השתפין, אבל פותחין לתוך שלש:

יא, ט מי שיש לו פתח במבוי - אין בני מבוי כופין אותו לעשות הימנו דלת למבוי, שיכול לומר רצוני שאכנס בחבילתי על פתחי. כופין בני מבוי זה את זה שלא להושיב ביניהן לא חיט ולא בורסי ולא אחד מן כל בעלי אמניות. לשכנו - אין יכולין לכופו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף לשכנו יכולין לכופו. מי שיש לו בית בחצר אחרת - בני חצר אחרת משעבדין אותו לעשות עמהן דלת נגר ומנעול לחצר. שאר כל הדברים - אין משעבדין אותו. אם היה שרוי עמהן באותה חצר - משעבדין אותו לחצר עמהן בורות שיחין ומערות, ולתקן את המקואות ואמת המים, ושאר כל הדברים - אין משעבדין אותו. ואם היה שרוי עמהן באותה העיר - משעבדין אותו על הכל. כופין בני חצר זה את זה לעשות לחי וקורה למבוי:

יא, י כופין בני בקעה זה את זה לעשות ביניהן חריץ וכן חריץ. חמש חצרות הפתוחות למבוי אחד, ונתקלקל - בלן משמשות עם החיצונה, והחיצונה משמשת לעצמה, והשאר משמשות עם השניה, והשניה משמשת לעצמה, הפנימית שבכלן - משמשת לעצמה ומשמשת עם בלן. רצו בני הפנימית לפתח להן פתח ממקום אחר - יכולין לעכב על ידן. היה סתום ונמלך לפתחו - מעכב על ידו; דברי רבי שמעון בן אלעזר. חמש חצרות הפתוחות לחנות - בלן משמשות במבוי. חמש דיוטאות משתמשות בבת אחת, ונתקלקל - בלן משתמשות עם הראשונה, והראשונה משמשת לעצמה, והשאר משמשות עם השניה, והשניה - משמשת לעצמה, שלישית שבכלן - משמשת לעצמה ומשתמשת בכלן. העשוי לכביסה - אין

מים, הזק בתוך שלשה ימים - חייב. וכן היה רבי יהודה אומר: כבית תשעה חצאי קבין לזה וכבית תשעה חצאי קבין לזה, כדי שיהא אפר אמן חורש ושונה. כללו של דבר! כל ששם הראשון קרוי עליו - אין רשאי לחלקו:

יא, ז אין חולקין את האבולים עד שיהא בה כדי שעור לזה וכדי שעור לזה. אמר אחד מהן לחברו: טול את הפחות ותן לי שעור - שומעין לו. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אין שומעין לו, מפני כבוד אבותיו. ושאר כל הדברים ששם הראשון קרוי עליהן - הרשות בידו. פתחים שבחצר גדולים של אחד, וקטנים של אחד. גדולים - אין להם אלא ארבע אמות. וקטנים - נותנין להן ארבע אמות לכל אחד ואחד. אחד נוטל פתח הגדול, ואחד נוטל שני פתחים קטנים, זה שנוטל פתח גדול - אין לו אלא ארבע אמות. וזה שנוטל שני פתחים קטנים - נותנין לו ארבע אמות לכל אחד. היה שם אחד רחב מעשר אמות - נוטל ארבע אמות בחצר, פחות מכן - משלימין לו את המדה, כנגדו נותנין לו. מכניס ומוציא ארבע אמות בחצר.

יא, ח זבל שבחצר - מתחלק לפי פתחים, ואכסניא - לכל אדם, הפתח פתוח למרפסת - אין לו ארבע אמות, מרפסת עצמו - יש לו ארבע אמות. חמשה פתחים פתוחין למרפסת - אין למרפסת בחצר אלא ארבע אמות בלבד. מי שיש לו אכסדרה לפנים מביתו, בזמן שמגפפת - נותנין לו, מכניס ומוציא ארבע אמות בחצר. אינה מגפפת - הרי היא כשאר כל החצר. סלם הצורי - יש לו ארבע אמות. ולמצרי - אין לו ארבע אמות. אם היה קבוע במסמר - יש לו ארבע אמות. היציע, והדות, והעליה - אין להן ארבע אמות. חלית הבאר - יש לה ארבע אמות. באר הקרוב לאמה - מתמלא ראשון. ואם קדם השני ומלא - הרי זה זריז ונשכר. בנה בית לפנים מגגתו - אין לו בחצר אלא ארבע

ממחין בידו לגשמים, לגשמים - אין ממחין בידו לכביסה:

יא, יא חמש גנות משתמשות באמה אחת, ונתלקלה - כלן מתקנות עם העליונה, והעליונה מתקנת לעצמה, והשאר מתקנות עם השניה, והשניה מתקנת לעצמה. התחתונה שבכלן מתקנת לעצמה ומתקנת עם כלן. כופין בני חצר זה את זה לעשות לחצר גג גבוה עשרה טפחים. בחזקת שנתן. שומעין לו שלא לסמך את הקורה, לפיכך בחזקת שלא נתן. אין שומעין לו לסמך את הקורה. רבי יוסי אומר: היה שם אחד מעכב - הופך את החזית אצלו, לפיכך אם נפל הכתל - העצים והאבנים שלו:

יא, יב כופין בני העיר זה את זה לבנות להן בית הכנסת, לקנות להן ספר תורה ונביאים, ורשאים בני העיר להתנות על השערים ועל המדות ועל שכר הפועלים. רשאים לעשות קיצתן. רשאים בני העיר לומר: כל מי שיראה אצל פלוני - יהא נותן כך וכך. כל מי שיראה אצל מלכות - יהא נותן כך וכך. כל מי שרצה או שתרעה פרתו בין הזרעים - יהא נותן כך וכך. וכל מי שתרעה בהמה פלונית - יהא נותן כך וכך. רשאים לעשות קיצתן. ורשאים הצמירין והצבעין לומר: כל מקח שיבא לעיר נהא כלנו שתפין בו. רשאים הנחתומין לעשות רגועה ביניהן. רשאים החמרין לומר: כל מי שימית לו חמור לעמד לו חמור אחר מתה בכוסא אין צריכין להעמיד לו חמור דלא בכוסא - צריכין להעמיד לו חמור. ואם אמר: תנו לי ואני לוקח לעצמי - אין שומעין לו אלא לוקחין ונותנין לו. רשאים הספנין לומר: כל מי שתאבד ספינתו - נעמיד לו ספינה אחרת. אבדה בכוסא - אין צריכין להעמיד לו. דלא בכוסא - צריכין להעמיד לו. ואם פרש למקום שאין בני אדם פורשין - אין צריכין להעמיד לו:

יא, יג מי שהיה בלן לרבים, ספר לרבים, נחתום לרבים, שלחן לרבים, ואין שם אחר אלא הוא, והגיע שעת הרגל ומבקש לילך לתוך ביתו - יכולין לעכב על ידיו עד שיצמיד אחר תחתיו. ואם התנה עמהם בבית דין, או שעברו עליו את הדרך - הרשות בידו. הנוטע אילן לרבים - מלקט ואוכל, מלקט ומכניס לתוך ביתו, ולא יהא מלקט ועושה גרורות, מלקט ועושה דבילה, שמתחלה לא נטעו אלא על מנת כן, ולעוברי דרכים מלקט ואוכל, ואסור להכניס לתוך ביתו.

החופר בור לרבים - ממלא ושותה, ממלא ומכניס לתוך ביתו, ולא יהא ממלא ומשקה ומוכר בשוק. הצמירין והצבעין - ממלאין לשותות ואין ממלאין לסחורה. הביר והבלן והספר - ממלאין לשותות ואין ממלאין להשתמש, אבל מכבשין בהן את הכבשים, מדיחין בהן את הירק לעוברי דרכים ממלא ושותה, ואסור להכניס לתוך ביתו. היו פועלים עושין בצדו - לא יהא ממלא ומשקה אותן אלא הולך כל אחד ואחד ושותה ועושה:

יא, יד העושה מערות לרבים - מרחיץ פניו ידיו ורגליו בהן. היו ידיו ורגליו מלכלכות בטיט ובצואה - אסור. ובבור ובשיח - בין כך ובין כך אסור. הנכנס למרחץ - מחמין לו את הצונן, ומצנן לו את החמין. חופף את ראשו בנתר ובמימי רגלים, אף על פי שעשה תקלה לבאים אחריו, שעל מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ.

מעין של בני העיר, הן והן ואחרים - הם קודמים לאחרים. אחרים ובהמתן - חיי אחרים קודמים לבהמתן. רבי יוסי אומר: בהמתן קודמת לחיי אחרים. בהמתן ובהמת אחרים - בהמתן קודמת לבהמות אחרים. אחרים וכביסתן - חיי אחרים קודמין לכביסתן. ורבי יוסי אומר: כביסתן קודמת לחיי אחרים. כביסתן וכביסת אחרים - כביסתן קודמת לכביסת אחרים.

בְּהֵמַת אַחֲרִים וּכְבִּישְׁתָּן - בְּהֵמַת אַחֲרִים קוֹדֶמֶת לְכַבִּישְׁתָּן. בֵּית הַשְּׁלַחִין שְׁלָהֶם וּבְהֵמַת אַחֲרִים - בֵּית הַשְּׁלַחִין שְׁלָהֶם קוֹדֶמֶת לְבְּהֵמַת אַחֲרִים. וְכֵלֶן עוֹלִין לְחֶשְׁבֹן בְּאַחֲרוֹנָה:

מִסֶּכֶת בָּבָא בִּתְרָא פָּרָק ראשון

א, לֹא יִחַפֵּר אָדָם בּוֹר סְמוּךְ לְבוֹרוֹ שֶׁל חֶבְרוֹ, אֲלָא אִם כֵּן הִרְחִיק מִכְתְּלוֹ שֶׁל חֶבְרוֹ שְׁלֹשָׁה טַפְחִים וְסָד בְּסִיד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּסָלַע הָבָא בִּידוֹ - זֶה חוֹפֵר בָּאֵרוֹ מִכָּאן, וְזֶה חוֹפֵר בָּאֵרוֹ מִכָּאן. זֶה מִרְחִיק שְׁלֹשָׁה טַפְחִים וְסָד בְּסִיד, וְזֶה מִרְחִיק שְׁלֹשָׁה טַפְחִים וְסָד בְּסִיד. מִרְחִיקִין אֶת הַנִּבְרָכָת וְאֶת הַבִּקְיעַ וְאֶת יְרוֹקֹת מִכְתְּלוֹ שֶׁל חֶבְרוֹ שְׁלֹשָׁה טַפְחִים וְסָד בְּסִיד. מִרְחִיקִין אֶת הַגֶּפֶת וְאֶת הַזֵּבֶל וְאֶת הַמֶּלַח וְאֶת הַסִּיד וְאֶת הַסִּלְעִים וְאֶת הַחוֹל מִכְתְּלוֹ שֶׁל חֶבְרוֹ שְׁלֹשָׁה טַפְחִים וְסָד בְּסִיד.

אב, מִרְחִיקִין אֶת הַזֹּרְעִים וְאֶת הַמַּחְרֶשֶׁה וְאֶת מֵי רִגְלִים מִן הַכֶּתֶל שְׁלֹשָׁה טַפְחִים. מִרְחִיקִין אֶת הָרַחֲטִים שֶׁל יָד שֶׁל מִן הַשֹּׁכֵב, שֶׁהֵן אַרְבַּע מִן הָרֶכֶב. וְשֶׁל חֲמור שְׁלֹשָׁה מִן הָאֶסְטְרוֹבִיל, שֶׁהוּא אַרְבַּעָה מִן הַקֶּלֶת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: תּוֹקַע יִתֵּד בְּאֶרֶץ וְסוּמָךְ עָלָיו אֶת הַקּוֹרָה, וּבִלְבָד שֶׁלֹא יִתְקַע לְתוֹךְ שֶׁל חֶבְרוֹ. מִרְחִיקִין אֶת הַתְּנוּרָה שְׁלֹשָׁה טַפְחִים מִן הַכִּלְיָה, שֶׁהֵן אַרְבַּעָה מִן הַכֶּפֶה. וּבִפְתָּהּ - טַפַּח. לֹא יִטִּיל אָדָם מֵי רִגְלִים בְּכֶתְלוֹ שֶׁל חֶבְרוֹ, אֲלָא אִם כֵּן הִרְחִיק שְׁלֹשָׁה טַפְחִים, וּמֵאֲבָנִים - טַפַּח, וּבְצוֹנָמָא - מֵתָר:

אג, בְּאֵמַת בֵּינָן הַתִּירִי, אֲכַל לֹא בִּרְפֵת בָּקָר. וְאִף עַל פִּי שֶׁמַּעֲמִיטוֹ אֵינוֹ אֲלָא מִשְׁבִּיחוֹ. וְאִם קִדְּמוּ חֲנוּת וְרִפֵּת אֶת הָאוֹצֵר - אֵין יָכוֹל לְמַחֲוֹת בִּידוֹ וְלֹאמַר לוֹ: אֵינִי יָכוֹל לִישֹׁן לֹא מְקוֹל הַפִּטְשִׁי, וְלֹא מְקוֹל הָרַחֲטִים, וְלֹא מִפְּנֵי רֵיחַ רַע, וְלֹא מְקוֹל תִּינוּקוֹת.

אד, לִשְׁכְּנוֹ - אֵין יָכוֹלִין לְכוּפוֹ. רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: לִשְׁכְּנוֹ יָכוֹלִין לְכוּפוֹ. יֵשׁ

לוֹ חֲנוּת בִּרְשׁוֹת הָרָבִים וּמִבְּקֵשׁ לְפוֹתָחָה לְחַצֵּר הַשְּׁתַּפִּין - יָכוֹלִין לַעֲכֹב עַל יָדָיו מִפְּנֵי שְׁמֵרְבָה עָלֶיהֶן אֶת הַדֶּרֶךְ. יֵשׁ לוֹ בֵּית בַּחֲצֵר הַשְּׁתַּפִּין, וּמִבְּקֵשׁ לְחַלְקוֹ וּלְהַקְרוֹת בּוֹ אֶת הַתִּינוּקוֹת - יָכוֹלִין לַעֲכֹב עַל יָדָיו מִפְּנֵי שְׁמֵרְבָה עָלֶיהֶם אֶת הַדֶּרֶךְ. יֵשׁ לוֹ גַּג בִּרְשׁוֹת הָרָבִים, וּמִבְּקֵשׁ לְבָנוֹת עַל גִּבּוֹ עָלֶיהָ לְפוֹתָחָה לְחַצֵּר הַשְּׁתַּפִּין - יָכוֹלִין לַעֲכֹב עַל יָדָיו מִפְּנֵי שְׁמֵרְבָה עָלֶיהֶן אֶת הַדֶּרֶךְ. כִּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? עוֹשֶׂה לוֹ לֹולוֹ וּפּוֹתָחָה לְתוֹךְ בֵּיתוֹ.

אה, מִרְחִיקִין אֶת הַכֶּתֶל מִן הַחֲלוֹנוֹת אַרְבַּע אַמּוֹת לְמַעַלָּה, מִן הַצִּדִּין - כְּדֵי שֶׁלֹא יִהְיֶה רוֹאֶה, מִלְּמַטָּה - כְּדֵי שֶׁלֹא יִצִּיף, מִכְּנִגְדֵּן - כְּדֵי שֶׁלֹא יֵאָפִיל. מִרְחִיקִין אֶת הַסֵּלֶם מִן הַשּׁוֹבֵךְ אַרְבַּע אַמּוֹת, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה זֹוֹקֵף אֶת הַסֵּלֶם. וְאֶת הַכֶּתֶל מִן הַמִּזְחֵלָה אַרְבַּע אַמּוֹת, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ מְקוֹם לְסוּד:

אז, מִרְחִיקִין אֶת הַשּׁוֹבֵךְ מִן הָעִיר חֲמִשִּׁים אַמָּה. הַלּוֹקֵחַ שּׁוֹבֵךְ מִחֶבְרוֹ וְנִפְל, אִפְלוֹ הוּא בֵּית רֹבַע - הֵרִי זֶה בּוֹנֶה אֶת מְקוֹמוֹ. נִפּוֹל הַנִּמְצָא מִן שְׁתֵּי שׁוֹבְכוֹת רְחוֹק מִחֲמִשִּׁים אַמָּה לְכָאן וּמִחֲמִשִּׁים אַמָּה לְכָאן - הֵרִי הוּא שֶׁל מוֹצָאוֹ. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: לְכָל רוּחַ הוּא עוֹשֶׂה וּמִרְחִיק חֲמִשִּׁים אַמָּה, חוּץ מִמַּעֲרָבָה מִפְּנֵי שְׁאֵינָהּ תִּדְיָרָה.

אז, מִרְחִיקִין אֶת הַמִּשְׁרָה מִן הָיֶרֶק, וְאֶת הַכְּרִשִּׁין מִן הַבְּצָלִים, וְאֶת הַחֲרָדֶל מִן הַדְּבוּרִים. רַבִּי יוֹסִי מֵתִיר בַּחֲרָדֶל, שְׁאוֹמֵר לוֹ: כְּדֶרֶךְ שְׁעִישִׁית בְּתוֹךְ שֶׁלֶךְ, אִף אֲנִי עוֹשֶׂה בְּתוֹךְ שְׁלִי. וְכֵן הִיָּה רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: מִרְחִיקִין אֶת הַדְּבוּרִים מִן הָעִיר חֲמִשִּׁים אַמָּה, כְּדֵי שֶׁלֹא יִנְטְשׁוּ אֶת בְּנֵי אָדָם. רַבִּי נִתָּן אוֹמֵר: מְגַדֵּל דְּבוּרִים כְּמַגְדֵּל כְּלָבִים. רַבִּי נִתָּן אוֹמֵר: מִרְחִיקִין אֶת הַכִּבְשָׁנוֹת מִן הָעִיר חֲמִשִּׁים אַמָּה, וְאֶת הָאֵילָן מִן הָעִיר עֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ אַמָּה. וּכְשֶׁם שֶׁמִּרְחִיקִין מִן הָעִיר - כֶּךָ מִרְחִיקִין מִבּוֹרוֹת וּשְׁיִחִין וּמַעְרוֹת. וּכְשֶׁם שֶׁמִּרְחִיקִין מִכָּלֶן - כֶּךָ מִרְחִיקִין מִן הַקְּבֵרוֹת. קָבֵר שֶׁהִקִּיפְתּוֹ הָעִיר,

בין מארבע רוחות, בין משלש רוחות, בין משתי רוחות זו כנגד זו רחוק יתר מחמשים אמה לכאן ומחמשים אמה לכאן - אין מפנין אותו. פחות מכך - מפנין אותו. כל הקברות מתפנין חוץ מקבר המלך ומקבר הנביא. רבי עקיבה אומר: אף קבר המלך וקבר הנביא מתפנין. אמרו לו: והלא קבר בית דוד וקבר חלדה הנביאה היו בירושלים ולא נגע בהן אדם מעולם. אמר להם: משם ראיה, מחילה היתה להן והיתה מוציאה טמאה לנחל קדרון:

אח מרחיקין את האילן מן הבור עשרים וחמש אמה. ובחרוב ובשקמה - חמשים אמה, בין מלמעלה בין מן הצד. רבי שמעון אומר: כשם שמרחיקין מלמעלה, כך מרחיקין מלמטה. רבי יוסי מתיר, שלא נתנו שדות אלא לנטיעה. לא יטע אדם אילן סמוך לשדה חבירו, אלא אם כן הרחיק הימנו ארבע אמות. ואם רוצה, עושה מחיצה גבוהה או גדר. אחד גפנים ואחד כל האילן - מרחיק ארבע אמות ונוטע, כדי שיהא בקר עובר בכליו. היו שרשיו יוצאים לתוך של חבירו - מעמיק שלשה טפחים כדי שלא תעפב המחרשה. אילן העולה בין מן הגזע ובין מן השרשין - הרי אלו של בעל הבית. בית השלחין ובית האילן - כנגד המשקלת. אבא שאול אומר: כל אילן סרק - כנגד המשקלת מפני שהצל רע לבית השלחין:

בבלי: חולין קא ירושלמי: בבא בתרא יז תוספתא: בבא מציעא ו נ"ך: שמואל"א ז רמב"ם: קדוש החודש י			עלות השחר 4:48 סו"ז קר"ש - פג"א 8:54 סו"ז תפלה - פג"א 10:16 שקיעה 8:01	נץ החמה 6:01 סו"ז קר"ש - גר"א 9:30 סו"ז תפלה - גר"א 10:40 צה"כ לשיטת ר"ת 9:14
בבלי: חולין קב ירושלמי: בבא בתרא יח תוספתא: בבא מציעא ז נ"ך: שמואל"א ח רמב"ם: קדוש החודש יא			עלות השחר 4:49 סו"ז קר"ש - פג"א 8:55 סו"ז תפלה - פג"א 10:17 שקיעה 8:00	נץ החמה 6:02 סו"ז קר"ש - גר"א 9:31 סו"ז תפלה - גר"א 10:41 צה"כ לשיטת ר"ת 9:13
בבלי: חולין קג ירושלמי: בבא בתרא יט תוספתא: בבא מציעא ח נ"ך: שמואל"א ט רמב"ם: קדוש החודש יב			עלות השחר 4:50 סו"ז קר"ש - פג"א 8:55 סו"ז תפלה - פג"א 10:17 שקיעה 7:58	נץ החמה 6:03 סו"ז קר"ש - גר"א 9:31 סו"ז תפלה - גר"א 10:41 צה"כ לשיטת ר"ת 9:11
בבלי: חולין קד ירושלמי: בבא בתרא כ תוספתא: בבא מציעא ט נ"ך: שמואל"א י רמב"ם: קדוש החודש יג			יום כפור קטן	
בבלי: חולין קה ירושלמי: בבא בתרא כא תוספתא: בבא מציעא ט נ"ך: שמואל"א י רמב"ם: קדוש החודש יד			עלות השחר 4:51 סו"ז קר"ש - פג"א 8:55 סו"ז תפלה - פג"א 10:17 שקיעה 7:57	נץ החמה 6:04 סו"ז קר"ש - גר"א 9:31 סו"ז תפלה - גר"א 10:41 צה"כ לשיטת ר"ת 9:10
בבלי: חולין קה ירושלמי: בבא בתרא כא תוספתא: בבא מציעא י נ"ך: שמואל"א יא רמב"ם: קדוש החודש יד			א' דראש חודש אלול עלות השחר 4:52 סו"ז קר"ש - פג"א 8:56 סו"ז תפלה - פג"א 10:17 שקיעה 7:56	Rosh Chodesh Elul נץ החמה 6:05 סו"ז קר"ש - גר"א 9:32 סו"ז תפלה - גר"א 10:41 צה"כ לשיטת ר"ת 9:09
בבלי: חולין קו ירושלמי: בבא בתרא כב תוספתא: בבא מציעא יא נ"ך: שמואל"א יב רמב"ם: קדוש החודש טו			ב' דראש חודש אלול עלות השחר 4:53 סו"ז קר"ש - פג"א 8:56 סו"ז תפלה - פג"א 10:17 שקיעה 7:54	Rosh Chodesh Elul נץ החמה 6:06 סו"ז קר"ש - גר"א 9:32 סו"ז תפלה - גר"א 10:41 צה"כ לשיטת ר"ת 9:07
בבלי: חולין קז ירושלמי: בבא בתרא כג תוספתא: בבא בתרא א נ"ך: שמואל"א יג רמב"ם: קדוש החודש טז			שופטים, פרק ו	
הפטרה: אנכי אנכי שב"ק Shabbos זמן מוצאי"ק 9:06 Shabbos Ends			עלות השחר 4:54 סו"ז קר"ש - פג"א 8:57 סו"ז תפלה - פג"א 10:18 שקיעה 7:53	נץ החמה 6:07 סו"ז קר"ש - גר"א 9:33 סו"ז תפלה - גר"א 10:42 צה"כ לשיטת ר"ת 9:06

דאס זאגן תהלים איז מסוגל צו ברענגען רעגן. "תהלים" איז די ראשי תיבות פון ל'מטר ה'שמים
תשעתה מ'ים.
(ספר המדות אות סגולה סימן ד')